

ĐẠI HỌC QUỐC GIA

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

Chào mừng

năm học mới 2018 - 2019

**Thông điệp
tin tưởng
và yêu thương**

(xem bài trang 4)

Thư Tòa soạn

Bạn đọc thân mến,

Trong số chào mừng năm học mới 2018-2019 này, Bản tin ĐHQG-HCM mời bạn đọc cùng lắng nghe những lời nhắn nhủ đầy tin tưởng và yêu thương từ các hiệu trưởng trường thành viên ĐHQG-HCM để thấy được tâm huyết trách nhiệm của quý thầy cô dành cho tân sinh viên thế hệ Z.

Trái ngược với những suy tư lẫn dự cảm của thế hệ “năm nhất mang lấy vận mệnh một đời”, thế hệ Z hôm nay bước vào giảng đường đại học với tâm thế tự tin của những chủ nhân thời đại công nghệ số. Nhưng, nỗi lòng chung xuyên suốt chiều dài thời gian, dù ở thế hệ nào vẫn là niềm kỳ vọng về Tổ quốc thịnh cường cùng khát vọng rạo rực của tuổi trẻ. Đại học chính là môi trường của những câu hỏi và thách thức lớn cho niềm kỳ vọng đó.

Vì thế, câu chuyện tương lai của những “công dân đám mây” hôm nay không chỉ nằm ở sự nỗ lực của sinh viên mà còn cần đến sự đồng hành và hỗ trợ từ quý thầy cô ở các trường đại học. Chính những gợi mở của “đối tác tin cậy và yêu thương” này sẽ là chìa khóa quan trọng ảnh hưởng đến đời sống, định hướng nghề nghiệp, sự thành công của thế hệ mới.

Hy vọng Bản tin ĐHQG-HCM số 189 với những lời nhắn gửi hữu ích và thiết thực sẽ là món quà nhỏ đồng hành cùng các bạn tân sinh viên trên chặng đường dài khám phá và hình thành giá trị của riêng mình.

TRONG SỐ NÀY

Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân chụp hình lưu niệm với sinh viên ĐHQG-HCM. Ảnh: Thái Việt

Chịu trách nhiệm xuất bản

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

Hội đồng biên tập

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt
(Chủ tịch)

ThS Nguyễn Văn Hà
(Thường trực)

ThS Dương Thị Kim Anh

TS Nguyễn Hoàng Tú Anh

TS Nguyễn Khắc Cảnh

PGS.TS Nguyễn Ngọc Điện

TS Nguyễn Kim Quang

ThS Võ Tấn Thông

Tổng biên tập

Nguyễn Văn Hà

Thư ký tòa soạn

Đoàn Thị Minh Châu

Trị sự

Phạm Hữu Nghĩa

Trình bày

Đăng Đức Lợi

TIÊU ĐIỂM - SỰ KIỆN

4. Thông điệp tin tưởng và yêu thương
7. VEC 2018: Vì một nền giáo dục đào tạo "khỏe mạnh"
10. Quản lý nhà nước phải thể hiện sự cam kết phát triển đại học
13. ĐHQG-HCM:
Chuyển giao mô hình nông nghiệp Aquaponics cho Tây Ninh

KHOA HỌC - GIÁO DỤC

15. Công bố quốc tế lĩnh vực KHXH&NV: Nan đề của học giới?
19. ĐHQG-HCM mở rộng đối tượng tuyển sinh sau đại học
20. GS Đàm Thanh Sơn nhận Huy chương Vật lý Dirac 2018
22. Cận cảnh tinh thần khai phóng ở Harvard
26. Khởi nghiệp phải rõ ràng ngay từ đầu
28. Ngữ học của Bình Nguyên Lộc có phần thiếu tính khoa học
30. Peter Scholze - Giáo sư tuổi 30 nhận huy chương Fields

VĂN HÓA - NGHỆ THUẬT

32. *Người cha im lặng*: Tự sự của câm lặng
34. Chúng ta sau này: Khúc hoài niệm của thời thanh xuân
36. 10 năm, nhớ Ông già Nam bộ
38. Sự thật, dối trá và văn chương
41. Về những năm tháng không thể nào quên
42. Mùa vắng mưa
44. Mẹ và những trang sách thời niên thiếu của tôi
46. Hoa sữa, ký túc xá và những kỷ niệm đầy ắp mùi hương
48. *Thơ*: Chủ nhật chiều mưa giăng/
Ta vẫn còn thương nhớ của riêng ta/ Ngọc lan

NHỊP SỐNG TRẺ

49. Thầy cô đã vào năm đầu đại học như thế nào?
52. Nhộn nhịp ngày chào đón thế hệ Z ở ĐHQG-HCM
54. 30 giờ giải quyết nạn thất nghiệp
56. Những "bóng hồng" trong khoa cơ khí
58. Cuộc sống không như mong muốn, hãy đi bằng cách khác
61. Đức Hòa quen mà lạ
62. Nhật lại tuổi 17
63. Cố vấn học tập sinh viên: Lắng nghe là chưa đủ
65. Truyện ngắn: Thăng Tài

Thông điệp

TIN TƯỞNG VÀ YÊU THƯƠNG

Minh Châu

Trong môi trường đại học, điều gì là quan trọng nhất? Sinh viên, đặc biệt là sinh viên năm nhất nên làm gì, học tập, rèn luyện ra sao để có những năm tháng tuổi trẻ ý nghĩa và đáng nhớ?

Với tất cả tâm huyết, trải nghiệm của bản thân và lòng tin tưởng, thương yêu vô bờ dành cho học trò mình, quý thầy cô hiệu trưởng các trường thành viên ĐHQG-HCM đã đưa ra những định hướng thiết thực và hữu ích cho các bạn trẻ khi ngồi trên ghế giảng đường.

► PGS.TS Mai Thanh Phong - Hiệu trưởng Trường ĐH Bách Khoa:

Nỗ lực hết mình là đã chiến thắng

Tôi nhận thấy, phàm là con người thì sự nỗ lực của bản thân trong mọi hoàn cảnh, trong mọi công việc là quan trọng nhất. Điều này càng quan trọng với người trẻ và đặc biệt là sinh viên, những người đang trong giai đoạn căn bản để trau dồi kiến thức chuyên môn, hoàn thiện các kỹ năng làm việc và kỹ năng sống.

Tôi muốn nhắn gửi tới các em sinh viên Bách Khoa hãy nỗ lực hết mình để hoàn thành tốt những mục tiêu đề ra và đáp ứng yêu cầu ngày càng khắt khe của xã hội. Khi nào các em nỗ lực hết mình, khi đó các em đã chiến thắng. Tôi rất tâm đắc câu danh ngôn của Mahatma Gandhi và xin gửi tặng các em: "Vinh quang nằm trong nỗ lực, không phải kết quả, nỗ lực hết mình là thắng lợi hoàn toàn".

► GS.TS Trần Linh Thuớc - Hiệu trưởng Trường ĐH KHTN:

Nhà trường sẽ hỗ trợ các em trải nghiệm, khám phá

Makxim Gorky, nhà văn nổi tiếng người Nga, đã nói "Khát vọng vươn lên phía trước, đó chính là mục đích cuộc sống". Các em đã nỗ lực rất cao trong suốt quá trình học tập vừa qua để được bước chân vào một giai đoạn học tập, trải nghiệm, trưởng thành mới cao hơn ở môi trường đại học. Giờ đây các em đang bắt đầu bước những bước đầu tiên trong hành trình 3 - 4 năm sắp tới trong môi trường của Trường ĐHKHTN nhằm tạo các nền tảng cần thiết để vươn đến những mục tiêu cao hơn, xa hơn trong cuộc sống sau này. Bên cạnh khát vọng vươn lên, các em cần phải có quyết tâm và nỗ lực rất cao để đạt được mục tiêu của mình vì "Không gì có thể ngăn cản một người với sự quyết tâm cao độ đạt được giấc mơ của họ; không gì trên thế giới này có thể giúp được một người không có sự quyết tâm" (Thomas Jefferson, Tổng thống thứ ba của Hoa Kỳ).

Trường ĐHKHTN luôn đồng hành để hỗ trợ các em trải nghiệm, khám phá và hình thành giá trị riêng của mình để xây dựng một cuộc sống tốt đẹp cho bản thân, cho gia đình, góp phần phát triển xã hội, đất nước trong tương lai. Chúc các em bước vào năm học mới, khóa học mới với nhiều niềm vui và thành công phía trước!

► PGS.TS Ngô Thị Phương Lan - Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV:

Đại học chính là môi trường của những câu hỏi lớn

Trong môi trường đại học quan trọng hơn cả là sự tranh biện để làm sáng rõ những chân lý khoa học. Nhà văn người Mỹ Cynthia Ozick từng nói "Nhiệm vụ của một trường đại học tiến bộ không phải là cung cấp những câu trả lời thích hợp, mà chính phải là đặt ra các câu hỏi thích hợp". Đại học chính là môi trường của những câu hỏi lớn, là nơi không chỉ có những bài thuyết giảng, mà còn là sự thảo luận, tranh luận và biện luận khoa học... Những cuộc tranh luận khoa học là cách mà chúng ta đi tìm chân lý, tìm giải pháp cho những vấn đề được đặt ra bởi thời cuộc.

Các em hãy tự hào rằng mình đang bắt đầu một hành trình khám phá tri thức nhân loại vốn gian nan nhưng đầy vinh quang; hãy định vị mình là chủ thể của quá trình này và có trách nhiệm cao cả của một công dân để cùng nhau xây dựng xã hội ngày một tốt đẹp hơn, nhân bản hơn. Hãy bắt tay thực hiện ngay những việc thiết thực nhất trong hành trình này: xác định mục tiêu và kế hoạch học tập, rèn luyện tu dưỡng bản thân thật tốt; nắm bắt thật chắc kiến thức; đề cao tinh thần tự học, tự nghiên cứu, tinh thần biện luận; có nhiều trải nghiệm bản thân để xác định được những mặt mạnh, mặt hạn chế của mình để phát huy và khắc phục; học ngoại ngữ thật tốt và rèn luyện cho mình khả năng thích ứng với sự thay đổi trong môi trường đa văn hóa, trong môi trường được tạo dựng bởi cuộc cách mạng công nghiệp 4.0.

► PGS.TS Nguyễn Tiến Dũng - Hiệu trưởng Trường ĐH Kinh tế - Luật:

Hãy nhanh chóng tiếp cận hiệu quả tri thức của nhân loại

Trong cuộc sống và trong giáo dục, có rất nhiều điều cần suy ngẫm. Ở đây, tôi muốn nhắc đến câu nói của nhà tỷ phú nổi tiếng gắn với tri thức và lòng nhân ái vì sự phát triển của con người - Bill Gates: "Nhà trường chỉ cho chúng ta chiếc chìa khóa tri thức, học trong cuộc sống là công việc cả đời."

Sự thành công của Bill Gates chính là từ thực tiễn cuộc sống với những ý tưởng sáng tạo, đột phá... Dù không tốt nghiệp Đại học Harvard danh tiếng nhưng cuộc đời và sự nghiệp lẫy lừng của ông xuất phát từ môi trường đại học, từ ảnh hưởng của những người thầy và tình bạn của ông với những sinh viên - người cộng sự gắn bó để cùng bước trên con đường hạnh phúc.

Các bạn sinh viên hãy nhanh chóng tiếp cận hiệu quả tri thức của nhân loại ở mái trường đại học; hãy đắm mình vào cuộc sống với những trải nghiệm, thử thách, đam mê, sáng tạo... và nhanh chóng trưởng thành để đem lại những thành công cho bản thân, gia đình và xã hội.

► PGS.TS Nguyễn Hoàng Tú Anh - Hiệu trưởng Trường ĐH CNTT:

Xã hội rất cần những người thành đạt và có ích

Albert Einstein từng nói: "Đừng cố gắng chỉ để thành công mà hãy phấn đấu để mình có ích" (Try not to become a man of success but rather try to become a man of value).

Mỗi cá nhân bằng suy nghĩ và việc làm bình thường, hoàn toàn có thể khẳng định được giá trị của bản thân, đóng góp cho tập thể, cộng đồng, xã hội trở thành người có ích, khi đó thành công và giá trị của cuộc sống cá nhân đã hòa quyện làm một.

Tôi mong và luôn tin rằng, các em sinh viên sẽ không ngừng nuôi dưỡng khát vọng vươn lên trong cuộc sống; xác định rõ mục đích sống, học tập, ý thức được điều quan trọng trong cuộc đời là sự khẳng định giá trị của bản thân bằng những đóng góp tích cực cho xã hội như triết lý giáo dục của Trường ĐH CNTT: "Toàn diện - Sáng tạo - Phụng sự".

Mỗi chúng ta đều có thể trở thành những người thành đạt nếu như có tài năng thật sự nhưng trước hết chúng ta hãy sống thật tốt để làm một con người có ích. Khi còn ngồi trên ghế nhà trường, các em hãy đặt ra cho bản thân mục tiêu để học tập, rèn luyện thật tốt, nắm vững các kiến thức, đề cao tinh thần tự học, tự nghiên cứu, tham gia các hoạt động sinh viên, cộng đồng, kết giao với nhiều bạn bè để sau này có thể thích nghi thật tốt với các yêu cầu của cách mạng công nghiệp 4.0.

Xã hội rất cần những người thành đạt nhưng còn cần hơn những người có ích. Hãy làm cho cuộc sống xung quanh ta tốt đẹp hơn bởi những việc làm có ích, bởi những con người có ích và hy vọng Trường ĐH CNTT là nơi để các em học tập, rèn luyện để trở thành những người có ích cho xã hội.

► TS Trần Tiến Khoa - Hiệu trưởng Trường ĐH Quốc Tế:

Đừng để hoài phí quãng đời sinh viên

Steve Jobs từng có câu nói mà tôi rất tâm đắc: "Cách duy nhất để làm những công việc vĩ đại chính là yêu những gì bạn làm". Và quả vậy, bất nguồn từ niềm đam mê công nghệ, ông đã cống hiến hết mình và tạo ra nhiều giá trị to lớn cho nhân loại.

Qua đó, tôi muốn nhắn nhủ với các em sinh viên, đặc biệt là các em tân sinh viên hãy hết sức lưu ý đến thời gian 4 năm của cuộc đời sinh viên. So với đời người, cuộc đời sinh viên tuy rất ngắn nhưng thực sự là giai đoạn đầy ắp những kỷ niệm sâu sắc nhất của cuộc đời, là khoảng thời gian vui sống theo ý mình nhưng cũng đòi hỏi đủ bản lĩnh, đủ tự tin và sự hiểu biết để trở thành người độc lập trong quyết định lựa chọn chuyên môn, sống với đam mê khát vọng trưởng thành.

Vì vậy, các em đừng hoài phí khoảng thời gian này mà hãy tận dụng nó để tìm ra lĩnh vực mình yêu thích, thỏa sức sáng tạo, xây dựng nền tảng tri thức, rèn luyện các kỹ năng mềm và tạo dựng mối quan hệ lâu dài với nhiều bạn bè tốt để góp phần cho sự thành công của các em trong tương lai ■

Toàn cảnh Hội thảo Giáo dục 2018. Ảnh: VEC 2018.

VEC 2018: VÌ MỘT NỀN GIÁO DỤC ĐÀO TẠO "KHỎE MẠNH"

Ngày 17/8, tại Hà Nội, Ủy ban Văn hóa, Giáo dục, Thanh niên, Thiếu niên và Nhi đồng của Quốc hội phối hợp ĐHQG-HCM tổ chức Hội thảo Giáo dục 2018 (VEC 2018) với chủ đề "Giáo dục đại học - Chuẩn hóa và hội nhập quốc tế".

Khánh Lâm (Tổng hợp)

Hội thảo có sự tham dự của gần 200 đại biểu là lãnh đạo, nguyên lãnh đạo Đảng, Nhà nước; các vị đại biểu Quốc hội, đại diện đoàn ngoại giao, các tổ chức quốc tế; các chuyên gia, nhà khoa học, nhà giáo, doanh nhân...

**Hướng tới sự đồng thuận
trong tầm nhìn và nhận thức**

Phát biểu khai mạc Hội thảo, Phó Chủ tịch Quốc hội Đỗ Bá Ty khẳng định: Trong hơn 30

năm đổi mới, giáo dục đại học Việt Nam đã đạt được những thành tựu quan trọng, góp phần to lớn thực hiện thành công sự nghiệp đổi mới, đưa đất nước tiến vào thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, từng bước hội nhập tích cực. Hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về giáo dục từng bước được bổ sung, đổi mới. Nhờ đó, mạng lưới các trường đại học phát triển rộng khắp cả nước, đa dạng về loại hình, cấp bậc và ngành nghề đào tạo, đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu học tập của nhân dân. Tuy nhiên, "Trước sự vận động, phát triển không ngừng của khoa học - công nghệ và tri thức nhân loại, đặc biệt là trước yêu cầu của toàn cầu hóa, quốc tế hóa - những xu thế vừa là thời cơ, vừa là thách

PGS.TS Phan Thanh Bình phát biểu đề dẫn. Ảnh: VEC 2018.

Với sứ mệnh là nơi sáng tạo tri thức, thực hiện đào tạo và cung cấp nguồn nhân lực có trình độ, chất lượng cao đáp ứng nhu cầu xã hội, giáo dục đại học giữ vai trò là đòn bẩy quyết định cho sự tăng trưởng và phát triển của nền kinh tế, hướng đến sự phồn vinh và thịnh vượng của đất nước.

PGS.TS Phan Thanh Bình

thức - giáo dục đại học Việt Nam cần tiếp tục đổi mới mạnh mẽ để không chỉ đảm đương được trách nhiệm đào tạo, bồi dưỡng nhân lực cho đất nước mà còn có sức hội nhập, cạnh tranh hiệu quả trong khu vực và quốc tế" - ông Đỗ Bá Ty nhấn mạnh.

Phát biểu đề dẫn, PGS.TS Phan Thanh Bình, Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa, Giáo dục, Thanh niên, Thiếu niên và Nhi đồng cho rằng, với sứ mệnh là nơi sáng tạo tri thức, thực hiện đào tạo và cung cấp nguồn nhân lực có trình độ, chất lượng cao đáp ứng nhu cầu xã hội, giáo dục đại học giữ vai trò là đòn bẩy quyết định cho sự

tăng trưởng và phát triển của nền kinh tế, hướng đến sự phồn vinh và thịnh vượng của đất nước.

Thay mặt Ban tổ chức, PGS.TS Phan Thanh Bình mong muốn: "Từ vị thế và góc nhìn của mỗi đại biểu, với tâm huyết chung vì một nền giáo dục đào tạo 'khỏe mạnh', tạo nền tảng cho phát triển đất nước, chúng ta sẽ tập trung trao đổi về chủ đề hội thảo, hướng tới sự đồng thuận trong tầm nhìn, trong nhận thức về những vấn đề then chốt của hệ thống giáo dục đại học để xác định quan điểm đúng đắn, lựa chọn phương thức triển khai phù hợp, từ đó chia sẻ và tạo sự lan tỏa trong hệ thống và toàn xã hội".

Xếp hạng của đại học Việt Nam được cải thiện đáng kể

Hội thảo tổ chức theo hình thức tương tác giữa các diễn giả và đại biểu. Trong phần báo cáo chung, đại diện Ngân hàng Thế giới tại Việt Nam nhấn mạnh, xu hướng phát triển trong giáo dục hiện nay là đề cao tự chủ và trách nhiệm giải trình. Tự chủ trước hết về tổ chức, tiếp đến là chuyên môn, học thuật và tự chủ về tài chính. Giáo dục ở các nước càng thành công thì mức độ tự chủ càng nhiều.

Việt Nam còn khoảng cách lớn giữa định hướng chính sách và thực tế triển khai. Tuy nhiên đây vẫn là xu hướng cần thiết để nâng cao trách nhiệm giải trình của hệ thống và trong xu thế hội nhập. Chính phủ có thể hỗ trợ trường học xuất sắc, nhưng không nên tập trung quá nhiều vào bảng xếp hạng.

Nói về thực trạng giáo dục đại học ở góc độ quản lý nhà nước, Thứ trưởng Bộ GD&ĐT Nguyễn Văn Phúc cho biết, cả nước hiện có 236 trường đại học với khoảng 1,7 triệu sinh viên. Trong đó có 171 trường công lập, số còn lại là tư thục và các trường có vốn đầu tư nước ngoài. Từ những con số nghiên cứu, Bộ GD&ĐT cũng như chuyên gia nước ngoài đều đánh giá, tỷ lệ nhập học ở Việt Nam còn thấp hơn so với nhiều nước trong khu vực.

Điều đáng ghi nhận là, xếp hạng của đại học Việt Nam ở khu vực và thế giới có bước tiến đáng kể. Trong đó, có hai trường đứng vào top 1.000, cụ thể ĐHQG-HCM trong nhóm 700 và Đại học Quốc gia Hà Nội trong nhóm 800. "Nếu cơ sở giáo dục đại học chú trọng đầu tư cho nghiên cứu khoa học và nghiên cứu quốc tế thì xếp hạng

của Việt Nam trong tương lai sẽ được cải thiện nhiều hơn nữa", ông Phúc nói.

Trong phần thảo luận chuyên đề, hơn 70 tham luận của các tác giả trong và ngoài nước tập trung vào 3 nội dung: Năng lực hệ thống giáo dục đại học, tài chính đại học, quản lý nhà nước và quản trị đại học.

Trong đó, năng lực hệ thống giáo dục đại học là nội dung nhận được sự quan tâm nhiều nhất. Nhiều vấn đề về năng lực hệ thống như triết lý, mục tiêu, mô hình hệ thống và kiểm định chất lượng giáo dục đại học; cơ hội và thách thức đối với hệ thống trong bối cảnh quốc tế hóa và cuộc cách mạng khoa học công nghiệp lần thứ tư... đã được các chuyên gia, đại biểu đặt ra và phân tích trong các báo cáo.

Phải coi trọng tự chủ học thuật

Trao đổi tại hội thảo, nhiều chuyên gia nhấn mạnh đến vấn đề tự chủ học thuật bên cạnh tự chủ về tài chính. GS.TS Võ Văn Sen, nguyên hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM cho rằng, hiện cơ chế tự chủ có sự lệch lạc, chỉ lo cơ chế tự chủ tài chính thôi, còn tự chủ học thuật thực tế lại không được coi trọng. "Các trường chỉ chăm bẵm cơ chế tài chính, loay hoay làm thế nào thu học phí, điều này trở thành nguy cơ lớn trong nền giáo dục của chúng ta" - ông

cảnh báo.

GS.TS Hoàng Chí Bảo - nguyên Ủy viên Hội đồng Lý luận Trung ương, chuyên gia cao cấp của Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh cho rằng, quyết định chất lượng đại học, trước hết và chủ yếu chính là chất lượng các nhà giáo, ở đây là các nhà giáo đại học. "Phải thực sự đào tạo thầy dạy chứ không phải thợ dạy. Người thầy trung bình chỉ biết nói trong sách giáo khoa, người thầy giỏi biết giải thích, người thầy xuất chúng biết truyền cảm hứng" - GS Hoàng Chí Bảo khẳng định.

Tại hội thảo, ĐHQG-HCM đã trao đổi nhiều vấn đề và chia sẻ kinh nghiệm triển khai chính sách về đảm bảo chất lượng giáo dục đại học, làm thế nào để xây dựng hệ thống đảm bảo chất lượng bên trong và cả bên ngoài hiệu quả, cũng như kinh nghiệm triển khai công tác tự đánh giá, đánh giá ngoài và cải tiến liên tục tại đơn vị.

Các tham luận sẽ được hiệu đính, biên tập thành kỷ yếu. PGS.TS Phan Thanh Bình đánh giá: "Đây thực sự là một bộ tài liệu quý, góp nhiều ý tưởng cho việc xây dựng chính sách phát triển giáo dục đại học trong thời gian tới và gần nhất là việc hoàn thiện dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều Luật Giáo dục Đại học sẽ trình Quốc hội thông qua trong kỳ họp vào tháng 10 năm nay" ■

Các đại biểu phát biểu tại hội thảo. Ảnh: VEC 2018.

Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân chụp hình lưu niệm với lãnh đạo ĐHQG-HCM và sinh viên. Ảnh: Thái Việt

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC PHẢI THỂ HIỆN SỰ CAM KẾT PHÁT TRIỂN ĐẠI HỌC

Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân đã khẳng định như vậy trong buổi nói chuyện với hơn 1.000 sinh viên, giảng viên ĐHQG-HCM về chủ đề: "Vai trò của trường đại học đối với việc xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN trong tình hình mới" tại Nhà Điều hành ĐHQG, chiều 4/9.

Phiên An

Tự chủ đại học là tất yếu

Mở đầu buổi nói chuyện, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân chúc mừng hai ĐHQG được xếp trong top 1.000 trường đại học hàng đầu thế giới và khẳng định đây là lần đầu tiên Việt Nam có hai đại học đạt được thành tựu này.

"Kết quả này đã khẳng định chủ trương đúng đắn của Đảng, Nhà nước và Chính phủ trong việc đầu tư, xây dựng hai ĐHQG thành đại học đa ngành, đa lĩnh vực, dẫn dắt giáo dục đại học Việt Nam từng bước tiệm cận với các trường đại học hàng đầu trong khu vực và trên thế giới" - Chủ tịch Quốc hội nhấn mạnh.

Đề cập vai trò quản lý của nhà nước trong lĩnh vực giáo dục đại học, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân cho rằng: "Quản lý nhà nước trong lĩnh vực đại học trước hết là sự cam kết của Nhà nước trong phát triển đại học".

"Sự cam kết của Nhà nước trong giáo dục đại học thời gian qua đã thể hiện một ý chí chính trị mạnh mẽ, có ý nghĩa quyết định đối với sự thành công của nền giáo dục, trong đó có giáo dục đại học. Cùng với nhiều quyết sách, việc xây dựng hai ĐHQG và một số đại học trọng điểm, là một sự thể hiện cụ thể tầm nhìn và cam kết của Nhà nước trong lĩnh vực giáo dục đại học" - Chủ tịch

Cùng với nhiều quyết sách, việc xây dựng hai ĐHQG và một số đại học trọng điểm, là một sự thể hiện cụ thể tầm nhìn và cam kết của Nhà nước trong lĩnh vực giáo dục đại học.

**Chủ tịch Quốc hội
Nguyễn Thị Kim Ngân**

Quốc hội khẳng định.

Theo Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân, quan điểm hiện nay của quản lý nhà nước đối với giáo dục đại học là phát triển năng lực tự chủ của hệ thống giáo dục đại học. Đây là đặc tính và yêu cầu tất yếu của một trường đại học trên ba lĩnh vực chính: hoạt động khoa học, tổ chức nhân sự và tài chính. Do đó, vấn đề cốt yếu nhất mà Nhà nước đóng vai trò quyết định là tạo ra một cơ chế quản trị, tôn trọng tính tự chủ của các cơ sở giáo dục đại học.

"Tự chủ đại học hoàn toàn không có nghĩa là thả nổi hay buông lỏng quản lý. Tự chủ đại học phải gắn chặt với cơ chế giải trình, trách nhiệm minh bạch. Sự minh bạch về trách nhiệm sẽ buộc các cơ sở đào tạo tồn tại bằng chất lượng thay vì bằng những giải pháp ngắn hạn. Trong bối cảnh đó, sự ủng hộ của Nhà nước có vai trò hết sức quan trọng nhằm tạo môi trường giáo dục đại học hiện đại, phát triển với các đại học đỉnh cao, chất lượng. Việc sửa đổi, bổ sung Luật Giáo dục Đại học mà Quốc hội đang triển khai là nhằm

phục vụ cho mục đích này" - Chủ tịch Quốc hội nhấn mạnh.

Đánh giá cao vai trò của trường đại học đối với việc xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân cho rằng các trường đại học phải có biện pháp giáo dục, giới thiệu cho sinh viên nghiên cứu một cách nghiêm túc về mô hình và nhiệm vụ của nhà nước pháp quyền XHCN khi còn trên ghế nhà trường.

Chủ tịch Quốc hội đã "đặt hàng" với ĐHQG-HCM nghiên cứu về chủ đề này và về vai trò của quốc hội với việc hoàn thiện thể chế, thực hiện tốt nhất tổ chức đại diện dân cử của người dân, là cơ quan quyền lực của nhà nước.

Kết thúc buổi nói chuyện, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân trao 10 suất học bổng trị giá 100 triệu đồng cho 10 sinh viên nghèo vượt khó, học giỏi của ĐHQG-HCM.

Mô hình ĐHQG phù hợp với điều kiện ở Việt Nam

Trong phiên làm việc với Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân, PGS.TS Huỳnh Thành Đạt - Giám đốc ĐHQG-HCM đã báo cáo những thành tựu của ĐHQG-HCM đạt được trong thời gian qua.

Kiến nghị với Chủ tịch Quốc hội về đề án xây dựng ĐHQG-HCM, Giám đốc ĐHQG-HCM mong muốn Quốc hội, Chính phủ tiếp tục quan tâm chỉ đạo và tạo điều kiện để ĐHQG-HCM sớm hoàn thành dự án, trong đó công tác giải phóng mặt bằng phải giải quyết trước năm 2020.

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt cho biết, công tác giải phóng mặt bằng, tái định cư còn gặp khó khăn chủ yếu do thiếu nguồn vốn. Đến nay, tuy diện tích đền bù đạt hơn 90% nhưng tổng diện tích giải phóng mặt bằng chỉ đạt 83,5%. Điều này gây ảnh hưởng đến việc thực hiện dự án cũng như an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội trong khu vực.

Về cơ chế, chính sách, pháp luật liên quan mô hình ĐHQG, PGS.TS Huỳnh Thành Đạt kiến nghị giữ nguyên tên gọi "Đại học Quốc gia" và mô hình tổ chức và hoạt động của ĐHQG trong Dự thảo Luật sửa đổi và bổ sung một số điều của Luật Giáo dục Đại học mà Quốc hội sẽ thông qua trong thời gian tới.

"Tên gọi này đã trở thành thương hiệu, có tầm ảnh hưởng lớn trong xã hội và từng bước được biết đến rộng rãi trên thế giới. Đồng thời,

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt - Giám đốc ĐHQG-HCM giới thiệu diễn giả - khách mời đặc biệt Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân. Ảnh: Đức Lộc

Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân trao học bổng cho sinh viên ĐHQG-HCM. Ảnh: Đức Lộc

“Đại học Quốc gia đã trở thành thương hiệu, có tầm ảnh hưởng lớn trong xã hội và từng bước được biết đến rộng rãi trên thế giới. Đồng thời, điều này cũng sẽ góp phần ổn định và phát triển Đại học Quốc gia trong thời gian tới, tránh gây ra sự xáo trộn và phức tạp không cần thiết.”

PGS.TS Huỳnh Thành Đạt

điều này cũng sẽ góp phần ổn định và phát triển Đại học Quốc gia trong thời gian tới, tránh gây ra sự xáo trộn và phức tạp không cần thiết” - PGS.TS Huỳnh Thành Đạt khẳng định.

Cụ thể, tại khoản 3, điều 4 (Giải thích từ ngữ) trong dự thảo Luật sẽ giữ nguyên cụm từ "Đại học Quốc gia là đại học công lập thực hiện nhiệm vụ chiến lược quốc gia về giáo dục đại học". Tại khoản 4, điều 4, kiến nghị bổ sung cụm từ "Trường đại học thành viên của Đại học

Quốc gia do Thủ tướng Chính phủ quyết định thành lập". Đồng thời kiến nghị giữ nguyên điều 8, chỉ cần thay từ "chủ động" bằng từ "tự chủ" và giữ nguyên khoản 2, điều 29 của Luật Giáo dục Đại học năm 2012: "Thủ tướng Chính phủ ban hành Quy chế tổ chức và hoạt động của Đại học Quốc gia và các cơ sở giáo dục đại học thành viên".

Hồi đáp các kiến nghị trên, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân cho biết, mô hình ĐHQG-HCM là mô hình phù hợp với điều kiện thực tế ở Việt Nam và xu thế tự chủ đại học. Điều này đã được xã hội thừa nhận và được luật hóa tại Luật Giáo dục Đại học năm 2012 và tiếp tục được khẳng định tại Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Giáo dục Đại học dự kiến được thông qua tại kỳ họp thứ 6 tới đây của Quốc hội.

Về dự án xây dựng Khu Đô thị ĐHQG-HCM, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Kim Ngân cho rằng công tác giải phóng mặt bằng, tái định cư còn gặp khó khăn chủ yếu do thiếu vốn đền bù và nguồn tái định cư theo các chủ trương mới của Nhà nước... Do đó, Chủ tịch Quốc hội đề nghị các bộ, ngành có liên quan cùng chính quyền TP.HCM và tỉnh Bình Dương hỗ trợ ĐHQG-HCM sớm hoàn thành công tác giải phóng mặt bằng trước năm 2020 ■

ĐHQG-HCM: CHUYỂN GIAO MÔ HÌNH NÔNG NGHIỆP AQUAPONICS CHO TỈNH TÂY NINH

Ngày 23/4/2018, ĐHQG-HCM và tỉnh Tây Ninh đã ký kết hợp tác giai đoạn 2018-2022, trong đó chú trọng việc ĐHQG-HCM xây dựng các mô hình nông nghiệp công nghệ cao, áp dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất nông nghiệp cho tỉnh Tây Ninh. Sau 4 tháng triển khai hợp tác, mô hình nông nghiệp công nghệ cao Aquaponics của ĐHQG-HCM đã được chuyển giao cho tỉnh và thu về những thành quả đầu tiên.

Thái Việt

Cá và rau trong một hệ thống

Mô hình Aquaponics là một trong những mô hình được Trường ĐH KHTN ĐHQG-HCM chuyển giao kỹ thuật cho Văn phòng UBND tỉnh Tây Ninh. Bắt đầu từ tháng 4/2018 dự án "Aquaponics Tây Ninh Farm" đã triển khai và hoàn thiện với hệ thống nhà màng, hệ thống hồ

cá, bể lọc, hệ thống trồng rau thủy canh. Aquaponics Tây Ninh Farm được xây dựng tại ấp Giồng Tre, xã Bình Minh, TP Tây Ninh.

Aquaponics là sự kết hợp giữa Aquaculture còn gọi là nuôi trồng thủy sản và Hydroponics nuôi trồng thủy canh. Theo mô hình này, cá và rau sẽ được nuôi trồng trong cùng một hệ tuần hoàn. Cá ăn thức ăn và tạo ra chất thải trong nước. Nước có chứa chất thải từ bể thủy sản được đưa vào hệ thống lọc cơ học và vi sinh. Nhờ sự

Đợt thu hoạch rau thứ 2 của Tây Ninh Farm. Ảnh: Tây Ninh Farm

Rau được cung cấp cho nhà trẻ. Ảnh: Tây Ninh Farm

tham gia của vi khuẩn có lợi sẽ biến đổi nước thải từ bể thủy sản thành chất dinh dưỡng hữu cơ phù hợp cho cây trồng phát triển.

Sau đó, nước được dẫn vào các bể trồng rau, cây rau hấp thụ dưỡng chất trong nước, sau đó lọc sạch nước và cung cấp ngược trở lại cho bể cá. Đây là mô hình khép kín, tuần hoàn tận dụng lợi ích của rau và cá trên cơ chế cộng sinh.

Aquaponics là phương pháp tạo ra nguồn thực phẩm tự nhiên, thân thiện với môi trường và khai thác các thuộc tính tốt nhất của nuôi trồng thủy sản tuần hoàn nước và trồng rau thủy canh. Mô hình có thể áp dụng thành trang trại hoặc trong những gia đình ở thành phố, khu vực có diện tích đất hạn chế.

Aquaponics là mô hình vừa tiết kiệm chi phí phân bón và nguồn nhân lực, vừa tạo ra rau an toàn và đạt năng suất cao. Trung bình một ha trồng được 7.000-8.000 cây rau, mỗi cây nặng khoảng 200-300g, các bể cá được bố trí nuôi tùy theo mô hình. Trung bình một bể cá ba tháng cho thu hoạch từ 500-1.000kg. Các hạt giống cây trồng đều được nhập từ nước ngoài không biến đổi gen, cá giống đều được kiểm định nguồn gốc rõ ràng.

Chị Minh Thu, thành viên Aquaponics Tây Ninh Farm, cho biết rau Aqua là rau sạch nhất trong các loại rau sạch bởi vì trồng trong môi trường nước tuần hoàn không hóa chất và phân bón. Rau có thể để được 15-20 ngày sau thu hoạch.

Nông trại thí điểm này đã cho thu hoạch một đợt và đang trong quá trình cho thu hoạch đợt thứ hai. Chị Thu cho biết, đợt đầu tiên chủ yếu

là chào hàng và tặng đối tác, đợt hai sức tiêu thụ lớn hơn, đơn hàng nhiều nhưng không đủ sản phẩm đáp ứng nên chưa thể ký kết với các cửa hàng và siêu thị.

Mô hình để thực hiện

Ông Trương Văn Hùng, Chánh Văn phòng UBND tỉnh Tây Ninh, cho biết tỉnh có chủ trương phát triển nông nghiệp công nghệ cao, áp dụng khoa học kỹ thuật vào sản xuất. Mô hình này khi chuyển giao cho tỉnh đã được điều chỉnh để phù hợp thực tế thổ nhưỡng, khí hậu và điều kiện sẵn có của tỉnh. Mô hình này không khó nhưng phải có một kiến thức nhất định.

Ông Hùng cho rằng đối với các bạn trẻ có trình độ học vấn tốt nghiệp THCS là có thể làm được. Ông kỳ vọng mô hình này sẽ đưa KHCN về Tây Ninh để nhiều người cùng làm và cùng sử dụng sản phẩm sạch.

Sau hai đợt thu hoạch thành công, Phòng Kinh tế TP Tây Ninh phối hợp với Trung tâm Thông tin, Ứng dụng tiến bộ Khoa học và công nghệ (Sở KHCN Tây Ninh) đã khai giảng lớp chuyển giao mô hình trồng rau kết hợp nuôi cá sạch cho 30 nông dân ở các phường, xã của thành phố.

Trong 15 ngày tập huấn, các nông dân được hướng dẫn về quy trình thực hiện mô hình Aquaponics; cấu trúc và vai trò của từng thành phần trong hệ thống Aquaponics về thùng nuôi cá, máy bơm, hệ thống ống dẫn nước, khay trồng rau, vị trí đặt hệ thống Aquaponics; lựa chọn đối tượng nuôi trồng; các bước lắp ráp và vận hành hệ thống.

Song song đó, các nông dân cũng thực hành xây dựng mô hình Aquaponics, nhằm đánh giá hiệu quả và rút kinh nghiệm để áp dụng vào sản xuất ■

Công bố quốc tế lĩnh vực KHXH&NV: NAN ĐỀ CỦA HỌC GIỚI?

Công bố nghiên cứu ở tầm quốc tế của giới học thuật Việt Nam đã trở thành chủ đề gây chú ý trong dư luận những năm gần đây. Trong năm 2017, báo chí Việt Nam cho thấy 34% ứng viên giáo sư và 53% ứng viên phó giáo sư trong tổng số 1.226 hồ sơ được Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước xét duyệt không có bài báo ISI/Scopus. Đặc biệt, những ngành có ít bài báo khoa học nhất chủ yếu thuộc về lĩnh vực KHXH&NV. Trong đó, ngành Luật học và ngành Ngôn ngữ học là hai ngành "trắng" bài báo khoa học quốc tế.

Minh Châu - Phiên An

P hải chăng số lượng công bố quốc tế của khối KHXH&NV thấp là do đặc thù ngành hay năng lực của học giới thuộc lĩnh vực này? *Bản tin ĐHQG-HCM* đã có cuộc trao đổi với các chuyên gia thuộc hai khối ngành KHTN và KHXH&NV về vấn đề trên.

*** GS Phan Thanh Sơn Nam** - *Trưởng khoa Kỹ thuật hóa học, Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM*

Nên có hội thảo nghiêm túc về vấn đề này

Đối với lĩnh vực KHTN, không tính ngày xưa còn khó khăn, những luận án gần đây có bài ISI không còn là chuyện "hái sao trên trời" nữa. Tôi thường nghe những bạn NCS của lĩnh vực KHXH&NV cho rằng khó công bố bài báo ISI. Tôi là người ngoại đạo, nhưng tìm hiểu qua thì thấy ở phương Tây, có nhiều giáo sư không phải KHTN nhưng công bố ISI "ào ào" như GS Michael Tomasello có hơn 25 bài trong năm 2017, với chỉ số trích dẫn H-Index là 160. Trong bảng kê những bài báo hoành tráng của vị giáo

sư này, có nhiều bài nếu chỉ đọc cái tên thôi, nhiều người cũng sẽ thốt lên rằng, đề tài đó sao mà viết báo ISI được. Đúng là không thể đánh giá chất lượng luận án chỉ qua một cái tên, mà phải đọc ít nhất là bằng tóm tắt của luận án hay toàn văn luận án. Ngoài ông Tomasello, còn có khá nhiều giáo sư các ngành KHXH, lịch sử, chính trị, triết học, kinh tế, luật có H-Index còn cao hơn cả các giáo sư ngành KHTN dựa theo thống kê của scholargoogle. Ngay cả nghiên cứu về đảng cộng sản người ta vẫn có tạp chí ISI để đăng bài. Vì vậy, tôi nghĩ có lẽ nên tổ chức một hội thảo nghiêm túc về vấn đề này.

*** GS Nguyễn Thị Cành - Trường ĐH Kinh tế - Luật ĐHQG-HCM**

Nhà nước cần đầu tư nhiều hơn cho KHXH&NV

Cho đến nay các giảng viên, cán bộ nghiên cứu thuộc khối ngành KHXH&NV, gồm cả ngành kinh tế - quản lý và luật rất ít có bài công bố quốc tế hạng cao (ISI/SSCI) so với khối ngành KHTN - kỹ thuật - công nghệ. Tuy chưa có thống kê đầy đủ, nhưng ước tính mỗi năm tại Việt Nam, khoảng dưới 5% các giảng viên, cán bộ nghiên cứu từ trình độ tiến sĩ trở lên thuộc khối ngành KHXH&NV có bài đăng quốc tế ISI. Trong khi đó tỷ lệ giảng viên, cán bộ nghiên cứu thuộc khối ngành KHTN - kỹ thuật - công nghệ từ trình độ tiến sĩ trở lên có bài công bố quốc tế (ISI) hạng cao hơn nhiều.

Sở dĩ xảy ra tình trạng trên, theo tôi, trước nhất là do đặc điểm của KHXH&NV vốn mang tính trừu tượng, yêu cầu tư duy lập luận nhiều, diễn đạt rõ ràng và logic (nghiên cứu định tính). Do đó, khi muốn nghiên cứu được công bố quốc tế đòi hỏi tiếng Anh phải giỏi. Tiếp đến,

KHXH&NV thường gắn với quan điểm chính trị và mang tính phê phán. Nếu nghiên cứu mang tính phê phán, phản biện xã hội dễ "lạc" về quan điểm chính trị, sẽ bị ảnh hưởng không tốt. Thứ ba, đối với ngành có thể nghiên cứu định lượng áp dụng các mô hình toán để kiểm định lý thuyết như kinh tế, tài chính cần phải sử dụng số liệu chuỗi thời gian dài, mà nghiên cứu về Việt Nam thì số liệu không đáp ứng. Thường những nghiên cứu định lượng về kinh tế tài chính muốn đăng quốc tế phải sử dụng dữ liệu quốc tế (Mỹ, châu Âu...) trong khi các đề tài đặt ra nghiên cứu theo định hướng lại là nghiên cứu cho Việt Nam. Thứ tư, một lý do quan trọng nữa là hiện nay quỹ tài trợ cho nghiên cứu KHXH&NV thấp hơn nhiều so với quỹ tài trợ cho nghiên cứu KHTN và kỹ thuật.

Nhìn chung trên thế giới số tạp chí hạng cao của khối ngành KHXH&NV, bao gồm các ngành kinh tế - quản lý và luật, cũng ít hơn số tạp chí hạng cao của khối ngành KHTN - kỹ thuật - công nghệ. Vì vậy số lượng bài đăng trên các tạp chí hạng cao của khối ngành KHXH&NV cũng ít hơn. Nếu tính số bài báo ISI bình quân cho một giảng viên, chắc chắn chỉ số này của khối ngành KHXH&NV sẽ thấp hơn khối ngành KHTN - kỹ thuật - công nghệ. Tuy nhiên, để giữ được việc làm ở các trường đại học, mỗi giảng viên ngành KHXH&NV ở trường ĐH của các nước tiên tiến tối thiểu cũng phải có 2 bài báo công bố mỗi năm.

Do đó, muốn đẩy mạnh công bố quốc tế ở

khối ngành KHXH&NV, bao gồm các ngành kinh tế - quản lý và luật, một mặt các giảng viên phải tăng cường đầu tư học ngoại ngữ, học các phương pháp nghiên cứu, kỹ thuật phân tích hiện đại. Mặt khác, Nhà nước cần có hướng đầu tư nhiều hơn, tương xứng hơn cho nghiên cứu KHXH&NV, và những lĩnh vực, hướng nghiên cứu có thể hòa nhập, tiếp cận với khoa học cùng ngành của thế giới để đẩy mạnh đăng bài quốc tế. Riêng những lĩnh vực/ ngành nhạy cảm về chính trị sẽ có kênh đầu tư riêng phục vụ nhiệm vụ chính trị.

*** GS Ngô Văn Lệ** - *nguyên Hiệu trưởng Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM*

KHXH&NV luôn gắn với lợi ích quốc gia

Các khối ngành KHXH&NV công bố quốc tế chưa nhiều là do đặc thù của ngành. Trong khi đó, những ngành tạo giá trị chung, nhận thức chung, không có biên giới và không mang tính giai cấp, lợi ích dân tộc như KHTN, khối ngành kỹ thuật thì ở bất kỳ nước nào người ta đều có thể sử dụng, việc công bố nghiên cứu trở nên rộng rãi hơn. Đối với khối ngành KHXH&NV, nó luôn luôn gắn với lợi ích quốc gia, dân tộc, giai cấp. Một vấn đề của KHXH&NV đều được phân tích, lý giải dựa trên lập trường, quan điểm của các quốc gia mà những nhà khoa học đó thuộc về. Chẳng hạn, khi Mỹ và Nga mang quân đội sang Afghanistan, các nhà nghiên cứu đều có những nhận định khác nhau về động thái này của hai quốc gia. Như vậy, cùng một sự kiện, nhưng khi lý giải bản chất, các nhà KHXH&NV có những khác biệt nhất định. Vì nhà nghiên cứu nào cũng phải có nhận thức về lợi ích dân tộc, quốc gia. Nói như vậy không có nghĩa là KHTN, kỹ thuật không có nhưng ở họ nó mờ nhạt hơn. Đi tìm một tiếng nói chung cho lĩnh vực KHXH&NV dường như là điều bất khả. Cho đến cuối cùng, lợi ích quốc gia là lợi ích quốc gia, không bao giờ là lợi ích toàn thế giới.

Ngoài ra, các giảng viên trong khối KHXH&NV hơi lười viết để công bố quốc tế. Bởi muốn viết cần phải thông thạo ngoại ngữ. Nhìn chung, năng lực ngoại ngữ ở khối XH&NV còn khá yếu. Hơn nữa, về mặt lịch sử, trước đây nhà nước nhìn về vấn đề này còn khá khắt khe, tức mình luôn luôn duy trì một sự khác biệt với nước ngoài. Điều đó gây nên trở lực đối với các nhà nghiên cứu. Bây giờ điểm lại toàn bộ hoạt động KHXH&NV, chúng ta thấy có những lĩnh

vực hầu như chưa có một bài nào đăng trên tạp chí quốc tế, chẳng hạn các bài viết xung quanh lịch sử Đảng. Tuy có người đăng, nhưng không đồng quan điểm với cách lý giải của chúng ta.

Về vấn đề nương tay cho các nhà khoa học thuộc khối KHXH&NV khi xét phong các chức danh giáo sư, phó giáo sư là không có. Tôi tham gia hội đồng 20 năm rồi, quy định về điều kiện để được phong các chức danh này là chung, không phân biệt là XH&NV hay tự nhiên, kỹ thuật. Tuy nhiên, như tôi đã nói ở trên, khối ngành KHXH&NV có những đặc thù riêng. Chẳng hạn, với những người hoạt động trong giới nghệ thuật, để đòi hỏi những đầu sách, bài báo khoa học là rất khó. Sản phẩm của họ là những tác phẩm nghệ thuật, nên khi xét cần phải tính đến đặc thù của từng ngành, không thể áp dụng máy móc được. Nhưng đây chỉ là số ít. Nhìn chung, về KHXH&NV không có gì khác biệt với KHTN, kỹ thuật khi xét phong các chức danh khoa học.

*** PGS Nguyễn Đức Lộc** - *nguyên Phó Trưởng khoa Khoa Nhân học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM*

Cần thay đổi tập quán nghiên cứu

Sở dĩ khối ngành KHXH&NV khó có bài công bố quốc tế hơn so với khối ngành KHTN - kỹ thuật - công nghệ, theo tôi có nhiều nguyên do. Một trong số đó là tính hội nhập quốc tế, tập quán và quan điểm nghiên cứu. Ta muốn tham gia diễn đàn học thuật quốc tế trước tiên phải tuân thủ các luật chơi của họ. Nghĩa là ta phải đối thoại được với giới học giả quốc tế. Muốn làm được như thế đòi hỏi nhà khoa học phải theo dõi tình hình học thuật thế giới xem họ đang thảo luận vấn đề gì? Ta có thể tham gia diễn đàn học thuật bằng các nghiên cứu nghiêm túc, đúng chuẩn mực để đưa ra những phát hiện mới, cùng

thảo luận với cộng đồng học giả. Bên cạnh đó, còn rất nhiều vấn đề kỹ thuật phức tạp như văn phong, lối viết, trích dẫn. Tất cả đều phải tuân theo chuẩn mực vốn được tham chiếu theo chuẩn mực Âu - Mỹ. Trong khi đó, các học giả khối KHXH&NV ở ta vốn quen với việc viết gắn liền phong cách cá nhân và thường ít tuân theo các nguyên tắc kỹ thuật mà tôi đề cập ở trên.

Chúng ta không nên tư duy theo kiểu thúc đẩy một năm công bố được bao nhiêu bài mà là học giới trong nước có thể góp tiếng nói vào diễn đàn học thuật thế giới hay không? Theo tôi, chúng ta cần từng bước làm theo hai góc độ: Đưa chuẩn mực khoa học từ ngoài (chuẩn mực quốc tế) vào trong và chiều ngược lại đi từ trong (tiếng nói học thuật) ra ngoài. Nghĩa là trước tiên, hệ thống tạp chí, quy cách luận văn, luận án trong nước có thể viết bằng tiếng Việt nhưng đều phải tuân thủ theo các quy tắc học thuật quốc tế. Hiện nay, vấn đề này các trường đại học, tạp chí khoa học chưa thống nhất được, mỗi nơi mỗi vẻ. Tiêu chí đánh giá khoa học cũng cần tuân theo các quy trình bình duyệt phản biện như thế giới đang làm. Ta phải hình thành tập quán nghiên cứu khoa học phù hợp với chuẩn mực quốc tế. Khi làm tốt công việc này từ cấp độ sinh viên đại học thì trong tương lai việc đưa tiếng nói khoa học trong nước ra bên ngoài chỉ còn là vấn đề thời gian ■

Một trong những giải pháp mở rộng đối tượng tuyển sinh SDH mà ĐHQG-HCM đang hướng tới là thực hiện các chương trình liên thông, liên kết.

Chính sách riêng cho Tây nguyên, Tây Nam bộ

Ngày 2/8, trong chương trình Tư vấn tuyển sinh SDH tại Phân hiệu ĐHQG-HCM tỉnh Bến Tre, PGS.TS Vũ Phan Tú - Trưởng Ban Sau đại học ĐHQG-HCM đã giới thiệu chính sách ưu tiên mới trong việc tuyển sinh SDH cho khu vực Tây nguyên, Tây Nam bộ và các vùng kinh tế trọng điểm.

Theo đó, người học tại các khu vực trên sẽ được cộng 10 điểm (thang điểm 100) cho điểm Anh văn đầu vào. Với tiếng Anh đầu ra, bên cạnh chứng chỉ quốc tế, học viên có thể lấy bằng Anh văn tương đương tại Trường ĐH KHTN và Trường ĐH KHXH&NV. Ngoài ra, chỉ tiêu các chương trình SDH cho khu vực này được tăng không quá 10%.

Để thông tin rộng rãi cho thí sinh khu vực Tây nguyên, ĐHQG-HCM đã tổ chức chương trình tư vấn tuyển sinh SDH cho khu vực này tại tỉnh Đắk Lắk. Nhiều chuyên gia của các trường thành viên đã cung cấp thông tin chi tiết đến các thí sinh tiềm năng là cán bộ lãnh đạo, cán bộ trong diện quy hoạch ở địa phương và các đối tượng có nhu cầu học tập nâng cao trình độ.

Trong các dự án hợp tác đào tạo và nghiên cứu khoa học với các địa phương thuộc khu vực Tây nguyên trước đây, ĐHQG-HCM cũng đã đào tạo hơn 500 học viên SDH, riêng tỉnh Đắk Lắk có 150 học viên.

Mở rộng đối tượng xét tuyển

Trong những năm gần đây, ĐHQG-HCM sử dụng hình thức xét tuyển SDH vào các ngành phù hợp tại ĐHQG-HCM đối với những đối tượng là người nước ngoài, sinh viên tốt nghiệp chương trình chất lượng cao PFIEV, chương trình được kiểm định ABET, chương trình đạt chuẩn kiểm định quốc tế hoặc khu vực, chương trình kỹ sư - cử nhân tài năng.

ĐHQG-HCM cũng xét tuyển có điều kiện đối với người tốt nghiệp đại học chính quy các chương trình hoặc cơ sở đào tạo được công nhận kiểm định quốc tế hoặc khu vực được ĐHQG-HCM công nhận còn trong hiệu lực, có điểm

ĐHQG-HCM mở rộng đối tượng tuyển sinh sau đại học

ĐHQG-HCM ngày càng đa dạng hóa các chương trình đào tạo sau đại học (SĐH) theo hướng ứng dụng thực tế. Đối tượng tuyển sinh được mở rộng, tạo ra nhiều cơ hội cho các ứng viên.

Hữu Nghĩa

trung bình từ 7,0 trở lên; người tốt nghiệp đại học chính quy, văn bằng 2 loại giỏi. Thời gian xét tuyển các trường hợp trên là 12 tháng tính từ ngày ký quyết định công nhận tốt nghiệp tới ngày nộp hồ sơ xét tuyển.

Ngoài ra, các chương trình đặc biệt theo đề án được Giám đốc ĐHQG-HCM phê duyệt cũng được xét tuyển.

ĐHQG-HCM đang xây dựng mô hình BS-MS học liên thông từ đại học lên thạc sĩ trong 5 năm. PGS.TS Vũ Phan Tú cho biết, ở nước ngoài mô hình này đã được áp dụng từ lâu. Sinh viên năm cuối có thể học các môn học bậc thạc sĩ, sau đó chỉ cần tốt nghiệp và học thêm một năm là được cấp bằng thạc sĩ.

Chia sẻ ưu điểm của chương trình này, PGS.TS Nguyễn Hoàng Tú Anh - Hiệu trưởng Trường

ĐH CNTT, cho biết không ít sinh viên ngay từ năm 3 đã đi làm và được trả lương cao. Nếu để sinh viên ra trường đi làm rồi quay lại học SĐH là một trở ngại rất lớn. Mô hình BS-MS sẽ giúp sinh viên học một lần 5 năm là có bằng thạc sĩ.

Để thu hút người học, ĐHQG-HCM sẽ hỗ trợ chi phí học tập cho học viên SĐH từ các dự án do Ngân hàng Thế giới tài trợ và từ học bổng Quỹ phát triển ĐHQG-HCM.

Tuy mở rộng đối tượng tuyển sinh SĐH nhưng ĐHQG-HCM cam kết vẫn đảm bảo được chất lượng đầu ra. ĐHQG-HCM đang triển khai chương trình thạc sĩ tài năng, tiến tới đào tạo chương trình bằng đôi liên kết giữa các trường thành viên ĐHQG-HCM.

Hiện nay ĐHQG-HCM có 7 chương trình SĐH áp dụng CDIO, đến năm 2020 sẽ áp dụng CDIO cho tất cả ngành đào tạo SĐH ■

Tư vấn tuyển sinh SĐH tại Phân hiệu ĐHQG-HCM tỉnh Bến Tre.

Thời gian thi tuyển SĐH

Các đối tượng không thuộc diện xét tuyển sẽ tham gia thi tuyển hai đợt vào tháng 5 và tháng 10, riêng Trường ĐH Bách Khoa tuyển sinh vào tháng 3 và tháng 8.

ĐHQG-HCM hiện có 110 ngành đào tạo thạc sĩ và 79 ngành đào tạo tiến sĩ; trong đó, có 46 chương trình liên kết địa phương và 18 chương trình liên kết nước ngoài. Năm 2018 ĐHQG-HCM sẽ tuyển 3.345 chỉ tiêu bậc thạc sĩ, 384 bậc tiến sĩ.

Bảng công bố ba nhà khoa học
đạt huy chương Dirac 2018. Nguồn: ICTP

GS ĐÀM THANH SƠN NHẬN HUY CHƯƠNG VẬT LÝ DIRAC 2018

Trung tâm Quốc tế Abdus Salam về Vật lý Lý thuyết (ICTP, trụ sở tại Trieste, Italy) ngày 8/8 công bố tên 3 nhà khoa học được trao Huy chương Dirac 2018. GS Đàm Thanh Sơn cùng hai nhà khoa học tại Mỹ đã vinh dự nhận giải thưởng này "vì những đóng góp độc lập của họ cho sự hiểu biết các thể mới trong sự tương tác mạnh mẽ của các hệ thống đa vật (many-body systems) và giới thiệu các kỹ thuật liên ngành gốc (original cross-disciplinary techniques)".

Lê Chung

Thần đồng toán học

GS Đàm Thanh Sơn sinh ra và lớn lên tại Hà Nội trong một gia đình trí thức. Cha của ông là giáo sư được học Đàm Trung Bảo, mẹ là phó giáo sư, tiến sĩ sinh hóa Nguyễn Thị Hào và chú ruột là giáo sư vật lý Đàm Trung Đồn. Thuở bé, ông được mọi người biết đến như một thần đồng toán học khi mới lớp 2 đã có thể giải được toán lớp 10. Ông được đặc cách học vượt môn toán lên năm cuối cấp 2. Cấp 3, ông trở thành học sinh khối chuyên Toán của Trường Phổ thông chuyên Tổng hợp Hà Nội (trực thuộc ĐH Tổng Hợp Hà Nội). Thần đồng toán học Việt Nam lại tiếp tục gây bất ngờ khi vừa 15 tuổi đã giành được huy chương vàng với số điểm tuyệt đối 42/42 tại Olympic Toán quốc tế (Praha, Cộng hòa

Czech, 1984).

Đàm Thanh Sơn sau đó được Bộ trưởng Bộ Đại học và Trung học chuyên nghiệp Tạ Quang Bửu chọn gửi sang Moskva (Liên Xô) học ngành Vật lý tại Đại học Lomonosov, trường đại học danh tiếng nhất hệ thống xã hội chủ nghĩa đương thời. Chịu ảnh hưởng từ người chú Đàm Trung Đồn, Đàm Thanh Sơn ao ước được trở thành một nhà vật lý lý thuyết lỗi lạc. Ông tự nhủ với chính mình, bước đầu tiên để chinh phục ước mơ đó là phải giỏi toán. Đồng thời, cậu bé Đàm Thanh Sơn còn đam mê những quyển sách viết về vật lý, đó cũng chính là những cuốn sách đã mở đường cho ông.

"Thời học phổ thông, cuốn *Vật lý vui*, dịch từ tiếng Nga, của tác giả Yakov Perelman và

cuốn *Câu chuyện về hằng số vật lý cơ bản* của tác giả Đặng Mộng Lân là những cuốn sách ảnh hưởng lớn đến tôi và đến việc chọn học vật lý khi lên đại học. Ngoài ra, tôi còn đặt tạp chí *Kvant* tiếng Nga, trong đó có rất nhiều bài báo lỗi cuốn về vật lý, được các nhà khoa học nổi tiếng chấp bút dành riêng cho học sinh phổ thông" - Giáo sư Đàm Thanh Sơn chia sẻ.

Năm 25 tuổi, Đàm Thanh Sơn bảo vệ thành công luận án tiến sĩ dưới sự dẫn dắt của nhà bác học nổi tiếng - Giáo sư Valery Rubakov - Giám đốc viện Nghiên cứu hạt nhân Moskva.

Khi Liên Xô sụp đổ và đầy rẫy những bất ổn, thầy Rubakov khuyên Đàm Thanh Sơn sang Mỹ để tiếp tục con đường nghiên cứu của mình. Chàng tiến sĩ trẻ năm ấy đã đặt chân đến nhiều nơi trên đất Mỹ. Sau đó, ông trở thành nghiên cứu sinh hậu tiến sĩ tại Đại học Washington và Viện Công nghệ Massachusetts (MIT). Đàm Thanh Sơn được bổ nhiệm giáo sư tại Đại học Columbia và sau là Đại học Washington. Tại New York, ông làm việc trong nhóm nghiên cứu của giáo sư Lý Chính Đạo - người từng chia sẻ giải Nobel Vật lý năm 1957 cùng giáo sư Dương Chấn Ninh nhờ khám phá tính không bảo toàn chẵn lẻ trong tương tác yếu.

Chúng ta có tiềm năng, và tôi tin rằng tương lai của ngành vật lý ở Việt Nam sẽ rất xán lạn nếu chúng ta có một chính sách đúng đắn nhằm thu hút được những tài năng trẻ và tạo điều kiện cho họ phát triển tài năng của mình.

Bỗng một ngày, Đàm Thanh Sơn nảy lên trong lòng niềm khao khát lớn hơn, chính là đi tìm con đường riêng và đầy mới mẻ. Ông cùng hai nhà khoa học P. K. Kovtun và A. O. Starinets tạo thành nhóm nghiên cứu KSS (viết tắt từ tên của ba người) bước những bước đầu tiên trên hành trình khác biệt của họ.

Vật lý học Việt Nam rồi sẽ xán lạn

Đầu năm 2005 tại Mỹ, nhóm KSS công bố một công trình mới về mô hình "lỗ đen lỏng"

(liquid black hole) trong không gian 10 chiều trên tạp chí vật lý uy tín thế giới *Physical Review Letters*. Khám phá này gây tiếng vang, được báo giới quốc tế ca ngợi và liên tục nhắc đến. Tại Việt Nam, nhiều chuyên san khoa học đều đưa tin về sự kiện này.

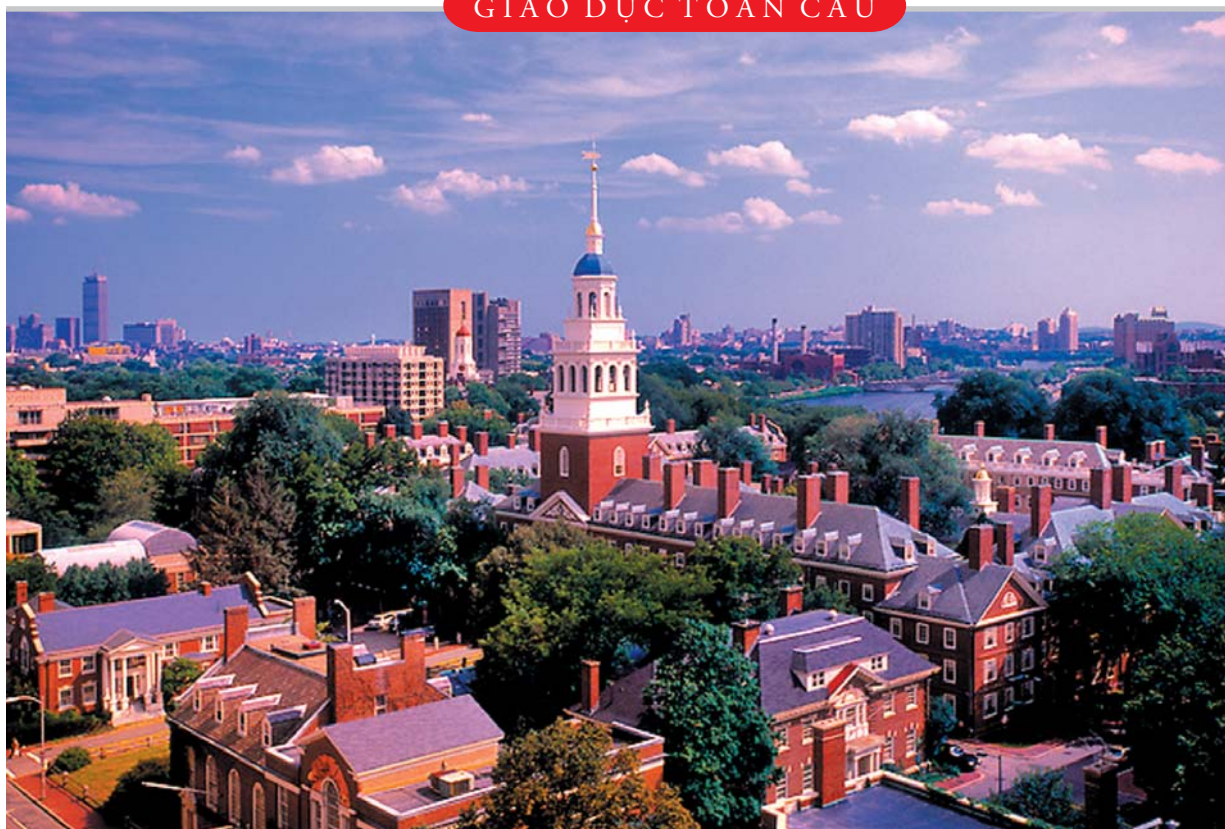
Cái tên Đàm Thanh Sơn mau chóng nổi lên trong giới Vật lý lý thuyết quốc tế. Năm 2012, ông được bổ nhiệm giáo sư đại học tại Đại học Chicago. Hai năm sau, ông trở thành thành viên của Viện hàn lâm Khoa học và Nghệ thuật Mỹ. Sự thành công của Đàm Thanh Sơn đã thấp lènh niềm hy vọng lớn lao trong giới khoa học Vật lý Việt Nam: một giải Nobel Vật lý trao cho vị giáo sư người Việt - Đàm Thanh Sơn.

Niềm hy vọng đó càng được củng cố mạnh mẽ hơn nữa khi Giáo sư Đàm Thanh Sơn được trao huy chương danh giá Dirac năm 2018. ICTP công bố: "Đàm Thanh Sơn, sinh ra tại Hà Nội, Việt Nam, đã là người đầu tiên nhận thấy rằng đối ngẫu trường chuẩn/trọng lực (gauge/gravity duality) có thể được sử dụng để giải quyết những câu hỏi cơ bản trong các bài toán đa vật tương tác mạnh, từ các nguyên tử bị bẫy lạnh (cold trapped atoms) đến trạng thái plasma của các quark-gluon".

Chia sẻ trên trang blog cá nhân của mình, Giáo sư Đàm Thanh Sơn cho biết: "Tôi rất vui khi cùng nhận giải với hai người đồng nghiệp mà tôi rất kính trọng, Subir Sachdev và Xiao-Gang Wen. Giải thưởng còn có ý nghĩa đặc biệt với tôi vì ICTP là một tổ chức đã giúp nhiều nhà khoa học từ các nước đang phát triển, trong đó có Việt Nam, tiếp xúc với cộng đồng khoa học quốc tế".

Giáo sư viết thêm: "Về lâu dài, tôi muốn tìm tòi học hỏi các lĩnh vực khác nhau của vật lý và khoa học nói chung, không nhất thiết liên quan trực tiếp đến những đề tài hiện nay tôi đang nghiên cứu.

Và cuối cùng, không thể không nhắc đến mối quan tâm lớn của tôi là sự phát triển của ngành Vật lý Việt Nam. Tôi đang cùng đồng nghiệp trong và ngoài nước bàn bạc, tìm cách cải thiện ngành vật lý Việt Nam hiện nay. Chúng ta có tiềm năng, và tôi tin rằng tương lai của ngành vật lý ở Việt Nam sẽ rất xán lạn nếu chúng ta có một chính sách đúng đắn nhằm thu hút được những tài năng trẻ và tạo điều kiện cho họ phát triển tài năng của mình. Tôi rất mong có được sự ủng hộ thiết thực từ phía Nhà nước để sớm ra được một chính sách như vậy" ■

Một góc nhìn ĐH Harvard. Ảnh: NNT

CẬN CẢNH TINH THẦN KHAI PHÓNG Ở HARVARD

Lắc lư những chiếc lá vàng trong nắng sớm. Trời chuyển mùa. Cổng trường Harvard rộn rịp những bước chân vội vã. Sinh viên lũ lượt đến trường, có em quần áo bảnh bao nhưng cũng có em mặc vội chiếc quần đùi với chiếc áo ngà màu loang lổ, đầu tóc rối bời cũng không thềm chải bới...

PGS.TS Nguyễn Ngọc Thơ
(*Trưởng ĐH KHXH&NV*)

Harvard là vậy đó, nó có thể làm nhiều người thích thú, nhưng cũng có thể khiến không ít những người khó chịu. Bạn ơi hãy dừng vội, không đa dạng, không khai phóng không phải là Harvard!

Guồng quay bất tận của tri thức

Cộng cả thầy hai lần đến Harvard học tập và làm việc, vậy là tôi đã gắn bó với ngôi trường này

hơn 3 năm có lẽ. Đối với một người bình thường cứ đi qua đi lại hoài một chốn cũ ắt sẽ thấy đơn điệu. Tôi thì không. Cảnh vật ít có thay đổi nhưng con người và trí tuệ của họ không phải vậy. Mọi thứ đều trong cái guồng quay bất tận của tri thức, người đến rồi đi, song trang sử viết của trường này càng dày dặn lên thêm. Năm thứ tư này tôi rời Harvard-Yenching dọn sang ngôi nhà mới Asia Center - nơi tôi sẽ có thêm một năm nữa thật tuyệt vời với những câu chuyện mới, những kỷ niệm mới. Đời học giả là thế, đã hơn nửa đời người rồi mà vẫn háo hức đợi chờ, hết buổi nói chuyện này đến hội thảo nọ. Ôi thì

huyền thoại chuyện đông chuyện tây, mà chuyện nào cũng hay, cũng quý. Thích nhất là cách đặt và giải quyết vấn đề của các diễn giả. Mới hôm rồi đây thôi, anh ký giả *The New York Times* đến trình bày một vấn đề nóng hổi và nhạy cảm trong chính sách đối ngoại của một "nước lạ". Trước khi nói, anh đề nghị không thu âm, chụp ảnh, rồi nhoeo miệng cười: "Tôi vẫn chưa già lắm, còn đến 20 năm để làm việc. Cám ơn quý vị tạo điều kiện cho tôi làm việc đến 20 năm nữa để tiếp tục mang đến quý vị những câu chuyện hay!". Đó là chưa kể những buổi đối thoại đến nay lửa trên cầu truyền hình quốc gia, một số giáo sư Harvard và các trường đại học nhóm Ivy-League đối thoại trực tiếp với quan chức Nhà Trắng, người nghe cứ tròn xoe đôi mắt hết thú vị này đến ngạc nhiên nọ.

Rồi thì những buổi đăng đàn diễn thuyết của cá nhân cũng trôi qua chóng vánh. Thở phào nhẹ nhõm. May nhờ Viện Harvard-Yenching tài trợ kinh phí chúng tôi đã tổ chức được một workshop hoành tráng về Việt Nam, học giả đông tây có dịp hội tụ ở Harvard để bàn về lịch sử - văn hóa Việt. Harvard đang xây dựng chương trình Đông Nam Á học, trong đó có Việt Nam, do vậy không ít học giả và sinh viên quan tâm đến những buổi thảo luận về Việt Nam. Một vài học viên cao học đến đăng ký học ngôn ngữ và văn hóa Việt Nam, có em là người Việt, có em là người địa phương. Người thì học để tìm hiểu cội nguồn, kẻ muốn gắn kết công

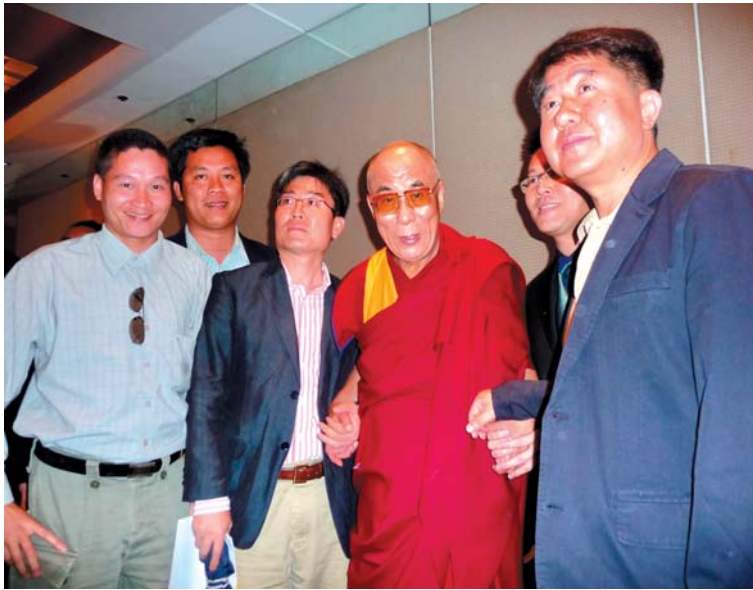
việc với thị trường Việt Nam. Cũng có một em học tiếng Việt và văn hoá Việt vì... vợ sắp cưới là người gốc Việt. Gì chứ giảng dạy về ngôn ngữ và văn hóa Việt Nam là nghề tay trong mà, may là trước lúc lên máy bay còn quơ kịp mấy cuốn giáo khoa lặn lội, không thì vất vả lắm.

Harvard có tất cả 72 thư viện lớn nhỏ, tha hồ lê lét, tìm rồi đọc, đọc rồi tìm. Mà thư viện cũng hay, mình chỉ cần lên mạng đặt lệnh "order" và sáng hôm sau đến lấy sách, khỏi mất công len lỏi xuống mấy cái tầng hầm quanh co như mê cung, ba lần đi thì cũng lạc đường đến quá hai bận. Sách nào không có ở Harvard thì đặt lệnh "request", bằng mọi giá Harvard sẽ liên hệ các trường bạn để mượn hay đặt mua quyển sách mới. Harvard có khoảng 40 ngàn đầu sách Việt Nam, hễ bên nhà mình ra cuốn nào thì một hai tháng sau Harvard đã có. Máy scan họ cho dùng thoải mái, mấy em nghiên cứu sinh Trung Quốc ngày ngày mang từng chồng sách hai ba mươi cuốn đến chờ sẵn ở cổng, chỉ cần thư viện mở cửa là tha hồ ôm lấy mấy cái máy scan cho đến chiều, đến tối. Nhân viên thư viện phục vụ quá tuyệt vời, họ sẵn lòng hỗ trợ bất cứ cái gì họ có thể. Một hôm tôi in xong hơn tá tờ giấy, tốn khoảng đôi ba đồng, mở ví phát hiện không còn đồng tiền mặt nào, mặt mày méo xệch vì không biết phải làm sao thì cô nhân viên thư viện nở nụ cười thật tươi và đề nghị giúp trả tiền, còn biếu thêm lời chúc buổi tối vui vẻ. Ôi sao mà yêu đến thế!

Những ngày đầu học kỳ ở Harvard có một cái tên nghe rất "chợ búa": shopping week! Sinh viên trước khi đăng ký chính thức các lớp học có quyền đi lướt qua một loạt các phòng học để "chăm điểm" thầy cô và môn học. Nếu thấy vừa ý thì vào mạng đăng ký ngay. Mà Harvard không hề có quy định sĩ số lớp, hễ lớp quá đông thì đổi giảng đường hay phân thành hai lớp với cùng một giảng viên. Tôi từng chứng kiến một lớp về phân tích diễn ngôn của một giáo sư nọ, hội trường chỉ có

Một số học giả Trường ĐH KHXH&NV và GS Edward Baker tại Harvard.
Ảnh: NNT

Lưu niệm cùng Đạt Lai Lạt Ma sau buổi diễn thuyết năm 2008.
Ảnh: NNT

khoảng 300 chỗ ngồi nhưng có hơn 600 sinh viên đăng ký, vào học kẻ ngồi người đứng lố nhố trông thật "vi diệu" làm sao!

Sinh viên Harvard rất lịch sự, họ hiếm khi đến trễ; chẳng đáng dừng nếu đến trễ thì phải xin phép vào lớp, nhưng việc này là không khuyến khích bởi nó làm gián đoạn tiết học và làm giảm sự thăng hoa của người giảng. Trước khi vào nội dung, giáo viên giảng rất kỹ về phương pháp luận và phương pháp tiếp cận nội dung, phương pháp học, phương pháp thực hành nhóm và phương pháp giải quyết vấn đề. Nói chung kỹ năng và phương pháp là chính. Nhìn vào chương trình phân bố môn học của Trường Nghệ thuật và Khoa học Xã hội thì hãi hùng, số lớp mang tên "Hướng dẫn viết luận án" chiếm tỷ lệ không hề nhỏ. Để theo kịp lớp, sinh viên phải chạy đua với thời gian, phải tìm đọc và xây dựng ý tưởng ở nhà, mang ý tưởng và suy nghĩa ấy đến lớp để cùng giảng viên và bạn học phát triển tư duy lên thêm. Thảo nào nhiều em sinh viên sáng ra vội vã tới trường trong bộ dạng thiếu tươi tắn. Còn nữa, cảnh sinh viên vừa học vừa ăn sáng trong lớp có thể làm không ít người ngạc nhiên nếu không nói là giận dữ, song đối với Harvard thì đó là chuyện thường ngày.

Cuộc sống phố thị xung quanh Harvard rất đắt đỏ. Nói chung có đến Harvard mới biết tiền mình ít. Thế nhưng trên đời này hình như mọi thứ đều có giải pháp của nó để ai ai cũng có thể tồn tại. Hàng đắt thì mình tự nấu ăn, thế thôi. Thực phẩm thì siêu thị Market Basket gần đây ẽ hề, chỉ tầm ngoài trăm ngàn đồng là có được một

ký thịt bò tươi rói. Rau củ quả thì chờ đến cuối tuần vào trung tâm Boston có "chợ chòm hỏm" Hay market tha hồ mà lựa chọn. Gọi là "chợ chòm hỏm" vậy chứ người bán có quầy hàng hẳn hoi, chỉ có điều họ bày ra trên mặt đường vào mỗi hai ngày thứ Sáu và thứ Bảy trong tuần. Dưa hấu to tròn, căng mọng cũng chỉ 1 đô la/quả; dâu tây, nho, mận, táo, đào, chuối, chôm chôm và mít nữa, rẻ cứ như là cho không, chỉ tội là không thể thò hết về nhà. "A dollar a bag, a bag a dollar. Who's next?" (1 đô la 1 túi, 1 túi 1 đô la, mại vớ!). Có lẽ tôi sẽ không thể nào quên được lời rao hàng nhiệt thành, nghe như đỉnh tai nhức óc này của mấy cô bán hàng chuyên nghiệp. Dạo quanh chợ thể nào cũng gặp được quầy hàng của mấy cô người Việt, người Khmer, cô nào cũng dễ thương. Các cô vừa bán vừa cho, còn không quên dặn dò cái này phải nấu với cái gì, phải nấu bao lâu...

"Lũ quỷ cũng cần có cuộc sống!"

Hơn ba năm làm bạn với Harvard tôi không thể đếm hết những kỷ niệm. Vui có, buồn có, nhưng chung quy là vui nhiều hơn buồn. Song có lẽ khó quên nhất là ký ức về Đạt Lai Lạt Ma hồi 10 năm về trước.

Hồi ấy chúng tôi là nghiên cứu sinh tu nghiệp tại Viện Harvard-Yenching. Hễ mỗi lần Harvard có diễn thuyết, tọa đàm là anh em chúng tôi đến dự. Không bỏ bê ngang thì cũng bỏ bê đọc; ngoài ra còn có một lý do nữa khá tẻ nhị: được ăn trưa miễn phí! Lần ấy Trường Kennedy tổ chức buổi nói chuyện của Đức Đạt Lai Lạt Ma khi ngài đến Harvard. Chăm thư mời

trên tay tôi rất sung sướng vì được gặp một người nổi tiếng. Chúng tôi đóng bộ và đến sớm để giành chỗ ngồi phía trên với hy vọng nhìn rõ hơn gương mặt Đạt Lai Lạt Ma, và đương nhiên sẽ đánh chén một vài miếng pizza hay hamburger trước. Thế nhưng cuộc đời không phải lúc nào cũng như ta tưởng, pizza và hamburger như thường lệ đâu không thấy mà là la liệt sô-cô-la! Bụng có đói mấy thì cũng chỉ cầm chừng đôi ba thanh kẹo ngọt, nhưng bù lại mình sẽ được gặp Đạt Lai Lạt Ma, đó mới là lý do chính của chuyến đi mà.

Đồng hồ chỉ 11 giờ 50, còn mười phút nữa đến giờ diễn thuyết. Hội trường không còn cái ghế trống nào. Hàng chục chiếc máy thu hình đã đầu vào đầy sẵn sàng, ai nấy đều hồi hộp chờ. Người tổ chức chương trình, chúng tôi đoán là một nghiên cứu sinh người Tạng, phát biểu đề nghị mọi người an tọa, không quên câu hỏi mọi người có biết tại sao hôm nay chỉ có sô-cô-la mà không có pizza. Một loạt cái lắc đầu kèm thêm thái độ hối tiếc rộ lên từ phía giảng đường. Anh chậm rãi giải thích, ban tổ chức chủ ý mời mọi người ăn sô-cô-la để lát nữa trong phần hỏi đáp, cử tọa sẽ dành những lời nói dịu dàng, dễ nghe khi đối thoại với Lạt Ma. Rồi Đạt Lai Lạt Ma xuất hiện, ngài vẫn trong chiếc tăng bào quen thuộc bước đến gần chúng tôi để bắt tay chào hỏi. Thế là cả bọn kịp để giới thiệu mình là người Việt Nam và còn được chụp hình chung với Lạt Ma nữa. Mừng khôn xiết. Buổi thuyết trình bắt đầu như kỳ vọng. Lạt Ma dùng một thứ tiếng Anh trong trẻo, chuẩn xác và thanh lịch để nói về chân lý, về bản ngã và lòng tham, về đức hy sinh và bề khổ của đời người. Rất dễ hiểu và rất thuyết phục. Tiếng vỗ tay vang dậy khắp khán phòng. Nổi tiếp như thường lệ vẫn là phần trao đổi. Một vài cử tọa bắt đầu đặt câu hỏi, giọng điệu ngọt ngào như mía lùi, ai ai cũng dành thái

độ thật trân trọng đến ngài.

Rồi chuyện gì đến cũng đã đến. Một "học giả" Trung Quốc đầu đình ngồi cách chúng tôi mấy dãy đứng phất dậy cướp micro mà không cần chủ tọa mời đến, giọng điệu mất kiểm soát. Anh ta nói cứ như hét vào micro: "Ông hãy thôi nói những điều đạo đức nữa đi! Tôi không tin đâu! Vì ông mà ở bên kia đại dương có không biết bao chuyện lộn xộn, có cả mạng người nữa. Vậy ông có đáng ở đứng đây thuyết giảng như một vị thánh hay không? Theo tôi, ông là một "ác quỷ" (monster)!" Trời ạ, cả hội trường há hốc miệng mồm, tim đập thành thịch, hết nhìn anh ta, nhìn Lạt Ma rồi quay sang nhìn chủ tọa với hy vọng sẽ có sự can thiệp của ban tổ chức. Mà cái anh này lúc này mình thấy cũng ăn nhiều sô-cô-la lắm cơ mà! Nhưng không, mọi việc cứ diễn ra như nó vẫn diễn ra. Vẫn chậm rãi, từ tốn và thanh lịch, gương mặt vẫn hồng hào không tắt mắt nụ cười, Lạt Ma trả lời: "Xin chào người anh em. Xin tiếp lời người anh em, tôi là một 'con quỷ'. Người Tạng chúng tôi là những con quỷ. Nhưng anh biết không, lũ quỷ cũng có cuộc sống của chúng đấy ạ. Người anh em, nếu anh là thiên thần, xin các vị thiên thần hãy buông tha cho lũ quỷ chúng tôi. Hãy cho lũ quỷ chúng tôi được có cuộc sống an vui theo kiểu bầy đàn riêng của lũ quỷ!". Chưa đợi Lạt Ma dứt lời, mấy trăm con người trong khán phòng đứng dậy vỗ tay liên hồi. Tôi đoán là kéo dài đến những 3 phút mới thôi. Kèm theo tiếng vỗ tay là tiếng huýt sáo biểu dương của cử tọa. Xem chừng người nào người nấy cũng đều hài lòng với câu trả lời của Lạt Ma, chẳng ai còn tâm trí đâu để nhìn anh "học giả" đầu đình lúc này nữa.

Buổi diễn thuyết kết thúc, trời đổ mưa. Chúng tôi đạp xe ra về, mặt mày ướt đầm nhưng vẫn cười nói rôm rả. Ừ, lũ quỷ cũng có cuộc sống của chúng chứ! ■

Điều kiện để đăng ký các chương trình Viện Harvard-Yenching

Học giả Việt Nam từ hai Đại học Quốc gia Hà Nội và TP. Hồ Chí Minh có thể đăng ký tham gia các chương trình học bổng Visiting scholar, Coordinate professor và Associate professor của Viện Harvard-Yenching (www.harvard-yenching.org), Asia Center (www.asiacenter.harvard.edu), Fairbank Center (fairbank.fas.harvard.edu), Kennedy School (www.hks.harvard.edu) và nhiều đơn vị khác.

Để đăng ký các chương trình Viện Harvard-Yenching, ứng viên cần có bằng tiến sĩ, có khả năng ngoại ngữ và có đề cương nghiên cứu rõ ràng; còn đối với các đơn vị khác cần có thêm thư đồng ý tiếp nhận và phối hợp nghiên cứu của ít nhất một giáo sư đang công tác tại Harvard. Viện Harvard-Yenching tổ chức phỏng vấn ứng viên trực tiếp trong khi các đơn vị khác xem xét hồ sơ. Thời gian nghiên cứu tại Harvard-Yenching là 10 tháng trong khi ở các đơn vị khác là 12 tháng.

KHỞI NGHIỆP PHẢI RÕ RÀNG NGAY TỪ ĐẦU

Đó là lời khuyên của Lê Hoàng Nhật (nhà sáng lập Công ty cổ phần Ami) với sinh viên tại buổi tọa đàm Hướng nghiệp trong lĩnh vực khởi nghiệp sáng tạo do Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam phối hợp Microsoft Việt Nam và Khu Công nghệ Phần mềm ĐHQG-HCM tổ chức ngày 18/8.

Nhạc Sơn

Lê Hoàng Nhật (thứ hai từ phải qua) chia sẻ về khởi nghiệp tại buổi tọa đàm. Ảnh: Đức Lộc

Theo Hoàng Nhật thất bại trong khởi nghiệp là điều khó tránh khỏi nên "làm gì phải rõ ràng ngay từ đầu để khi thất bại, mất tiền, mất bạn, mất những mối quan hệ... mình cũng dễ chấp nhận hơn".

Lời khuyên của nhà sáng lập công ty cổ phần Ami rất giản dị, khi mọi người sống trong "hơi thở khởi nghiệp". Ai cũng khát khao khởi nghiệp và mong muốn thành công với những dự án ấp ủ, nhưng không phải ai cũng chuẩn bị được tinh thần "rõ ràng ngay từ đầu".

Lê Hoàng Nhật cho biết có dự án anh "thua" vì "các thành viên trong đội ngũ đồng sáng lập không cùng chung quan điểm và định hướng". Cho nên vấn đề "rõ ràng ngay từ đầu" là rất cần thiết cho mỗi dự án khởi nghiệp, nếu không muốn nói đó chính là một trong số những yếu tố quyết định sự sống còn của dự án khởi nghiệp.

Trả lời câu hỏi của sinh viên "yếu tố xuất phát

điểm về gia đình và môi trường mình học có tác động gì đến quá trình khởi nghiệp không? Và yếu tố nào là quan trọng nhất khi khởi nghiệp?", CEO Lê Hoàng Nhật khẳng định: "Khởi nghiệp không phụ thuộc vào bất kỳ hoàn cảnh nào, dù là ai và ở đâu, bạn cũng có thể khởi nghiệp được. Yếu tố quan trọng của khởi nghiệp đầu tiên là sự chân thành, phải chân thành với sản phẩm mình làm, với khách hàng và với cộng sự của mình. Thứ hai là sự khiêm nhường, phải khiêm nhường để học hỏi lẫn nhau và đặc biệt là phải có khát khao, một khát khao cháy bỏng để có động lực vượt qua những lần thất bại".

Bên cạnh đó, nhà sáng lập Công ty cổ phần Ami còn khuyên những người khởi nghiệp trẻ hãy đọc sách thật nhiều, học thật nhiều, đặc biệt là tham gia các khóa học và các cuộc thi về khởi nghiệp. Chính sự "xông pha" này sẽ mang lại kỹ năng lẫn kinh nghiệm để tránh những thất bại không đáng có ■

An Chi

Thụy Du: Xin ông An Chi cho nhận xét về phần "Ngôn ngữ" trong quyển Nguồn gốc Mã Lai của dân tộc Việt Nam của Bình Nguyên Lộc (Bách Bộc xuất bản, 1971). Xin cảm ơn ông.

Trả lời: Trong công trình này của Bình Nguyên Lộc (BNL) thì trực tiếp liên quan đến ngôn ngữ là phần E ("Ngôn ngữ tỷ hiệu", trang 455-658) của Chương 5. Tại chương này, ta có thể có cảm tưởng như BNL tài tử hơn là nghiêm túc. Chẳng hạn ông đã viết: "Có trường hợp ngôn ngữ đơn âm biến thành ngôn ngữ đa âm. Trường hợp này rất thường xảy ra, và nếu ta muốn, tiếng Việt đã là tiếng đa âm từ lâu rồi (...). Trong vòng 10 năm nay, ta thấy xuất hiện trên báo chí những tiếng như là *lành-mạnh-hóa* chẳng hạn mà có người nói là từ ngữ, có người cho là động từ ghép, chỉ vì có hai gạch nối liền, chứ bỏ hai gạch đó, viết dính nó lại thì đó là một tiếng đa âm chứ không có gì lạ" (Sđd, trang 465-466).

Lập luận của BNL cực kỳ giản dị và kỳ dị: có gạch nối thì "lành mạnh hóa" (lành-mạnh-hóa) là từ ngữ, là động từ ghép; không có gạch nối mà viết dính liền (lành mạnh hóa) thì "lành mạnh hóa" là một tiếng đa âm. Nhưng đây chỉ là chuyện hình thức thuần túy chứ không phải là bản chất của hiện tượng: dù ta có viết dính liền hay dùng hai gạch nối thì bản chất của "lành mạnh hóa" cũng không thay đổi. Thực chất thì "lành mạnh hóa" là ba tiếng (âm tiết) trong đó "lành", "mạnh" và "hóa" đều là từ nên nếu có viết liền (thành lànhmạnhhóa) thì đó vẫn là ba từ chứ không phải là một "tiếng đa-

Ngữ học của Bình Nguyên Lộc có phần thiếu tính khoa học

âm". Ngay cái từ "tiếng" cũng không được BNL dùng một cách rõ ràng dứt khoát. Trong ngữ học, từ này có hai nghĩa: 1. âm tiết (syllable); 2. từ (word). Cứ theo cách diễn đạt của BNL, ta cũng khó biết ông muốn dùng nghĩa nào của nó trong ngữ đoạn "những tiếng như là *lành-mạnh-hóa*" và nghĩa nào trong "là một tiếng đa-âm".

Phải nói rằng trong sách của mình, có những chỗ BNL cho thấy kiến thức ngữ học của ông rất mơ hồ, chẳng hạn trong đoạn: "Người Mỹ mới tới sau, không biết gì hết về chủng tộc học và ngôn ngữ học xứ này, cũng bắt chước Pháp mà cho rằng người Thượng là người Cao Miên, khi họ đưa những nghĩa quân Thượng luyện tập trong lãnh thổ của ta cho Cao Miên (...). Cái hội bác học của Mỹ, hội *Summer Institute of Linguistic* (sic) ở Saigon, cũng chỉ nhai lại các sách xuyên tạc của Pháp khi họ xuất bản quyển *A Study of Middle Vietnamese*

Phonology tại Saigon" (Sđd, trang 470).

Trích đoạn trên đây chứng tỏ BNL chưa hề biết đến thiên nghiên cứu *A Study of Middle Vietnamese Phonology* của Kenneth J. Gregerson, in lần đầu tiên trong *Bulletin de la Société des Etudes Indochinoises* (Nouvelle série, Tome XLIV, No. 2, pp. 135-193), sau đó được in lại tại Dallas (Texas, USA) năm 1981. Trong công trình này, Gregerson phân tích về các âm vị của tiếng Việt thời Trung đại (Middle Vietnamese) chứ liên quan gì đến tiếng nói của người Thượng? BNL đã hiểu sai "Middle" ở đây là "Trung Phần (Việt Nam)". Nhưng cứ cho rằng "Middle Vietnamese" là "tiếng Việt Miền Trung", tức phương ngữ Trung bộ thì nó cũng đâu có dính dáng gì đến tiếng nói của người Thượng.

Cách hiểu từ ngữ của BNL rất lơ mơ; nói về chữ "Cái" (vẫn được giải nghĩa là "mẹ") trong tôn hiệu "Bố Cái Đại Vương", ông viết: "Con của ông Phùng Hưng chỉ

xây đền thờ cho cha, mẹ ông ấy không có làm gì cả ngoài việc nội trợ, thì không có lý nào mà ông ấy gộp mẹ vào chúc Đại Vương được hết" (Sđd, trang 477). Nhưng con của Phùng Hưng nào có đưa mẹ của mình vào tôn hiệu "Bố Cái Đại Vương" vì "cái" (= mẹ) ở đây chỉ là ẩn dụ chứ đâu phải được hiểu theo nghĩa đen. Cũng như khi dân chúng thời xưa nói rằng "quan là cha mẹ của dân" (dân chỉ phụ mẫu) thì họ cũng đâu có đưa cha, đưa mẹ của họ vào cái ngữ đoạn đó.

Cũng với cái cách hiểu sai từ ngữ trên đây, BNL đã hiểu sai từ "bông" trong hai câu ca dao:

Bao giờ đến tháng giêng hai

Trồng bông, trồng đậu, trồng khoai kịp thì

BNL cho rằng "bông" ở đây là "hoa" (Sđd, trang 516) còn chúng tôi thì xin thưa đây là "bông vải". BNL còn "bóp méo" chữ nghĩa để chứng minh cho luận điểm của mình nữa. Ông viết: "Tên Đồng Nai không phải là tên Việt Nam đâu. Đó là tên của Mạ, họ gọi con sông đó là Đạ Đồng (...). Vậy sông Đồng Nai chỉ là sông Đồng mà lưu vực có nhiều nai, chớ không phải đồng bằng có nhiều nai, như ta hiểu theo nghĩa ngày nay" (Sđd, trang 532-533). Nhưng rất thú vị là chính BNL cũng "hiểu theo nghĩa ngày nay" nên mới lấy bút hiệu là "Bình Nguyên [= đồng] Lộc [= nai]".

BNL cũng rất sai khi chê Georges Coedès. Ông viết: "Mặc dù là Viện trưởng của Viện Viễn Đông bác cổ, ông G. Coedès còn dốt ngữ học hơn đàn em của ông nhiều lắm trong cái viện đó." Chúng tôi đành mạn phép nói rằng có lẽ G. Coedès không dốt hơn BNL về mặt ngữ học đâu.

Nói chung, hơn 200 trang "Ngôn ngữ tỷ hiệu" trong sách của

BNL có nhiều chỗ cần thảo luận mà trên đây chúng tôi chỉ nêu một số chỗ. Riêng về mặt từ nguyên, có những trường hợp là từ Việt gốc Hán hiển nhiên nhưng BNL cũng gán vào nguồn gốc Mã Lai. Sau đây là một số thí dụ:

- "Ngoài" (trang 568) là một từ Việt gốc Hán, bắt nguồn ở một từ ghi bằng chữ [外] mà âm Hán Việt hiện hành là "ngoại", có nghĩa là... "ngoài".

- "Kiềng" (trang 571) là một từ Việt gốc Hán, bắt nguồn ở một từ ghi bằng chữ [檠] mà âm Hán Việt hiện hành là "kình", có nghĩa là "chân để kê đèn".

- "Tê" (trang 573) trong "tê liệt" là một từ Hán Việt mà chữ Hán là [癱], có nghĩa là... "liệt",

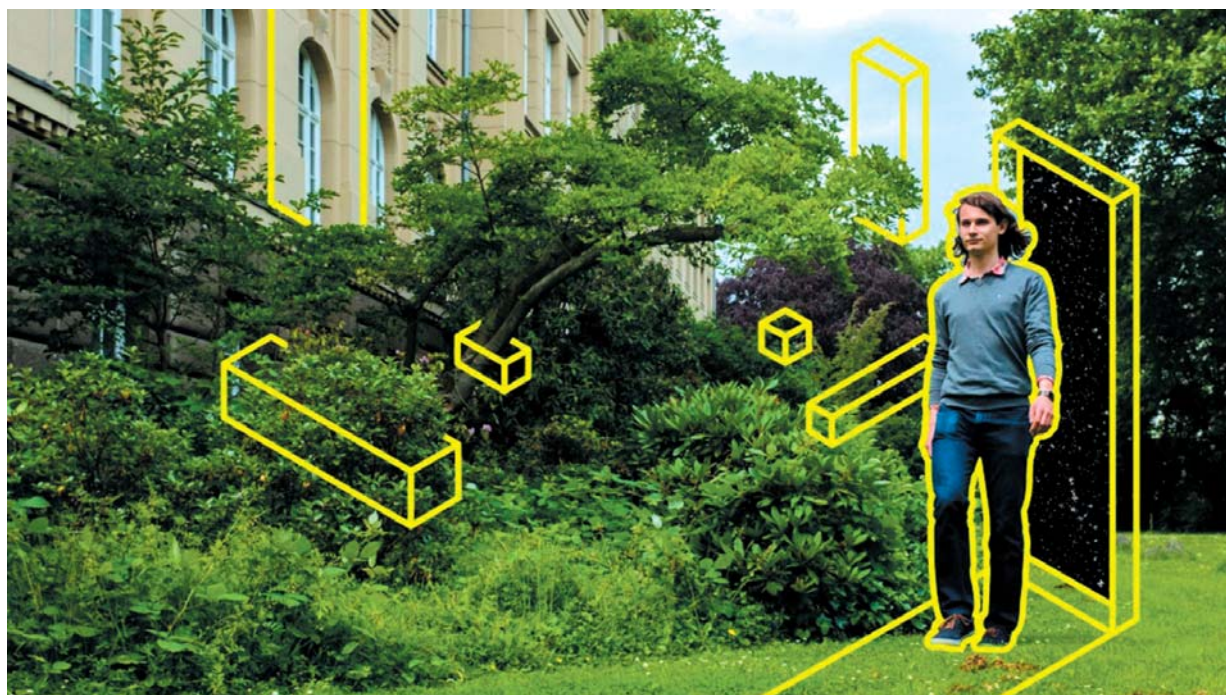
"không cử động được".

- "Bố" (trang 573) là một từ Việt gốc Hán, bắt nguồn ở một từ ghi bằng chữ [父], mà âm Hán Việt hiện hành là "phụ", có nghĩa là... "bố". Lý do hiển nhiên là chữ "phụ" [父] này vốn là một chữ mà thanh phù là "bố" [布].

- "Bạn" (trang 577) là một từ Hán Việt mà chữ Hán là [伴], có nghĩa là "người chơi với mình".

- "Khố" (trang 591) là một từ Hán Việt mà chữ Hán là [褲], có nghĩa là "quần".

Tóm lại, theo chúng tôi, phần "Ngôn ngữ tỷ hiệu" thuộc Chương 5 trong *Nguồn gốc Mã Lai của dân tộc Việt Nam* không thể được xem là có tính chất khoa học nghiêm túc và chặt chẽ ■

Giáo sư Peter Scholze tại Viện Toán học của Đại học Bonn, Đức. Nguồn: Quanta Magazine

PETER SCHOLZE - GIÁO SƯ TUỔI 30 NHẬN HUY CHƯƠNG FIELDS

Huy chương Fields 2018 được trao cho bốn nhà nghiên cứu lý thuyết số, hình học và phân tích mạng lưới tại đại hội của Hội Toán học Quốc tế, diễn ra ở thành phố Rio de Janeiro, Brazil vào đầu tháng 8. Trong đó, Giám đốc Viện Toán Max Planck (Đức) - Giáo sư Peter Scholze, 30 tuổi - là một trong những người trẻ nhất nhận huy chương Fields.

Hoài Chung

Giáo sư trẻ tuổi nhất nước Đức

Peter Scholze sinh năm 1987 tại thành phố Dresden và lớn lên tại Berlin. Từ thời học sinh, Peter đã có nhiều thành tích ấn tượng trong lĩnh vực toán học. Với bộ óc vượt trội, anh bắt đầu tự mày mò học toán trình độ đại học khi chỉ mới là học sinh trung học. Năm 16 tuổi, Peter Scholze bắt tay vào nghiên cứu và đi tìm lời giải cho Định lý cuối cùng của Fermat - một trong

những bài toán hóc búa nhất của lịch sử toán học. Tuy Peter cũng như nhiều nhà toán học khác đã không thể chứng minh được định lý, nhưng đó vẫn là dấu ấn đáng nể của một cậu bé ở tuổi 16.

Peter tiếp tục ghi tên mình tại các cuộc thi lớn, đem về tổng cộng 3 huy chương Vàng và 1 huy chương Bạc tại các cuộc thi Olympic Toán học Quốc tế (IMO). Năm 22 tuổi, bằng việc tìm ra cách rút ngắn lời giải cho một bài toán phức tạp trong lĩnh vực hình học đại số từ 288 trang

xuống còn vồn vẹn 37 trang, cái tên Peter Scholze đã thật sự vụt lên sáng ngời trong giới toán học.

Peter Scholze theo học tại Đại học Bonn, và kỳ tích của anh đã bắt đầu tại đây. Peter hoàn thành chương trình cử nhân chỉ sau 3 học kỳ thạc sĩ trong vốn vẹn 2 học kỳ điều bất ngờ chưa dừng lại ở đó. Năm 2012, sau khi đạt học vị tiến sĩ, chỉ trong một khoảng thời gian rất ngắn ngủi, Peter được bổ nhiệm vào vị trí Giáo sư tại Đại học Bonn và trở thành vị giáo sư trẻ tuổi nhất lịch sử nước Đức khi chỉ mới 24 tuổi.

Trong những năm đó, con đường nghiên cứu và sự nghiệp của Peter gặp nhiều thuận lợi: trở thành nghiên cứu sinh tại Viện Toán học Clay (Hoa Kỳ), được bổ nhiệm giáo sư tại Đại học California, Berkeley và được bổ nhiệm vào chiếc ghế Giám đốc của Viện Toán Max Planck.

"Tôi chỉ cố tìm hiểu có gì ở thế giới ngoài kia"

Định kỳ 4 năm một lần, giải thưởng Fields, thường được mệnh danh là giải Nobel của Toán học, luôn tạo nên làn sóng trên thế giới về việc nhà khoa học nào sẽ được xướng tên. Danh tính của những người đạt giải luôn được bảo mật cho đến lúc công bố, nhưng trong khoảng thời gian trước thềm Fields 2018, cái tên "Peter Scholze" liên tục được mọi người nhắc đến. Đúng với kỳ vọng của dư luận, Peter Scholze đã được vinh danh vì "cuộc cách mạng mà anh khởi xướng trong lĩnh vực số học và hình học đại số". Giữa

4 nhà toán học đạt giải năm nay, hầu như tất cả sự chú ý đều đổ dồn vào Peter, người trẻ tuổi nhất trong 4 người. Hơn thế, anh chính là một trong những người trẻ tuổi nhất từng nhận được giải thưởng cao quý này. Peter Scholze đã trở thành niềm tự hào cho nước Đức khi là người Đức thứ hai trong lịch sử nhận được giải Fields kể từ năm 1936.

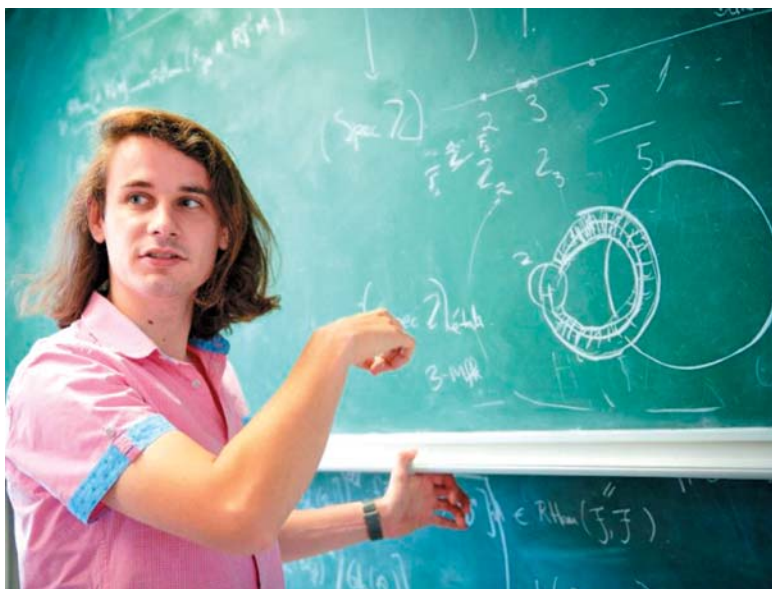
Đối với giới toán học, Peter đã tạo nên một cuộc cách mạng trong việc giải quyết các bài toán hình học đại số kết hợp với lý thuyết số. Cố vấn Michael Rapoport của Peter tại Đại học Bonn đánh giá: "Những lý thuyết và khái niệm mà anh ấy đưa ra đã thật sự làm thay đổi bộ mặt của lĩnh vực này".

Trong một bài phỏng vấn với tạp chí *Quanta Magazine* vào hai năm trước, Peter từng chia sẻ rằng mặc dù có nhiều thành tích nổi bật, nhưng những gì anh làm là sự cố gắng để học hỏi từ những điều mà các nhà toán học khác đã làm được hơn là nghiên cứu. Kể cả bây giờ, anh vẫn luôn nói rằng "phần lớn những việc tôi đang làm là cố để tìm hiểu có gì ở thế giới ngoài kia".

Nhưng những năm gần đây, Peter đã theo đuổi một điều mà anh cho là "có cảm giác thật sự giống như nghiên cứu". Anh đã tiếp cận các vấn đề hình học một cách mới mẻ hơn và cùng cộng sự của mình cho ra đời một lý thuyết thống nhất mà anh đánh giá "rất mới đối với bản thân". Ngoài ra, Peter còn sáng tạo cấu trúc không gian mới mang tên "perfectoid spaces" cho phép biểu diễn số nguyên dưới dạng thực thể hình học một cách tốt hơn trước đó. Điều này dẫn đến những

kết luận mới và hứa hẹn tạo nên các mối dây liên kết với những câu hỏi dai dẳng chưa có lời giải trong lý thuyết số.

Không hẳn tất cả người đạt giải sẽ tiếp tục nghiên cứu những điều đã giúp họ đạt huy chương Fields, nhưng cố vấn Rapoport tự tin rằng Peter Scholze sẽ tiếp tục: "Cậu ấy vẫn còn rất nhiều ý tưởng cần được vun trồng ra thành quả. Tôi nghĩ đây mới thực chất là bình minh của thời kỳ xán lạn cho lĩnh vực của chúng tôi" ■

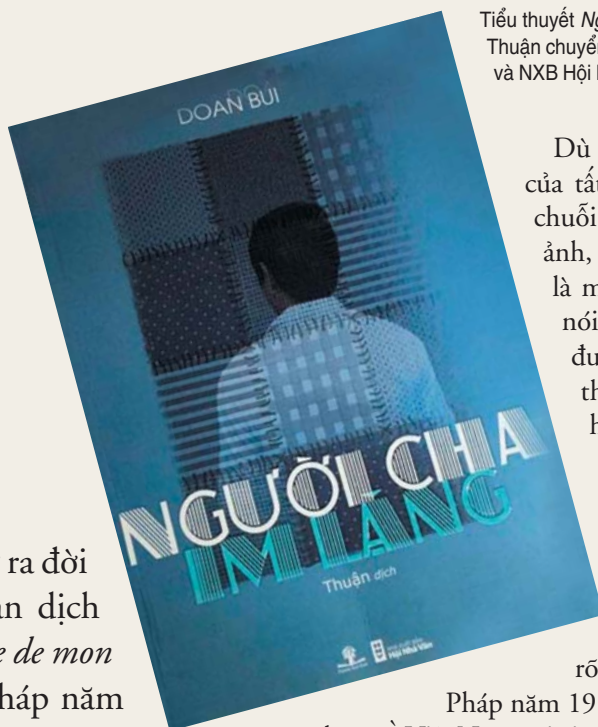
Người cha im lặng: Tự sự của câm lặng

Đầu năm 2018, cùng với sự ra đời của *Người cha im lặng* (bản dịch Việt ngữ của cuốn *Le silence de mon père* xuất bản lần đầu tại Pháp năm 2016), Doan Bui - một nữ nhà văn, nhà báo tài danh người Pháp gốc Việt - chính thức xuất hiện trên văn đàn Việt Nam.

Nguyễn Đình Minh Khuê

Ngay lập tức *Người cha im lặng* tạo được mỗi đồng cảm lớn lao với bạn đọc trong nước. Từ một cõi im lặng xa xôi nào, Doan Bui bất chợt cất lên tiếng nói của mình giữa dải đất quê hương tưởng chừng đã không còn chút dính líu nào với bản thân sau hơn nửa thế kỷ ly biệt. Một tiếng nói khoát lên mình cái vẻ sắc lạnh của lý trí, song ẩn sâu bên trong lại là một thứ xúc cảm da diết, nồng đượm đến kỳ lạ.

Trong *Người cha im lặng*, như cái tựa đề của nó đã gợi mở phần nào, những câu chuyện mà Doan Bui kể đều ít nhiều liên quan đến vùng hư vô miền viễn - nơi sự câm lặng ngự trị. Một người cha mãi mãi mất đi tiếng nói sau một đợt tai biến bất thành linh. Một gia tộc có thói quen gom nhốt, chôn vùi mọi bí mật, mọi nỗi đau và nước mắt vào cõi u uất của những cái lắc đầu hay cúi mặt nín lặng. Những Paris, Le Mans, Hà Nội, Sài Gòn, làng Sét... lấp kín mọi bao giông quá khứ cuộn cuộn trĩ nặng vào trong vô thanh.

Tiểu thuyết *Người cha im lặng* do nhà văn Thuận chuyển ngữ, Công ty Phương Nam và NXB Hội Nhà văn ấn hành năm 2018.

Dù diện mạo bề ngoài của tất cả tự sự ấy là một chuỗi thỉnh lặng đến ám ảnh, *Người cha im lặng* lại là một cuốn sách của sự nói ra, của cái khao khát được sẻ chia, được đối thoại, hay nói đúng hơn, được tình tự.

Nhân vật người cha - vị bác sĩ trầm lặng Bùi Anh Dũng - trong tiểu thuyết này là một hình tượng thể hiện khá rõ tinh thần ấy. Sang

Pháp năm 19 tuổi, tưởng chừng sẽ được về Việt Nam với gia đình sau khi học xong khóa đào tạo Y khoa, nhưng rồi vì những biến động thời cuộc, ông đành ở lại nước Pháp để rồi cưới vợ, sinh con và định cư tại thành phố Le Mans. Sống một quãng đời dài tại Pháp, song như lời kể của Doan Bui, tiếng Pháp của ông không hề trôi chảy, thuần thực. Ông chọn cách im lặng, kiệm lời, hy hữu lắm mới nói vài câu trong suốt một quãng đời thăm thẳm. Dường như ông không nhớ thấy những ngôn từ ngoại lai kia trôi lướt qua môi mình. Trong ông đau đáu một thứ tiếng nói nối kết với truyền thống và ngôn ngữ quê hương, với những ký ức có cả hạnh phúc lẫn đau đớn về gia đình, dòng tộc, xứ sở.

Chính vì vậy, mất đi tiếng nói, với ông, có khi lại là một niềm hạnh phúc tốt cùng. Bởi chính khi ấy, tiếng nói vật chất, hữu hình, thứ tiếng nói mà ông phải dùng Pháp ngữ để kiến tạo nên bản vị đã không còn khả năng ràng buộc ông được nữa. Ông có thể sống với một thứ âm vang tiếng Việt vĩnh cửu cuộn cuộn chảy tràn trong máu huyết. Ông có thể tự do đối thoại cùng những bóng ma, những ân oán, những vui buồn kéo dài từ quá khứ mà không bị giằng xé rằng liệu mình có nên hòa nhập hoàn toàn vào nền văn hóa Tây phương, như vợ ông, các con ông và bao người Việt lưu vong khác. Nói cách khác, chính trong sự câm lặng mãi mãi, ông tìm thấy tiếng nói của chính mình.

Có lẽ khi đọc *Người cha im lặng*, ta nhận thấy Doan

Bui rất ít, thậm chí không hề, mô tả những đau đớn cuồng dại của ông Dũng khi biết rằng mình đã mất đi tiếng nói vì cơn tai biến - nỗi đau mà có lẽ không nhiều người có khả năng chịu đựng một cách bình tâm và thanh thản đến kỳ lạ, như ông. Đọc tiểu thuyết này, người ta sẽ nhớ đến ông với hình dáng của một người đàn ông hiền lành ngồi trước vô tuyến, hay "a-o-a" vài tiếng vô nghĩa, rồi im bật đi như thể đang trò chuyện say sưa với những hình bóng bước ra từ một tầng thế giới nào. Bằng thứ siêu ngôn vô thanh.

Tuy vậy, mọi thứ có lẽ không chỉ dừng lại ở đây. Sự im lặng đột ngột của ông Dũng còn có một vai trò rất khác. Nó không chỉ khiến ông tìm lại được tiếng nói thất lạc của mình, khiến ông cảm thấy hạnh phúc, được giải tỏa, mà còn khiến cho những người quanh ông dần thoát khỏi sự cảm lạnh đau đớn từ suốt mấy mươi năm.

Có thể thấy rất rõ rằng, cái vỏ bọc câm nín vĩnh cửu của hình tượng người cha trong quyển tiểu thuyết này hầu như chỉ là cái cớ để từ đó mở ra, thôi thúc những con người liên quan đến cuộc đời ông bước vào một hành trình truy vấn căn tính. Một cuộc đối thoại xuyên lịch sử, xuyên không gian, xuyên phá hệ đẳng đặc hân hoan, cay đắng và đau đớn. Ở đó có một nữ nhà báo từ lâu đã quen với việc khai thác câu chuyện đời của những phạm người di trú, lưu vong nhưng chợt nhận ra mình chưa bao giờ biết được một điều gì về những quãng quá khứ tha hương đầy bi kịch của người mà cô gọi là cha trong suốt mấy mươi năm. Ở đó có những Bùi 1, Bùi 2, Bùi 3, Bùi 4... - những con người không phải chịu một nỗi đau thể xác nào, không phải trải qua một lần tai biến nào để mất đi tiếng nói như người cha đau khổ ấy, nhưng chợt thấy mình như kẻ lạc lõng, cảm thấy trên chính quê hương vì tiếng mẹ đẻ từ lâu đã bị bứt đi, chỉ còn ẩn trú đâu đó trong một vùng tối tăm của vô thức. Ở đó có những câu chuyện, những thân phận như hai đứa con rơi của ông Dũng với một bà đầm, tưởng chừng đã bị bỏ lại trong hố thẳm của quá khứ, nhưng chính từ lần tai biến của người cha ấy mà chúng bắt đầu vụn vỡ ra, cất lên tiếng nói của mình sau nhiều năm thảng giấu mình đi vì những thù hận chiến tranh, những định kiến sắc tộc.

Ông Dũng mất đi tiếng nói của mình thực ra chỉ là sự câm lặng bề ngoài. Ông im lặng nhưng lại chính là người nói ra, hoặc ít nhất là khiến mọi thứ được nói ra. Trong khi đó, người vợ của ông, chị ông, những đứa con, cả trong và ngoài giá thú, của ông, dù chẳng có vấn đề nào về nói năng, lại chính là những kẻ câm lặng, từ bấy lâu nay hoặc chôn vùi đi, hoặc không biết

cách để tìm thấy tiếng nói của mình. Để rồi tất cả bọn họ cùng tham gia vào những cuộc hành trình tìm lại tiếng nói lưu lạc. Đối với thế hệ đi trước, cái thế hệ đã trực tiếp đi qua những quãng lịch sử bão giông, đó là hành trình của sự đánh thức, gọi nhắc và trút ra những bí mật nặng lòng về tình yêu, tình vợ chồng, con cái, cha mẹ, xóm làng, đất đai, nhà cửa. Còn đối với thế hệ đi sau - thế hệ của Doan Bui, cái lứa mà chị gọi là thế hệ "chuối", ngoài vàng trong trắng, bề ngoài châu Á nhưng tâm tính châu Âu - đó lại là cuộc hành trình lần tìm về căn tính, cội nguồn để cất lên tiếng nói nối kết với máu mủ ruột rà, với truyền thống phong tục, và nhất là với ngôn ngữ, với nền văn hóa của xứ sở quê hương.

Sự nói ra ấy có lẽ chính là lời giải tối ưu cho bài toán học búa mà bao thế hệ người Việt lưu vong tìm kiếm để giải thoát mình khỏi những ám ảnh trĩu nặng. Bởi chỉ có những trải lòng, những tình tự trút cạn như thế mới có thể khởi sự cho bất kỳ một cuộc hòa giải hay thứ tha nào. Những bí mật ôm kín trong lòng, những bóng ma nặng nề trĩu kéo chắc hẳn không có một ý nghĩa gì ngoài việc chỉ khiến cho người ta ngày càng chìm sâu vào đau đớn, u uất, khổ lụy. Phải nói ra, phải bộc bạch, phải kể lể để mọi sự hóa thành một cơn gió thổi về hư không, để những nỗi đau, những thù hận, ghen ghét lừng lo bay đi như một đám mây nổi rồi tan biến.

Kết cục mà Doan Bui xây dựng trong *Người cha im lặng* dường như hướng đến tinh thần ấy. Ở quyển tiểu thuyết này, Doan Bui đã trở về đúng với cái hình bóng Việt Nam nhất của chị: một người phụ nữ lòng chứa chất đầy những mối sầu, lặng lẽ cất lên một tiếng ru thăm thẳm giữa trời tuyết Paris. Câu chữ của lời ca tuy mang hình dáng của một thứ ngôn từ xa lạ, nhưng được nòng cái điệu tự sự buồn mà biết bao thế hệ phụ nữ Việt, suốt mấy ngàn năm qua, đã tha thiết hát lên. Chị hát là để trải lòng, để xoa dịu chính mình, nhưng thực ra cũng là kêu gọi người ta đừng cảm mở ra cái kho tàng quá khứ từ lâu bị chôn vùi, khép cửa. Kho tàng ấy có thể đựng chứa biết bao nỗi đau bi kịch, biết bao phận người bị vùi lấp, xoay cuốn trong vòng xoáy cuồng nộ bất tận của lịch sử. Nhưng với Doan Bui, chị khuyên chúng ta hãy âm thầm đối diện với toàn bộ quá khứ tối tăm và bi đát ấy, cố gắng kiếm tìm một tiếng nói thấu hiểu, đồng điệu để rồi để mọi phiền muộn bay đi. Giống như cái tinh thần mà Doan Bui truyền dẫn qua đoạn kết của quyển tiểu thuyết này: "Những câu chữ, tôi sẽ truyền lại cho các con gái tôi. Và cùng với chữ, là lời của cha tôi, những người vắng mặt, những người đã chết, những người đã chết của tôi. Rồi những câu chữ ấy cũng sẽ bị xóa đi. Biển sẽ nuốt tất cả" ■

C h ú n g t a s a u n à y : K h ú c h o à

Với chủ đề về thời thanh xuân, đạo diễn Lưu Nhược Anh cùng dàn diễn viên trẻ Châu Đông Vũ, Tinh Bách Nhiên đã làm khuynh đảo thị trường điện ảnh Hoa ngữ với tác phẩm *Us and them* (tạm dịch: *Chúng ta sau này*). Tuy có nhiều nghi vấn về những con số doanh thu khổng lồ, nhưng không thể phủ nhận rằng *Chúng ta sau này* đã gây tiếng vang và ấn tượng mạnh với khán giả trong nước và quốc tế.

Nhung Nguyễn

Kiến Thanh và Tiểu Hiểu sau nhiều năm gặp lại.
Nguồn: Xone Radio

Bộ phim chuyển thể từ tiểu thuyết ngôn tình và được người xem đánh giá cao vì mang lại cảm giác thực tế, không sến súa và suốt mướt. Mượn đề tài về quãng thời gian đẹp nhất, quý giá nhất và đáng nhớ nhất của mỗi người, *Chúng ta sau này* ghi điểm bởi những thước quay ấn tượng, lối kể hồi tưởng và hiện tại song song, diễn xuất chân thật của diễn viên cùng những tình tiết gần gũi, mang tính thời đại.

Sau này không có chúng ta

Câu chuyện bắt đầu trên một chuyến xe lửa chở đoàn người rời Bắc Kinh về quê đón Tết trong bầu trời đầy tuyết, Lâm Kiến Thanh (Tinh Bách Nhiên thủ vai) và Phương Tiểu Hiểu (Châu Đông Vũ thủ vai) tình cờ gặp nhau, kết bạn và yêu nhau. Chung một giấc mơ về Bắc

Kinh phồn hoa, họ cùng nhau sống trong một căn phòng thuê nhỏ bé, chật vật để đạt được sự thành công tại mảnh đất sầm uất này.

Tiểu Hiểu mong muốn được sống sung túc ở Bắc Kinh. Kiến Thanh âm thầm ghi nhớ điều đó trong lòng. Anh ra sức làm việc, nỗ lực phấn đấu vì tương lai sau này của cả hai. Thế nhưng, càng cố gắng, Kiến Thanh lại càng trở nên xa lạ với Tiểu Hiểu. Rồi một ngày, Tiểu Hiểu rời xa cuộc sống của Kiến Thanh. Anh đứng ở sân ga, không đủ dũng khí bước lên tàu cùng cô, chỉ có thể đứng nhìn cô rời đi. Anh cho rằng bản thân không có gì để níu giữ cô khi anh vẫn còn là một thanh niên nghèo khổ. Kiến Thanh không biết rằng, chỉ cần anh lên tàu rồi đi cùng cô, Tiểu Hiểu nguyện bên anh suốt đời. Cứ thế, họ rời xa nhau.

Nhiều năm sau, cũng vào dịp Tết, họ gặp lại trên một chuyến bay về Bắc Kinh. Khác hẳn với khung cảnh sống động đầy màu sắc của tháng năm quá khứ, những thước phim quay khi họ gặp lại chỉ được xây dựng bằng hai màu đen trắng. Thế giới thực tế như chính thế giới trong game Kiến Thanh thiết kế, khi nhân vật nam trong game không tìm thấy nhân vật nữ, thế giới chỉ còn lại hai màu trắng và đen. Có lẽ, những gì sinh động, đẹp đẽ nhất của họ là hoài niệm quá khứ cơ cực bên nhau.

Sau chia tay, anh từng hỏi cô, bây giờ anh đã mua nhà ở Bắc Kinh nên họ quay lại được không. Cô khước từ: "Nếu như ngày đó anh cho

Kiến Thanh và Tiểu Hiểu cùng chia sẻ một gói mì trong những ngày tháng cơ cực tại Bắc Kinh. Nguồn: Sina

i n i ệ m c h o t h ờ i t h a n h x u â n

rằng em không thể cùng anh trải qua hoạn nạn, sao anh lại nghĩ em sẽ cùng anh sống cuộc sống hạnh phúc sau này như anh muốn". Những thứ Kiến Thanh phấn đấu vì cho rằng đó là mong muốn của Tiểu Hiểu, nhưng tiếc thay chúng không phải thứ cô cần. Sau này, anh đã giàu có, đã thành công ở Bắc Kinh phồn hoa thì lại mất đi cô. Họ nhìn nhau, mỉm cười đầy nuối tiếc, "Chúng ta sau này có tất cả" - "Nhưng lại không có chúng ta".

Áp lực cuộc sống và giá trị tình thân

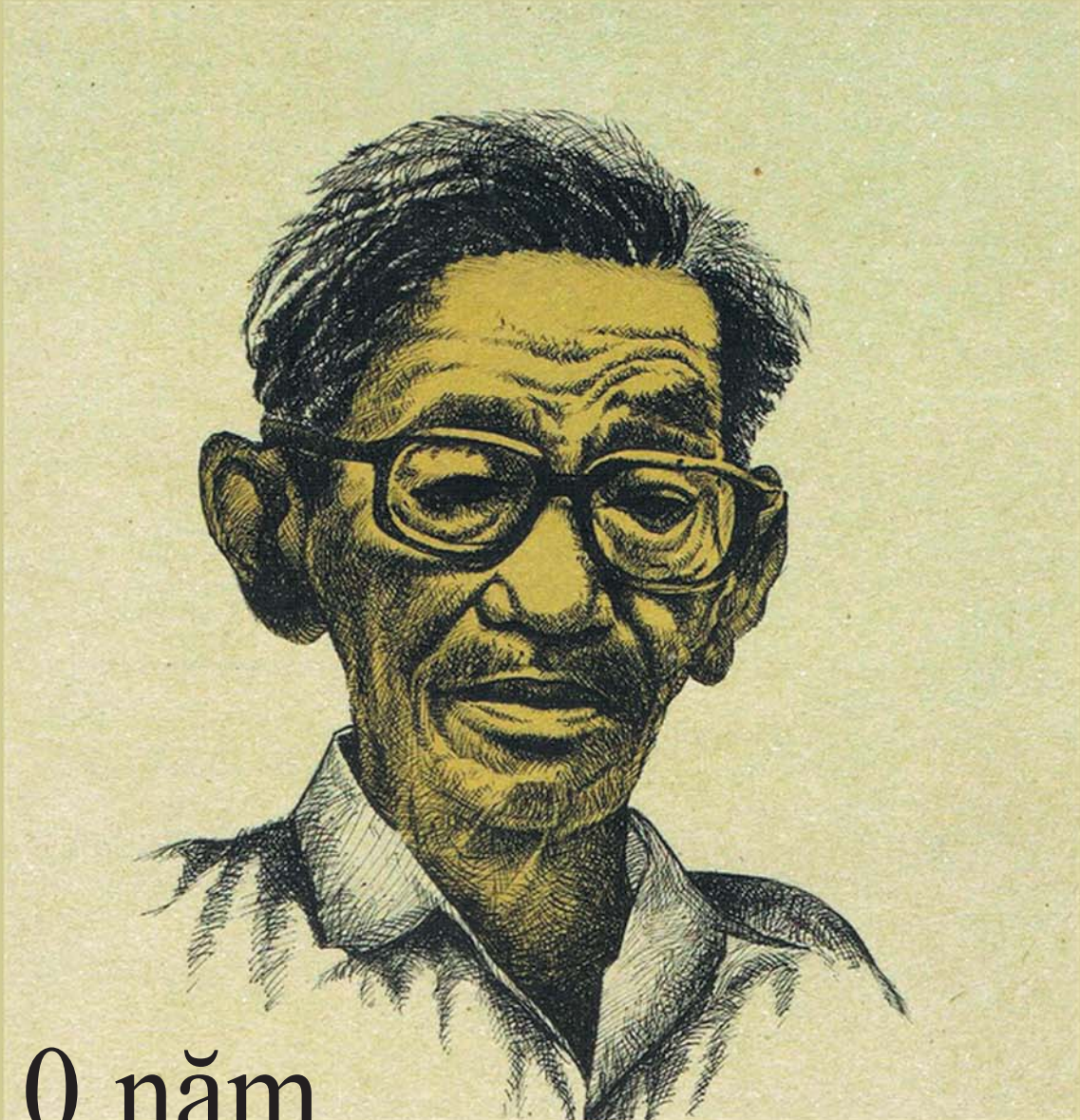
Bộ phim không chỉ gây xúc động sâu sắc bằng những triết lý về tình yêu lứa đôi. Từng bối cảnh trong phim như phản ánh chân thực cuộc sống của nhiều thế hệ thanh thiếu niên Trung Quốc. Tiểu Hiểu và Kiến Thanh đều là những người xa quê, bôn ba ở Bắc Kinh, tìm một cơ hội đổi đời, chờ ngày "vinh quy bái tổ". Kiến Thanh lớn lên nhờ vào quán ăn nhỏ của người cha tại một vùng đất nghèo. Một chàng thanh niên rời gia đình nhỏ, tiến bước đến Bắc Kinh không gì hơn ngoài nhiệt huyết và lý tưởng xây dựng tương lai. Tiểu Hiểu là một cô gái nhỏ với mộng ước gả vào nhà giàu để đổi đời. Thế nhưng, cuộc sống chưa bao giờ dễ dàng với họ, đặc biệt là Bắc Kinh hào nhoáng. Từng ngày từng ngày, lần lượt những người bạn khác rẽ hướng, đổi nghề hay trở về quê, Kiến Thanh và Tiểu Hiểu vẫn kiên trì bám trụ lại kinh đô tấp nập.

Dưới áp lực của đồng tiền, Kiến Thanh đã phải bán đĩa lậu, từng bị bắt giam, hằng ngày nuôi ước mơ lập trình game trong một căn phòng tù túng như ổ chuột. Mỗi cột mốc trong phim được đánh dấu bằng một mùa Tết đến, là thời gian của niềm vui sum vầy. Tuy nhiên, càng trưởng thành, ai trong chúng ta cũng càng hiểu rõ, Tết đến là một gánh nặng, đặc biệt đối với những người trẻ xa quê đang chật vật với cuộc sống. Mỗi năm trở về, những người con đều phải giả vờ rằng công việc rất tốt, cuộc sống rất ổn.

Mỗi ngày, mỗi năm trôi qua, áp lực lại càng lớn hơn đè lên vai lớp lớp thanh niên. Chính sự cạnh tranh và quy luật đào thải khốc liệt của cuộc sống khiến họ dần không còn là chính họ ban đầu. Những mộng ước hào sảng và nhiệt huyết của tuổi trẻ được thay thế bằng sự chán nản, bực dọc và thâm trầm. Chúng ta sau này vẫn là chúng ta, nhưng lại không phải chúng ta ban đầu.

Thế nhưng, ta có thay đổi ra sao, tình cảm và giá trị của gia đình vẫn luôn bền vững. Trong phim, ngoài mối tình đầy tiếc nuối của Kiến Thanh và Tiểu Hiểu, khán giả không khỏi xúc động trước hình ảnh người cha già của Kiến Thanh mỗi năm chờ các con về đón Tết. Những nỗi vất vả, cơ cực giấu sau lời nói dối kia của con cái, cha mẹ đều nhìn thấu. Chỉ là, khi con của mình không muốn nói ra, họ cũng không nhẫn tâm vạch trần, cứ lảng lảng chờ con về, nấu những xùng bánh bao đậu đỏ ngon nhất cho con, cùng con đón một giao thừa mới. Trong lá thư viết cho Tiểu Hiểu, ông nói: "Là bậc cha mẹ, người cháu chọn ở bên cạnh có thành công không, thực sự không quan trọng. Chú chỉ mong cháu có cuộc đời cháu mong muốn, và sống khỏe mạnh". Cả tấm lòng của bậc sinh thành chỉ gói gọn trong hai từ "khỏe mạnh". Phải đợi đến lúc Kiến Thanh làm cha, người cha già năm xưa bên căn nhà nhỏ cũng chẳng còn, anh mới hiểu thấu nỗi lòng và tình cảm phụ tử ấy. Cuộc sống vẫn là đáng tiếc như vậy, ta cứ lỡ mất đi một nhịp.

Tuy chứa đựng nhiều ý nghĩa cuộc sống, bộ phim của Lưu Nhược Anh cũng không thật sự hoàn hảo. Diễn xuất của Tinh Bách Nhiên chưa ấn tượng bằng bạn diễn Châu Đông Vũ. Bên cạnh đó, nửa sau bộ phim vì tạo ra sự dẫn vật, tiếc nuối cho nhân vật mà mạch phim trở nên lê thê. Dù vậy, *Chúng ta sau này* vẫn là một bộ phim được đánh giá cao và mang lại những phút giây khó quên cho người xem về một thời thanh xuân đã lướt qua không bao giờ trở lại ■

10 năm, nhớ Ông già Nam bộ

Đã 10 năm kể từ khi nhà văn Sơn Nam, người được biết đến với tên gọi gần gũi Ông già Nam bộ rời xa văn đàn và độc giả yêu mến ông. Tuy nhiên, những câu chuyện về người con tài hoa xứ U Minh vẫn còn đó trong hồi ức của mọi người và trước tác ông để lại.

Cảnh An - Nguyễn Nhung

Ngày 22/8, nhân 10 năm ngày mất của ông, NXB Trẻ - đơn vị mua bản quyền toàn bộ tác phẩm của Sơn Nam đã tổ chức kỷ niệm và tái bản, bổ sung 20 tác phẩm của ông. Tại đây, bạn bè, đồng nghiệp của ông cùng lớp mặc khách hậu sinh ngồi lại và kể cho nhau nghe những câu chuyện thú vị về "nhà Nam bộ học".

Độc giả trẻ hôm nay ít ai biết rằng, Sơn Nam thường xuyên... thiếu tiền, dấu ông viết báo và xuất bản sách đều đặn. Trong một clip phỏng vấn ông vào năm 2002 do NXB Trẻ thực hiện, ông tâm sự: "NXB Trẻ là cái ngân hàng mở của tui, tui sống được là nhờ NXB Trẻ, vì ở đây cho

Một tâm hồn lạc lõng

Nhà văn Sơn Nam tên thật là Phạm Minh Tài, sinh ngày 11/12/1926, ở làng Đông Thái, huyện Gò Quao, tỉnh Kiên Giang.

Tác phẩm đầu tay của Sơn Nam là tập thơ *Lúa reo*, xuất bản năm 1948. Về sau ông viết văn xuôi, cảm thấy "thuận tay" hơn và theo đường ấy. Năm 1951-1952, hai truyện ngắn *Bên rừng Cù lao Dung* và *Tây đầu đỏ* của ông giành giải Nhất cuộc thi do Ủy ban Kháng chiến - Hành chính Nam bộ tổ chức. Tên tuổi của ông thực sự được biết đến rộng rãi trên văn đàn sau tập truyện ngắn *Hương rừng Cà Mau* - 1962. Cho đến nay, đây vẫn là tập truyện ngắn được xếp vị trí cao trong số những tác phẩm đặc sắc của Nam bộ.

Ngoài dã sử, truyện ngắn, truyện dài... Sơn Nam còn thành công ở những công trình biên khảo như *Lịch sử khẩn hoang miền Nam*, *Văn minh Miệt Vườn*, *Đất Gia Định xưa*, *Bến Nghé xưa*...

Sơn Nam từ trần ngày 13/8/2008, để lại cho đời một sự nghiệp trước tác đồ sộ.

Đương thời, nhà văn Bình Nguyên Lộc từng nhận xét: "Sơn Nam là một tâm hồn lạc lõng trong thế giới buôn-đỉnh, trong thế giới triết hiện sinh, tranh trầu tượng và nhạc tuýt. Nhưng đó là một tâm hồn đẹp không biết bao nhiêu, đẹp cái vẻ đẹp của lọ sứ Cảnh Đức Trấn ở Tây Giang, có khác lọ hoa Ý Đại Lợi ngày nay và ít được người đời thưởng thức hơn là họ đã thưởng thức một tiểu thuyết gia chuyên viết truyện tình chẳng hạn, nhưng phải nhìn nhận rằng cái đẹp Sơn Nam là bất hủ".

Bà Đào
Thúy Hằng,
con gái
cố nhà văn
chia sẻ về
cha mình.
Ảnh:
Nguyễn
Nhưng

mượn tiền, mượn mà chưa trả cũng không cần nhằn mà còn có thể mượn thêm được ít nữa...". Ngoài mượn tiền, ông còn xin... ứng tiền nhuận bút để mua xe cho con gái. Bà Quách Thu Nguyệt - nguyên Giám đốc NXB Trẻ kể lại, nhân sự kiện kỷ niệm 300 năm Sài Gòn ra đời, NXB Trẻ thực hiện công trình *Từ điển Sài Gòn-Thành phố Hồ Chí Minh*, với sự giúp đỡ nhiệt tình của nhà văn Sơn Nam - một pho từ điển sống về Nam bộ. Sau khi hoàn thành cuốn từ điển, phía NXB chỉ trả thù lao cho "ông già" 20 triệu đồng, nhưng chỉ mới đưa trước 10 triệu. "Suốt ngày ông già cứ hỏi còn 10 triệu của tao đâu..."

Nhớ về người cha cùng những kỷ niệm với NXB Trẻ, bà Đào Thúy Hằng, con gái nhà văn Sơn Nam bồi hồi kể lại:

"Khi NXB Trẻ tổ chức sinh nhật 80 tuổi cho ba tôi, ba tôi có nhắn tôi rằng bữa nay người ta làm sinh nhật cho ba, tụi bay có rảnh thì lên nói vài lời cảm ơn người ta rồi về, còn nếu nói không được thì lên ăn rồi về".

Phong sương mấy độ qua đường phố/ Hạt bụi nghiêng mình nhớ đất quê. Đó là hai câu cuối trong một bài thơ không tên thay lời tựa cho quyển *Hương rừng Cà Mau* - một trong những tác phẩm tiêu biểu nhất của nhà văn Sơn Nam. Sơn Nam viết văn như một nhà khảo cứu cần mẫn và uyên bác. Đồng thời, các công trình biên khảo của ông thấm đẫm những ấn tượng tinh tế, ngồn ngộn xúc cảm của một nghệ sĩ tài hoa. Do vậy, nhà văn Nguyễn Đông Thức cho rằng: "Tôi lo khoảng trống viết về văn hóa, vùng đất, con người Nam bộ sau lưng nhà văn Sơn Nam quá lớn, không có một nhà văn nào hiện nay có thể thay thế được".

Là một trong những độc giả xuất hiện sớm nhất tại sự kiện, bạn Nguyễn Lê Đức Anh (sinh viên Khoa Lịch Sử, Trường ĐH Sư phạm TP.HCM) chia sẻ: "Đây là lần đầu tiên tôi có cơ hội được lắng nghe những câu chuyện về nhà văn Sơn Nam. Với tôi, những khảo cứu của ông chứa đựng sự lôi cuốn và gợi mở cho thế hệ trẻ tiếp bước trong việc nghiên cứu văn hóa, lịch sử của người Nam bộ" ■

Các tác phẩm
của nhà văn Sơn Nam
được tái bản.

Ảnh:
Nguyễn Nhưng

Nhà văn Salman Rushdie. Nguồn: newyorker.com

Sự thật, dối trá và văn chương

Salman Rushdie (Đỗ Duy dịch theo *The Newyorker*)

“**S**ao, ngài điên à? Ngài điên à?” Falstaff gắng hỏi Hoàng tử Hal, trong vở "Henry IV, Phần I" của Shakespeare. "Sự thật há chẳng phải là sự thật sao?" Cái tức cười ở đây tất nhiên là ông ta đang nói láo, và vị hoàng tử đang sắp sửa lột trần bộ mặt dối trá đó ra.

Vào thời điểm như hiện tại, khi chính sự thật dường như đang bị tấn công ở khắp mọi nơi, thì khái niệm dối trá về sự thật của Falstaff có vẻ được nhiều lãnh đạo quyền lực chia sẻ. Ở ba đất nước mà tôi đã giành sự quan tâm suốt cuộc đời mình - Ấn Độ, Vương Quốc Anh và Hoa Kỳ - những sự giả dối tư lợi lại thường được trình bày như những sự thật trong khi các thông tin đáng tin cậy hơn bị gắn mác là "tin giả". Thế nhưng, những người bảo vệ sự thật, trong khi cố ngăn dòng lũ tin giả đang tìm cách nuốt trọn chúng

ta, lại thường mắc sai lầm là khao khát một thời đại vàng son khi sự thật là không thể tranh cãi, được chấp nhận phổ quát, và họ lập luận rằng điều chúng ta cần chính là quay trở lại với sự đồng lòng hạnh phúc đó.

Thật ra, sự thật luôn là một ý tưởng gây tranh cãi. Khi còn là sinh viên ngành lịch sử tại Đại học Cambridge, tôi được học từ rất sớm rằng có những điều luôn được mặc định là "thực tế căn bản" - tức các sự kiện không thể bàn cãi, chẳng hạn, trận Hastings diễn ra vào năm 1066, hay Tuyên ngôn Độc lập Hoa Kỳ thông qua vào ngày 4/7/1776. Nhưng việc hình thành một thực tế lịch sử lại là kết quả của một ý nghĩa cụ thể được gán cho một sự kiện. Sự kiện Julius Caesar vượt sông Rubicon được xem là một thực tế lịch sử. Trong khi đó nhiều người khác cũng thực hiện hành động tương tự nhưng lịch sử không hề chú

ý gì đến họ. Theo ý niệm này, hành động vượt sông đó không phải là một thực tế. Ngoài ra, thời gian cũng làm thay đổi ý nghĩa của một thực tế. Trong thời Đế chế Anh, cuộc nổi dậy quân sự năm 1857 được biết đến với tên gọi "Cuộc nổi loạn Ấn Độ", bởi vì một cuộc nổi loạn là nổi dậy chống lại chính quyền hợp thức, nên cái tên này và do đó ý nghĩa của thực tế này, đã đặt những người Ấn "nổi loạn" vào sai chỗ. Ngày nay, các sử gia Ấn Độ gọi sự kiện này là Cuộc nổi dậy Ấn Độ, biến nó thành một kiểu thực tế hoàn toàn khác, nghĩa là một thứ gì đó khác hoàn toàn. Quá khứ liên tục bị xét lại bởi thái độ của hiện tại.

Tuy nhiên, có một số sự thật nhất định trong ý tưởng ở phương Tây thế kỷ XIX đã tồn tại một sự đồng thuận tương đối rộng rãi về tính chất của sự thật. Các tiểu thuyết gia vĩ đại thời đó - Gustave Flaubert, George Eliot, Edith Wharton và nhiều hơn nữa - có thể đã giả định rằng họ và độc giả nói chung đồng quan điểm về bản chất của thực tế, và thời đại xuất chúng của các tiểu thuyết hiện thực đã được xây dựng trên nền tảng đó. Nhưng sự đồng thuận này lại được xây dựng trên rất nhiều sự loại trừ. Đó là tầng lớp trung lưu và người da trắng. Những quan điểm của dân thuộc địa, hay các chủng tộc thiểu số chẳng hạn - các quan điểm mà từ đó thế giới sẽ trông khác xa với thực tại tư sản được tô vẽ trong *The Age of Innocence*, *Middlemarch* hay *Madame Bovary* - phần lớn đều bị xóa bỏ khỏi dòng tự sự. Tầm quan trọng của các vấn đề công cộng cũng thường bị gạt ra ngoài lề. Trong toàn bộ không gian tác phẩm của Jane Austen, các cuộc chiến

của Napoleon hầu như không được nhắc đến; trong khối tác phẩm khổng lồ của Charles Dickens, sự tồn tại của Đế chế Anh chỉ được công nhận một cách thoáng qua.

Vào thế kỷ XX, dưới áp lực lớn của các cuộc chuyển mình về mặt xã hội, sự đồng thuận kiểu thế kỷ XIX đã bộc lộ vẻ mong manh của mình; có thể nói rằng quan điểm về thực tại của nó bắt đầu trông có vẻ giả tạo. Thoạt đầu, một số nhà văn vĩ đại nhất tìm cách ghi chép lại thực tại đang thay đổi khi sử dụng các phương pháp của tiểu thuyết hiện thực - như Thomas Mann đã thi triển trong tiểu thuyết *Buddenbrooks* hay văn hào người Nhật Junichiro Tanizaki trong *The Makioka Sisters* - nhưng dần dà tiểu thuyết hiện thực dường như bộc lộ các khiếm khuyết của nó, và các ngôi bút từ Franz Kafka cho đến Ralph Ellison và Gabriel Garcia Marquez đã tạo ra các văn bản kỳ lạ và siêu thực hơn, kể sự thật bằng những cách thức rõ ràng không thật, tạo nên một dạng thức thực tại mới, như thể bằng ma thuật.

Trong phần lớn cuộc đời làm nhà văn của mình, tôi đã lập luận rằng sự sụp đổ của những đồng thuận cũ về thực tại bây giờ lại là thực tại quan trọng nhất, và thế giới có lẽ được giải thích tốt nhất bằng những đoạn tự sự đầy xung đột và thường không tương thích. Ở Kashmir, ở Trung Đông và trong trận chiến giữa nước Mỹ tiến bộ và nước Mỹ của Trump, chúng ta thấy những ví dụ về những điều bất khả tương thích như vậy. Tôi cũng kiên định rằng những hậu quả của thái độ mới, mang tính tranh luận và thậm chí khiêu

Salman Rushdie, sinh ngày 19/6/1947, là nhà văn Anh gốc Ấn. Ông nổi tiếng nhất với tác phẩm *Những đứa con của nửa đêm*. Tác phẩm của ông kết hợp nhuần nhuyễn những yếu tố hiện thực huyền ảo với hư cấu lịch sử, hầu hết lấy bối cảnh lục địa Ấn, với chủ đề xoay quanh những mối quan hệ phức tạp giữa phương Đông và phương Tây. Tiểu thuyết thứ tư của ông,

The Satanic Verses (tạm dịch: *Những vần thơ của quỷ Satan*, 1988) từng gây nên sự phản đối gay gắt ở nhiều nước Hồi giáo, mà đỉnh cao là án tử hình vắng mặt (fatwa) do Ayatollah Khomeini, lãnh tụ tôn giáo tối cao của Iran, đưa ra vào ngày 14/2/1989 đối với ông. Rushdie được nước Pháp trao tặng Huân chương Văn học Nghệ thuật vào tháng 1/1999, và được Nữ hoàng Elizabeth II của Anh phong tước Hiệp sĩ vào tháng 6/2007 vì sự nghiệp văn chương. Đến nay, tác phẩm của ông được dịch ra tiếng Việt và ấn hành gồm: *Haroun và biển truyện*, *Nàng phù thủy thành Florence* và *Những đứa con lúc nửa đêm*.

khích này đối với sự thật mang những hàm ý sâu sắc đối với văn chương - rằng chúng ta không thể, hoặc không nên, giả vờ rằng nó không ở đó. Tôi tin rằng ảnh hưởng lên các diễn ngôn công cộng của những tiếng nói càng ngày càng đa dạng là một điều tốt, làm giàu thêm văn chương của chúng ta và làm phức tạp hơn hiểu biết của ta về thế giới.

Và giờ tôi phải đối mặt, như mọi người khác, một câu hỏi hóc búa thực sự. Làm thế nào chúng ta có thể tranh luận, một mặt, về thực tế hiện đại đã trở nên đa chiều, gây vụn và phân mảnh một cách tất yếu; và, mặt khác, thực tế là một cái gì đó rất đặc thù, một chuỗi không thể tranh cãi của *những thứ như vậy*, do đó cần phải được bảo vệ trước sự tấn công của *những thứ không phải vậy*, tức những điều đang được truyền bá, chẳng hạn chính quyền Modi ở Ấn Độ, nhóm Brexit ở Anh và Tổng thống Hoa Kỳ? Làm thế nào để đánh bật những khía cạnh tồi tệ nhất của mạng Internet, một vũ trụ song song - nơi rác rưởi và thông tin quan trọng tồn tại cùng nhau, với mức thẩm quyền hiển nhiên ngang nhau, khiến ta khó phân biệt hơn bao giờ hết? Làm cách nào để chống lại sự xói mòn trong sự chấp nhận công cộng về "những thực tế căn bản", thực tế khoa học, thực tế có bằng chứng, như biến đổi khí hậu và tiềm chủng trẻ em? Làm cách nào để chống lại chính trị mị dân đang tìm kiếm những điều mà các nhà độc tài từng mong muốn - làm suy yếu niềm tin của công chúng vào chứng cứ, và nói với cử tri của họ rằng, trên thực tế, "Ngoài tôi ra đừng tin gì cả, vì chính tôi là sự thật"? Chúng ta phải làm gì? Và cụ thể vai trò của nghệ thuật nói chung và nghệ thuật văn chương nói riêng là gì?

Tôi không vờ vịt rằng tôi có được câu trả lời trọn vẹn. Nhưng tôi nghĩ rằng ý niệm của bất cứ xã hội nào về sự thật luôn là sản phẩm của tranh luận và chúng ta cần làm tốt hơn để giành chiến

thắng trong cuộc tranh luận đó. Dân chủ là không lịch sự. Nó là một cuộc đấu khẩu ngay quảng trường công cộng. Ta cần phải dấn thân vào màn tranh luận đó nếu muốn có cơ hội giành phần thắng. Và về phần nhà văn, chúng ta cần xây dựng lại niềm tin của độc giả vào lập luận từ bằng chứng thực tế, và làm điều mà chuyện viễn tưởng luôn làm tốt - đó là xây dựng một hiểu biết về cái gì là thật giữa độc giả và nhà văn. Ý tôi không phải là tái lập lại sự đồng thuận hẹp hòi độc quyền của thế kỷ XIX. Tôi thích những quan điểm rộng hơn, nhiều tranh cãi hơn về xã hội được tìm thấy trong văn chương hiện đại. Như khi ta đọc một cuốn sách ưng ý, thậm chí yêu thích, chúng ta tìm thấy sự đồng thuận của mình với bức tranh cuộc sống con người trong đó. Phải, chúng ta nói, đây là cách ta tồn tại, đây là điều ta làm với kẻ khác, cái đó thật đúng. Có lẽ đó là nơi văn chương hữu dụng nhất. Chúng ta có thể làm người ta, trong thời đại của sự bất đồng cực đoan này, đồng tình về những sự thật của sự thay đổi vĩ đại, tức bản chất con người. Hãy bắt đầu từ đó.

Ở Đức, sau Thế chiến thứ hai, những tác giả của cái gọi là Trümmerliteratur hay "văn chương đổ nát" cảm thấy cần phải xây dựng lại ngôn ngữ của họ, thứ đã bị Phát xít đầu độc, cũng như đất nước của họ, nằm trong đống đổ nát. Họ hiểu rằng, sự thật cần được tái thiết từ dưới lên, với ngôn ngữ mới, cũng như các thành phố bị đánh bom cần phải được xây dựng lại. Tôi cho rằng ta có thể học từ họ. Chúng ta đứng lên một lần nữa, bất kể vì lý do gì, giữa đống đổ nát của sự thật. Và đó là việc của chúng ta - những nhà văn, nhà tư tưởng, nhà báo hay triết gia - nhận lấy nhiệm vụ xây dựng lại niềm tin của độc giả vào hiện thực, đức tin của họ vào sự thật. Và tiến hành bằng một thứ ngôn ngữ mới, từ nền móng đi lên ■

Mùa thu - mùa của những tà áo trắng tung bay trên đường tới trường, đẹp đẽ, thơ mộng tuổi thanh xuân. Tháng chín gợi nhớ bao nhiêu niềm ký ức xưa cũ đã qua, nơi ta đã bỏ lỡ rất nhiều điều, mà mãi đến sau này ta mới chợt nhận ra...

Nhìn những cô cậu học trò vui vẻ đạp xe đến dự lễ khai giảng năm học mới mà lòng tôi lâng lâng đến lạ. Tôi không hiểu nổi cảm xúc của mình lúc ấy, là vui, hay buồn hay phải chăng tôi đang ganh tị với những người vẫn còn đang được sống trong những năm tháng thanh xuân của tuổi học trò.

Ngày xưa, cứ hay nói với đám bạn ước gì được tốt nghiệp thật nhanh để được thoải mái vẫy vùng, không còn phải lo sợ bị trả bài hay lên sổ đầu bài "ngồi" nữa. Còn giờ đây, có lẽ ai cũng nghĩ tôi sẽ ước rằng, ngủ một giấc mở mắt ra thấy mình vẫn là đứa học sinh cấp 3 ngày nào. Không! Tôi ước một điều đơn giản hơn, rằng sẽ lại được gặp đám bạn kia mà tâm sự, nói chuyện trên trời dưới đất, nhưng giờ đây đến điều tưởng như đơn giản ấy lại khó biết bao. Ngày ấy nỗi sợ của chúng tôi là bị ghi tên lên sổ đầu bài, là không thuộc bài, là kiểm tra điểm kém, là mời phụ huynh... Nhưng giờ đây những thứ ấy liệu có đáng sợ bằng việc sáng tinh dậy, mở mắt ra lại phải nghĩ cho tương lai, lại phải tự mình đối diện với những khó khăn trong cuộc sống?

Những năm tháng học trò ấy ta thường ước những điều lớn lao cho tương lai nhưng đâu biết rằng hiện tại luôn là điều đáng quý nhất. Năm tháng cứ thế vùn vụt trôi, những ký ức đẹp đẽ ấy cũng đã phủ lên mình lớp bụi của thời gian.

Thanh xuân của tôi là những buổi sáng đến trường, ngồi vào chỗ, và kế bên tai là âm thanh vừa nhai vừa nói của đứa chung bàn "xôi của mày nè, ít nếp, không trứng cút". Hay những lần hậu đậu bỏ quên tập, sách, đến giờ trả bài chỉ biết ngồi cầu trời giáo viên đừng kêu tên mình lên. Rồi cả những lần đội tuyển bóng chuyền của lớp thi đấu là tất cả những đứa còn lại kéo nhau đi cổ vũ, hò hét chẳng kém ai. Quãng thời gian ấy thật sự đẹp đẽ, vô lo, dù giận hờn cãi vả vẫn song hành cùng nhau...

Thời thanh xuân ấy khi nghĩ lại luôn khiến chúng ta mang một niềm tiếc nuối về những lời cảm ơn, nhưng câu xin lỗi hay những rung cảm tuổi học trò chẳng dám nói ra.

Tiếng trống trường vang lên là bao nhiêu háo hức cho một năm học mới, là cả một trời thương nhớ cho những mùa khai giảng đã qua. Chúng ta của năm ấy và của bây giờ đã có nhiều đổi khác, nụ cười cũng mang nhiều suy tư hơn, nhưng chúng ta có chung những năm tháng gọi là "không thể nào quên".

Một mùa tựu trường nữa lại đến, nhìn các em hơn hớn dự khai giảng mà tôi nhớ thanh xuân tươi đẹp của mình. Lòng lo sợ liệu mai đây những buổi họp lớp có đủ mặt chúng nó, ngồi vào vị trí của mình năm ấy, tại căn phòng ấy, cùng trở về với cảm xúc của những năm tháng tuổi trẻ chúng ta từng có nhau... ■

Về những năm tháng không thể nào quên

Thanh Trúc

Mùa vắng mưa

Rấn

Do khí hậu nhiệt đới ẩm gió mùa, tiết trời miền Nam được chia làm hai mùa rõ rệt: mùa mưa kéo dài từ tháng Năm đến tháng Mười, mùa khô từ tháng Mười Một đến tháng Tư. Hiển nhiên, vào mùa mưa thành phố đắm mình trong những giọt trời, còn mùa khô lại quang đãng và thiếu bóng mây.

Ấy vậy, đối với nó, mùa khô lại không phải mùa vắng mưa.

Tháng Năm.

Mưa đến không một lời báo trước. Mỗi chiều hơn một nửa thành phố chìm trong bóng râm, chỉ chục chờ giọt nước làm tràn ly. Mặt trời trở nên thật xa lạ, cứ như là một sinh vật hiếm kỳ

quan sát con người một cách lặng lẽ từ phía sau những đám mây. Mưa như một đứa trẻ dậy thì. Lúc trầm lặng, lúc tinh nghịch. Lúc dễ đoán, lúc bí ẩn. Và lúc nào cũng tự do, hồn nhiên và ngây thơ. Mưa chẳng chờ đợi ai, nhưng người khác chờ đợi nó rất nhiều. Nó tự hỏi, liệu mình cũng có chờ đợi cơn mưa?

Lụt.

Đôi lúc mưa khiến người ta bực mình. Những trò đùa dai dẳng của mưa gây ra biết bao phiền muộn và lo lắng. Nó cũng không phải ngoại lệ, tuy nhiên những điều đó không làm nó ghét mưa. Nó thích một cuộc sống bình lặng, nhưng đôi khi bị làm phiền cũng không phải là điều tồi tệ. Một chút ướt át cho buổi chiều thêm

lạnh. Cái cực nhọc của việc dắt bộ xe giữa dòng nước ngập và niềm hân hoan khi về đến cửa nhà làm cho ngày thêm ý nghĩa. Trong cơn lụt, ai ai cũng bình đẳng như ai.

Mây.

Điện thoại nó chứa đầy hình chụp những đám mây đen. Người ta nghĩ mây là điều bình dị, còn nó lại nhìn mây như một khối nước khổng lồ ngưng tụ trên không. Chỉ cần thay đổi góc nhìn một chút, nó chợt thấy mây đẹp đến lạ kỳ. Đẹp ở hình thù, vì xuyên suốt bốn tỷ năm trên Trái đất, chúng chưa bao giờ lặp lại một dáng hình. Đẹp ở sắc màu, vì chúng tương phản với ánh mặt trời. Đẹp ở những gì ẩn chứa bên trong, vì trong mây chính là mưa, là nguồn gốc cho tất cả điều kỳ diệu diễn ra từ đầu hè đến cuối thu.

Sét.

Sét có lẽ là trò đùa bí ẩn nhất của cơn mưa. Một ánh chớp bất thành linh khiến con người ta phải ngoảnh lại, sau đó vài giây là tiếng cười khúc khích vang khắp mọi phương như trêu đùa. Có người sợ tia sét, có người lại yêu thích nó, có người thì cả hai. Sét cũng như mưa, chẳng chờ đợi ai. Sét cũng như mây, mỗi lần tái ngộ là một hình hài khác. Nhưng sét lại chẳng như mây hay mưa, bởi sét không để gì để người ta chiêm ngưỡng mình.

Hoàng hôn.

Có lúc nó nán lại trước bệ cửa sổ, bắt chập muộn giờ học chỉ để ngắm bầu trời ngả tối. Hoàng hôn mùa mưa rất đẹp, theo một cách bản thân nó chẳng thể diễn tả. Chỉ biết nó chợt muốn lấy chiếc điện thoại cũ mềm và chụp lại mặt trời ẩn mình sau những áng mây. Những bức ảnh xấu mờ, độ phân giải thấp. Có được ảnh nó cũng chẳng buồn xem lại, chỉ cần biết mình đã lưu lại được những khoảnh khắc ấy, là đủ. Biết đâu, chiều mai mưa sẽ chẳng còn quay về. Tháng Mười Một. Mưa rồi đi không một lời từ biệt, để bắt đầu cái gọi là mùa khô. Mới chỉ tuần trước không khí ẩm còn len lỏi từng ngóc ngách Sài Gòn, mà giờ đã khác. Mùa khô cũng có cái hay của nó: mùa khô trả lại màu xanh cho trời; mùa khô dễ thích nghi hơn; mùa khô đem lại bầu trời đêm quang đãng, nơi người ta có thể ngắm sao băng vào những dịp hiếm hoi; mùa khô không còn những cơn mưa đột ngột, những ngày ngập lụt, không còn những nỗi lo toan về thời tiết thất thường. Và mùa khô cũng trả lại mặt trời thân thuộc.

Nhưng mùa khô với nó, không phải là mùa

vắng mưa.

Mùa vắng mưa thiếu bóng những cơn mưa. Không có những đám mây đen phủ trên đỉnh các tòa cao ốc. Không có hơi ẩm vào cuối mỗi chiều, cũng chẳng có những cảm xúc lo sợ bị ướt. Mùa vắng mưa không đem đến sự hiếu kỳ vào mỗi bốn giờ chiều, để khiến nó phải rời mắt khỏi màn hình máy tính vô hồn để hướng lên bầu trời chờ sự kỳ diệu rơi xuống. Với nó, thứ đẹp thực sự là thứ luôn thay hình đổi dạng, là thứ không chỉ đứng trơ ra đó cho người ta nhìn ngắm. Thứ đẹp thực sự là thứ buộc người ta phải theo đuổi chỉ để đạt lấy một khoảnh khắc, một cảm giác thỏa mãn thoáng qua trong lòng.

Nó tự hỏi, liệu mình có chờ đợi cơn mưa?

Có lẽ là không. Nó không tiếc nuối khi mưa rời xa. Cũng chẳng bận lòng hay đắm mình trong những suy nghĩ. Dần dần nó cũng không còn để tâm đến sự trống trải mà bản thân không thể thay đổi được. Nó đón nhận một cách hiển nhiên, không đòi hỏi, không thắc mắc. Nó thân nhiên thích nghi với mọi thứ, với nền trời xanh nhạt, với mặt trời chói rạng thiêu đốt mặt đường mỗi trưa, với sự vắng bóng của những cơn mưa rào.

Có khi bởi vì vậy, trong tâm trí nó, miền Nam chỉ tồn tại hai mùa: mùa mưa và mùa vắng mưa.

Tháng Năm. Không một lời báo trước, mưa về. Mưa tắm sân trường trong cơn mát lạnh đầu hè. Những giọt nước bám tụ trên kính cửa sổ, đua nhau lăn xuống, giữa tiết ba của buổi học chiều. Nó nhìn ra ngoài trời, trông thấy mây đen kéo đàn kéo lũ về phía chân trời.

Nó không mỉm cười, đôi mắt chỉ nhìn mãi ra ngoài đó.

Có một phần trong lòng nó, một phần rất nhỏ hoặc không, cảm thấy thỏa mãn. Giống như gặp lại một người bạn cũ, chỉ là một cảm giác toại nguyện giản đơn, không cầu kỳ hay phức tạp. Rồi đây những buổi chiều đạp xe dưới bóng râm sẽ quay về, cả những lúc hoàng hôn đứng chụp hình bên bệ cửa sổ. Đột nhiên nó cảm thấy muốn trân trọng mùa mưa.

Với nó, sự chia ly chưa bao giờ mang đựng nỗi sầu, nhưng cuộc tái ngộ luôn có thể đem đến niềm vui. Đó chỉ đơn giản là cách nó thích nghi với cuộc sống, với tương lai: bầu trời nhẹ nhàng trao đi, mặt đất lặng lẽ hứng lấy từng giọt nước nhỏ chứa đầy cảm xúc sau một mùa vắng mưa ■

Mẹ đã dành tất cả để tôi có được những quyển sách mà tôi yêu thích.
Ảnh: Phạm Duy Chương

Mẹ và những trang sách thời niên thiếu của tôi

Phan Nhật Anh

Năm ấy tôi 10 tuổi, mẹ có dịp đi Đà Nẵng du lịch, quà mẹ mang về là bộ cờ tướng bằng đá hoa cương, cối đá và ba quyển sách khổ bở túi. Đó là *Truyện Kiều*, *Ca dao Việt Nam* và *Tục ngữ Việt Nam*. *Truyện Kiều* nhanh chóng làm tôi nản lòng. Vì là thơ lục bát nhưng đọc mãi chẳng thấy

đoạn kết đâu. Tôi đành bỏ dở vậy. Dù sao, đọc ca dao và tục ngữ Việt Nam vừa ngắn gọn vừa vần về, lại có trong chương trình học nên gần gũi với tôi hơn. Câu nào thích, tôi gặng học thuộc và áp dụng bằng cách khi viết tập làm văn, tôi luôn mở đầu bằng một câu ca dao hay thành ngữ. Thậm chí, ngay khi nói chuyện với bạn bè, tôi gặng gượng chêm vào cho lạ tai.

Khi học lớp 6, một sáng thứ Bảy được ở nhà, tôi bật tivi, vô tình HTV7 phát sóng vở kịch *Dòng nhớ* có chèn thêm dòng chữ "Chuyển thể từ tác phẩm cùng tên của nhà văn Nguyễn Ngọc Tư". Vở kịch lôi cuốn đưa nhỏ ưa coi kể cả lương và phim chuông cùng gia đình là tôi "nâng" quyết tâm tìm xem nhà văn Nguyễn Ngọc Tư là ai, nhất là cuốn sách có cái truyện *Dòng nhớ* này. Ở thị trấn tôi sống, có bốn hiệu sách. Tôi lục tung cả bốn nơi nhưng Nguyễn Ngọc Tư và *Dòng nhớ* là những cái tên lạ lẫm, lọt thỏm giữa muôn vàn sách giáo khoa và sách hướng dẫn giải bài tập. Có lẽ "đặc sản văn chương Nam bộ" vẫn còn đâu đó nơi đô thành chứ chưa kịp ghé ngang miệt quê.

Nguyễn Ngọc Tư không chỉ xuất hiện với dòng chữ chèn thêm trong vở kịch ấy. Radio bắt đầu nói nhiều hơn về chị và *Cánh đồng bất tận*. Hơn tháng sau, mẹ tôi lên Sài Gòn để khám bệnh. Đây là cơ hội quý giá để tìm chị Tư. Tôi nằng nặc đòi mẹ ghé vô hiệu sách tìm mua cho bằng được hai quyển sách trên. Hôm ấy, mẹ mang về cuốn *Từ điển Việt-Anh* (hơn ngàn trang nặng gần cả ký) và *tập văn Nguyễn Ngọc Tư*. Mẹ nói, *Cánh đồng bất tận* người ta không còn nữa, còn cuốn *Dòng nhớ*, làm gì có cuốn sách nào tên như vậy. Dẫu có chút hụt hẫng, nhưng cuốn sách mẹ mang tận Sài Gòn về cũng đủ làm tôi lâng lâng.

Rồi một ngày nọ mẹ mang về *Cuốn cánh đồng bất tận* cho tôi. Cuốn sách với bìa gập màu xanh, vẽ những hình kỳ quái nhưng tôi vẫn lơ mơ nhìn ra là hình cô gái mảnh khảnh với mái tóc xõa dài cùng đám vịt được vẽ nguệch ngoạc. *Cải ơi, Một trái tim khô, Hiu hiu gió bắc, Cuối mùa nhan sắc, Dòng nhớ, và Cánh đồng bất tận...* đối với đứa nhóc 12 tuổi năm ấy là những cảm xúc mãnh liệt nhất. Tôi đã khóc rất nhiều, cố nén tiếng nấc khi đọc *Cải ơi*, câu chuyện về ông Năm rong ruổi khắp nơi đi tìm đứa con tên Cải đã biến mất vì

sợ về nhà bị đòn do ham chơi làm mất đôi trâu. Tiếng ca vọng cổ trong mấy tuồng cải lương cổ trang mà nội hay mở coi làm tôi luôn ám ảnh về cô đào già trong *Cuối mùa nhan sắc*, khi cùng bè bạn trong nhà tình thương cổ cất câu vọng cổ cuối cùng để rồi mãi mãi không tỉnh dậy. Từ đó, tôi mê mẩn chị Tư với những câu văn buồn miên man, chìm nhẹ vào lòng để bắt chợt dợm lên những tiếng nấc ràn rụa.

Đi trách mẹ tôi, sao mua *Cánh đồng bất tận* cho tôi đọc, truyện toàn cảnh người lớn. Mẹ về hỏi, truyện dành cho người lớn sao con lại kêu mẹ mua. Tôi quạu quọ, người lớn đâu mà người lớn, con đọc thấy hay mà. May mắn cho tôi là mẹ không tịch thu cuốn sách. Những cảnh người lớn mà đi tôi nói khi ấy chỉ thoáng qua trong đầu tôi không một chút tư lự. Nhưng duy cảnh hai chị em Nương vô tình thấy người đàn ông bán vải vẫn hay ghé nhà làm tình với mẹ, mà những nốt ruồi đầy trên lưng ông ta không chỉ trường dài trên cơ thể của mẹ Nương rồi chết lặng trong tâm hồn hai chị em, mà mãi luôn ở lại trong tôi đến tận bây giờ. Nơi mà mẹ Nương làm tình chính là cái góc nhà mà hai chị em Nương thường trốn ra chơi. Không hiểu sao với tôi khi ấy luôn có cảm giác mình vừa mất mát một cái gì đó rất lớn, khiến mình đau đớn, khó chịu và luôn ngập trong nỗi buồn.

Sau này, mẹ còn tặng cho tôi thêm hai quyển sách nữa trước khi tôi tự đi mua sách cho mình. Đó là hai tập thơ của Hàn Mặc Tử nhân dịp mẹ đi Quy Nhơn du lịch hè. Ngoài ra, tôi còn những khoản nợ to đùng vì mượn tiền mẹ mua sách mà đến nay, dù đã đi làm nhưng vẫn chưa thể trả hết cho mẹ. Lần nợ đầu tiên là bộ 4 tập *Chạng vạng* mà cô giáo dạy thêm của tôi hết lòng PR cho đám trẻ nhỏ. Tôi - năm 16 tuổi - dõng dạc tuyên bố với mẹ rằng sẽ ăn cơm nguội nguyên tháng để dành tiền ăn sáng đó mẹ cho tôi mượn đi mua bộ sách này. Ba tôi không tin tôi có thể giữ được lời hứa (và quả thực như thế). Mẹ dắt tôi ra hiệu sách Long Thành - hiệu sách duy nhất ở thị trấn bán bộ sách này. Bộ sách gần 500 ngàn - con số quá lớn với tôi - kể cả một tháng ăn sáng gộp lại vẫn chưa đủ. Ăn cơm nguội vào bữa sáng với tôi là "cực hình" (tối nay vẫn vậy). Nhưng tôi chỉ "thi hành cực hình" ấy chưa đầy một tuần.

Lên đại học, tiền sinh hoạt được mẹ tôi chu cấp 300 ngàn mỗi tuần. Tôi không đàn đúm bạn bè, rượu bia, cờ bạc hay game quóc nên số tiền

ấy với tôi còn dôi dư được chút ít. Và tất cả đều dành cho sách. Tôi thích đi nhà sách hơn bất cứ đâu. Ngay từ năm nhất, mỗi lần có dịp lên trường Nhân văn ở quận 1, tôi đều bắt bus số 14 hoặc số 6 đến Trung tâm sách Sài Gòn trên đường Nguyễn Thị Minh Khai. Sau đó, tôi băng qua đường ghé vào hiệu sách Hà Nội. Hiệu sách với tôi là thế giới đầy cuốn hút. Ngắm nhìn những tựa sách để trên giá, lần dở từng trang để trộm đọc, lâu lâu ngước mắt lên xem chị nhân viên có đang dòm chăm chăm mình không rồi mừng rơn đọc tiếp. Tôi gần như nắm hết những đầu sách mới của các tác giả nổi tiếng, họ vừa ra cuốn nào, cuốn nào bán ắt như tôm tươi hay cuốn nào vừa bị Cục Xuất bản tịch thu nhưng nhà sách vẫn còn chứa lại một hai bản để nâng giá. Những cuốn sách bạn bè nhờ tìm mua, tôi đều biết chính xác chúng ở hiệu sách nào, nằm ở gian nào, kệ nào...

Những tháng ngày sinh viên của tôi cứ trôi đi như thế. Lần nào ghé hiệu sách, tôi đều vác ba lô khệ nệ về với tầm 5-6 cuốn sách khổ A4. Nếu chỉ ghé mà về tay không thì với tôi hôm đó là một ngày buồn tẻ và chán chường nhất, chẳng thiết tha để làm gì nữa. Hẳn nhiên, số tiền 300 ngàn ấy không đủ cho tôi mua sách nên lần nào về nhà tôi cũng nài nỉ mẹ cho mượn thêm 400-500 ngàn với lời hứa hẹn tới Tết được lì xì tôi sẽ trả lại sau. Mỗi lần mượn, tôi đều bắt mẹ ghi lại rõ ràng với lý do để trả nợ cho chính xác. Nhưng thật ra, tôi muốn mẹ ghi lại để tự nhắc tôi rằng mẹ chưa bao giờ tiếc những đồng tiền mà mẹ dành dụm được để cất giữ niềm đam mê sách của thằng con mình.

Bốn năm đại học đi qua, những trang giấy "ghi nợ" trong cuốn sổ của mẹ đã dày lên rất nhiều. Nét mực của cây bút bi một ngàn rưỡi trên trang giấy ó vàng giờ đã nét còn nét mờ. Có lần tôi nói mẹ cộng lại tất cả khoản tiền mẹ cho tôi mượn mua sách thử xem đến nay được bao nhiêu rồi. Mẹ nói: "Cần gì cộng, nhiều đó tiền đủ để xây nhà lầu lâu rồi!". Tôi biết mẹ sẽ không bao giờ đòi tôi phải trả những "khoản mượn trước" đó.

Có lẽ, tôi sẽ không hình dung được cảm giác khi mẹ đọc sách cho tôi nghe là thế nào, hay được mẹ kể về một tác phẩm mẹ thấy tâm đắc. Cuộc sống của mẹ không cho phép mẹ trở thành những người mẹ với sách vở gối đầu giường như nhiều bài báo, câu chuyện mà tôi được đọc, được nghe. Nhưng mẹ đã dành tất cả để tôi có được những quyển sách mà tôi yêu thích ■

Hoa sữa, ký túc xá và những kỷ niệm đầy ắp mùi hương

Phương Nam

Tôi có hai mùa thu vào "lớp một". Lớp một của thời tiểu học và lớp một - năm nhất của thời đại học. Tôi lao vào đời bằng những mục tiêu đặt ra từ trước đó, bằng việc nghĩ rằng mình đã chọn đúng ngành có thể "giải cứu cả thế giới" với niềm tin bền bỉ và không ít mộng mơ. Sau này, khi đã trở thành "bà cô già khú đế" nhìn những em xinh tươi khóa sau bỏ ngõ vịn tay áo ba mẹ dọn vào ký túc xá, tôi mới vỡ lẽ: mộng mị ba năm trước của mình đã chẳng thành.

Thi thoảng, vào những buổi chiều muộn tôi lê la vào khu ký túc xá cũ kiếm gì đó lót dạ và quan trọng hơn là để tìm lại mình của những ngày xưa. Vậy đấy, người ta vẫn hay bị cuốn vào những điều đã cũ, những điều đã tạo nên chúng ta của hiện tại bằng những cách khác nhau. Có người cười tươi bước qua nhưng có người đắm chìm trong nỗi tiếc và hối hận. Tôi thì chọn cả hai.

Dưới gốc cây hoa sữa là nơi tôi hay chọn ngồi để thủ thỉ với mình về những chuyện ngày xưa. Lũ bạn tôi vẫn hay đay nghiến về căn bệnh nan y "ưa hoài niệm" vớ vẩn mà bao năm vẫn chưa tìm ra thuốc chữa này. Uầy, thì đã sao nào, đi nhiều mỗi chân thì dừng lại nghỉ, chả ảnh hưởng

gì tới kinh tế nhà ai. Nhắc tới hoa sữa mới nhớ, một trời "nồng nàn" vây quanh căn phòng 403, Ký túc xá khu A của tôi năm ấy. Cho dù giờ mỗi đứa một nơi nhưng hễ khi có dịp gặp lại đứa nào cũng luôn mồm nhắc.

Năm đó, tôi làm thủ tục nhập học một mình thay vì để bố mẹ đi cùng như bao bạn bè khác. Tôi nhìn trước được viễn cảnh mình sẽ cô đơn nhường nào khi một mình tay xách nách mang lo hết mọi thứ, nhưng thà vậy còn hơn lúc nhìn bố mẹ ra về còn mình thì ở lại. Tôi chỉ nhớ là tôi đứng trân trân dưới vòm cây hoa sữa khóc nức nở vì đồ quá nặng, chân thì quá đau và người đã rã rời sau mấy tiếng ngồi xe khách. Lúc đó, một bạn nữ bước lại gần và chìa hẳn cuộn giấy vệ sinh cho tôi, bảo: "Mình không có khăn giấy, thôi bạn dùng tạm đi. Mà lần sau có khóc cũng nhớ chọn nơi mà khóc chứ đừng đứng dưới gốc cây này kéo mai mốt nó bung hoa là ung thư mũi có ngày". Tôi vừa khóc vừa cười vì sự đáng yêu quá mức của của người bạn mới kỳ cục ấy và tình cờ thay, cô gái đó sau này cũng chính là "con giường trên" của tôi.

Phòng có tám đứa, mỗi đứa một cá tính và vào nhau, có nhiều chuyện bé xù mà đứa này một câu đứa kia thêm mắm dặm muối xé to

chành oanh và thế là cãi nhau ì xèo không ai nhìn mặt ai. Vậy đấy, giận nhau như cơm bữa nhưng chưa tròn 24 tiếng đã xấp lại gần nhau hủ hí đi chợ đêm, ăn bánh tráng nướng, mua quần áo làm lạnh các kiểu. Nhiều khi không thể tưởng tượng được hồi đó tại sao có thể kiên nhẫn chịu đựng nhau tới vậy, chứ giờ ở nhà chắc nát cái phòng ký túc. Hề có dịp, "con giường trên" của tôi vẫn nhai đi nhai lại câu chuyện tôi khóc dưới cây hoa sữa.

Tháng mười, hoa sữa nở bung trắng cả một góc trời ký túc xá, tôi vẫn hay nhìn xuống đây vừa đọc sách vừa uống trà sữa và lâu lâu bung ra mấy câu thơ vớ vẩn không vần nhịp, đầu cuối, kiểu: "Hoa sữa vẫn ngọt ngào phố đêm đêm/ Có lẽ nào anh lại quên em?". Mỗi lần thế, bảy đứa còn lại quay clip và dọa nếu không mua bánh cho cả phòng ăn sẽ đăng lên Facebook cho toàn thế giới biết phòng 403 có một đứa dở hơi đến thế là cùng. Chưa dừng lại ở đấy, lâu lâu thấy tôi ngồi, mặt ề ợt ừ ừ như cọng bún thì tụi nó còn dọa sẽ khiêng tôi xuống gốc cây hoa sữa để cho tôi khóc giữa ngập ngụa hương thơm "đặc trưng" đó. Nhiều lúc phải lạy lục van xin chứ mà chúng nó khiêng thiệt chắc tôi chết trong mùi thơm kinh hoàng của hoa sữa luôn quá. Cái phòng tôi ở nằm kế bên cây hoa sữa, bởi vậy mỗi mùa hoa nở chỉ cần một cơn gió ập đến cũng đủ xủ trước hương vị đậm đặc của nó. Tôi chưa bao giờ phủ nhận về mộng mơ, thanh khiết của cây hoa sữa nhưng cái mùi của nó thì mãi mãi vẫn không thể chấp nhận được. Trừ khi là ở xa thoang thoảng

còn thấy thơm thơm chứ gần như vậy thì thật sự là quá sức chịu đựng. Kỷ niệm buồn cười nhất về hoa sữa là khi đóng kín cửa phòng rồi nhưng vẫn không thể ngăn được dư vị của nó, cả phòng mỗi đứa sắm một lốc dầu cù là xài dần...

Giờ mỗi đứa một nơi, mỗi lần có dịp tụ họp thì chúng tôi hẳn sẽ chọn tháng 10 vì khi đó cây hoa sữa lại đang bung những cánh trắng. Bạn biết đấy, mùi hương là một trong những vũ khí mạnh mẽ nhất kéo chúng ta về khoảng trời hoài niệm. Vậy nên, dù có hắc tối cỡ nào thì cả tám đứa sẽ tình nguyện nín thở vài chục giây để có những tám hình sống ảo cùng nhau giữa ngập ngụa mùi hương hoa sữa. Còn tôi, lâu lâu thấy nhớ mình của ngày xưa thì sẽ sắm vài cái khẩu trang rồi ngồi dưới gốc hoa sữa khóc thút thít, cho tới khi nước mắt nước giải đầy tràn không chịu nổi nữa. Mà mỗi lần như thế, chỉ cần nấc một phát là mùi hương quen thuộc đó đầy tràn lá phổi, thế là thôi, tôi lập tức ngừng khóc và lẳng lặng quay đi.

Thời gian qua đi, tám đứa đều có con đường riêng cho mình. Chúng tôi rời xa nhau để cất cánh xây dựng giấc mơ của mình. Đứa đã có công việc ổn định, đứa vẫn còn long đong, đứa thì "theo chồng bỏ cuộc chơi"... Thế nhưng, chỉ cần một đứa thấy chệnh vênh là cả đám sẽ chọn ngày để trở về tụ họp.

Sau này khi đã già đi, chúng ta mới hiểu rằng điều tuyệt vời nhất là đã được cùng nhau trải qua những điều đẹp nhất ở cái tuổi đẹp nhất của cuộc đời ■

Chủ nhật chiều mưa giăng

Chiều Chủ nhật mưa giăng. Chiều Chủ nhật
Trang sách nằm nghiêng. Nghiêng những đợi chờ
Ta hò hẹn. Em hò hẹn. Ta em hò hẹn.
Giữa đô thành. Cô đơn nhẹ vút bay.

Chiều Chủ nhật mưa giăng. Chiều chủ nhật
Ta về đâu. Chênh vênh lối. Về đâu
Giọt tình tang. Tang tình em hương mật
Đàn buồn lơ. Lơ nhịp. Nhịp phiêu bồng.

Ta. Mình ta. Chiều mưa chiều Chủ nhật
Những mệnh mộng. Vui lấp những mệnh mộng
Ơi lặng lẽ rơi vào lòng dịu ngọt
Cô đơn nào đã chợt hóa thình không ■

Tấn Thành

Ngọc lan

Chiều em về nghiêng áo nắng vàng bay,
Cành ngọc lan khế lay màu hoa trắng,
Tóc ai dài xoắn quá vai bình lặng,
Mắt anh nhìn mãi hình bóng khoa Văn.

Đêm nghiêng mình, văng vặc những ánh trăng,
Phố cô đơn, một mình sân trường vắng,
Ngọc lan thơm nửa khoảng trời gió lặng,
Anh say mê một hình bóng khoa Văn.

Bình minh chờ soi sáng phố tối tăm,
Anh chờ ai đến gỡ lòng rối rắm,
Hình bóng ai in trong tim dần đậm,
Chung đường về mà chẳng dám hỏi thăm.

Rồi một ngày ngọc lan nở tròn năm
Một bàn tay nắm một bàn tay nữa
Trời cuối xuân nghe lòng mình như lửa
Ai cùng ai chung một nửa lối về ■

Hoàng Huy

Ta vẫn còn thương nhớ của riêng ta

Đã lâu rồi, không ngược tìm trăng nữa
Cũng không còn vui bởi gió mưa qua
Thôi mê mẩn nắng hoàng hôn rực rỡ
Cũng không ngồi thơ thẩn, khúc phiêu pha

Càng lớn lên, vị giác càng nhạt nhòa
Chẳng còn nếm đọt dâu mà buồn nữa
Chẳng còn thắp đèn ngồi nghe tiếng lửa
Vẽ những màu năm tháng đã đi qua

Ta vẫn thèm ngửi gió buổi đông xa
Những ngõ quen quanh quẩn, vẫn vui mà
Vẫn yêu ánh lung linh đèn dây tóc
Nhắm nháp hoài ngọt đắng, ta ôm ta

Ta vẫn còn nhung nhớ của riêng ta
Vẫn mãi mê ai hát khúc nhạc già
Chênh vênh dốc tuổi trẻ người, non dạ
Ta vẫn còn thương nhớ của riêng ta ■

Thầy cô đã vào năm đầu đại học thế nào?

Phiên An - Cảnh An - Nguyễn Nhung - Thủy Tiên

Những tháng ngày đầu của cuộc sống đại học luôn để lại những hoài niệm sâu lắng nhất trong đời sinh viên. Đối với thầy cô - những cô cậu học trò năm xưa đã chọn ở lại giảng đường - thời năm nhất còn mang lấy vận mệnh của một đời. Ở đó là những đổi thay của thời cuộc khi đất nước vừa đi qua chiến chinh. Là niềm hoài vọng về Tổ quốc thịnh cường cùng bao lý tưởng rạo rực của tuổi trẻ. Và cả những người thầy từ chối nhận lương để đến lớp, viết tiếp ước mơ cùng học trò mình...

*** PGS.TS Võ Văn Nhơn** - Trưởng Bộ môn Văn học Việt Nam và Lý luận văn học, Khoa Văn Học, Trường ĐH KHXH-NV ĐHQG-HCM
Sống một đời sinh viên khác
Ngày 1/5/1975, tôi trở lại Trường ĐH Văn Khoa cùng các bạn đồng học để trình diện trước

ban quân quản của trường. Nếu nói vắn về một chút, có thể xem đây là ngày khai giảng đầu tiên của tôi, bắt đầu cho một cuộc đời mới, cuộc đời sinh viên sau sự kiện 30/4. Trước đó tôi là sinh viên theo học Ban Triết của ĐH Văn Khoa từ năm 1973. Trở lại trường, tôi gặp lại bạn bè cũ, tuy không được đồng như ngày trước. Chúng tôi tập trung ở giảng đường 1 (tức lầu 1 của dãy A cơ sở Đinh Tiên Hoàng hiện nay) và tập hát quốc ca của Cộng hòa miền Nam Việt Nam, bài *Giải phóng miền Nam* do Huỳnh Minh Siêng sáng tác (một bút danh khác của nhạc sĩ Lưu Hữu Phước). Sau đó, các anh trong Hội Liên hiệp Thanh niên Giải phóng miền Nam lên sinh hoạt, tổ chức văn nghệ giao lưu. Nhà thơ Trần Mạnh Hảo từ Bắc vào lên giao lưu, ông đọc rất sôi nổi mấy bài thơ trong tập Lá cỏ của Whitman. Vài ngày sau, chúng tôi tập trung học chính trị và triết học Marx-Lenin bên Trường ĐH Vạn Hạnh. Các lớp học này kéo dài khoảng 6 tháng trước khi chúng tôi bước vào giảng đường học chuyên môn.

Việc học chính trị với tôi là rất mới mẻ và gợi nhiều tò mò. Do đó, khi vào học tôi khá hứng thú. Tôi đến các thư viện lục lợi sách vở của Marx, Lenin, tìm *Tuyên ngôn của đảng cộng sản*, các sách của Stalin để đọc. Khi còn là sinh viên Ban Triết, tôi đã được tiếp xúc với triết học Marx thông qua sách của thầy Nguyễn Văn Trung, Trần Văn Toàn. Nhưng cách tiếp cận của các thầy theo hướng nghiên cứu của triết học phương Tây. Bây giờ, được tiếp xúc với cách diễn giải khác, chẳng hạn về duy vật biện chứng, gợi cho tôi rất nhiều điều mới lạ.

Song song với các lớp học chính trị, chúng tôi đều phải tham gia một số chiến dịch của chính

quyền mới. Đầu tiên là chiến dịch "Bài trừ văn hóa đồi trụy". Những ngày đó, chúng tôi tập trung bên ngoài tòa nhà Hạ Nghị viện Việt Nam Cộng hòa rồi chia thành nhóm 2-3 người, đến các quán cà phê vào nói với họ đừng hát hay phát nhạc vàng nữa. Đến tối, mọi người quay lại chỗ tập trung để sinh hoạt rồi ngủ. Ngày đó vui lắm, đi bài trừ văn hóa đồi trụy vậy mà khi quây quần với nhau chúng tôi vẫn nghe hát nhạc Phạm Duy.

Một ngày nọ, chúng tôi được chở đi tập trung ở Trường Hùng Vương bây giờ để học cách kiểm kê và xử lý tình huống khi tiếp nhận các cơ sở kinh doanh. Học đầu khoảng 1-2 tuần, bộ đội chở chúng tôi đến một căn biệt thự và dặn dò nếu ai có hỏi thì nói đi ăn cưới. Nửa đêm hôm đó, chúng tôi lại được chở tới Chợ Lớn. Tốp của tôi được phân đi cùng mấy anh bộ đội, tiếp quản một xưởng dệt của người Hoa. Xưởng dệt vẫn hoạt động bình thường, công nhân đến làm, nhưng đều trình diện và chịu sự quản lý của bộ đội. Tôi được một ông bảo vệ người Hoa của xưởng dệt mời tô cháo với củ cải muối. Sau này, tôi mới biết đây là chiến dịch X2 của chính quyền cách mạng.

Kết thúc các chiến dịch, chúng tôi trở lại giảng đường đại học. Ban Triết không còn nữa, tôi đăng ký học Ban Văn. Các thầy cô lúc này đều là những người từ ĐH Tổng Hợp và ĐH Sư phạm Hà Nội chuyển vào giảng dạy như thầy Lê Đình Kỳ, Hoàng Như Mai, Nguyễn Xuân Nam, Hoàng Xuân Nhị...

Bây giờ nhìn lại đó là quãng đời nhiều biến động của tôi. Chiến tranh kết thúc, tôi được trở lại trường, với tôi đã là niềm vui rất lớn rồi.

*** PGS.TS Hà Minh Hồng - Khoa Lịch Sử, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM**

Vào đại học với tất cả niềm phấn khởi

Năm 1976 là năm đất nước vừa thống nhất xong và cũng là năm khai giảng đầu tiên của cả khóa I và khóa II, Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM. Lúc đó cùng nhiều sinh viên ở vùng giải phóng vào thành phố, chúng tôi vẫn mặc quân phục, đi dép râu và đội mũ cối vào trường. Tất cả tạo nên khung cảnh thật đặc biệt. Chúng tôi bước vào giảng đường đại học với tất cả sự háo hức, phấn khởi cùng biết bao nhiêu suy tư, rạo rực và cả những dự cảm. Bởi khi đi giữa khói lửa của chiến tranh, chúng tôi thường chuyện tay nhau bài thơ *Nghe em vào đại học* của thi sĩ

Giang Nam và mơ ước khi hòa bình trở lại, chúng tôi được đến trường để viết tiếp tương lai. Chúng tôi luôn nghĩ sau giải phóng mình sẽ là một nhà giáo, nhà thơ, người đi viết báo, người nghiên cứu hoặc làm người khai quật những di tích... Nhưng khi bước vào mái trường đại học, mọi thứ không đơn giản như vậy. Chúng tôi nhận ra rằng mình phải học để xây dựng chủ nghĩa xã hội, học để bảo vệ chính quyền và phát triển cách mạng. Đặc biệt, chúng tôi phải học để cho Việt Nam sau chiến tranh sẽ trở thành một quốc gia hùng mạnh như bạn bè năm châu.

Tôi vẫn nhớ trong tiết học đầu tiên của mình, có một thầy giáo ngoài Bắc vào giảng dạy. Gần kết thúc tiết học, chúng tôi mời thầy uống Coca. Thầy bất ngờ hỏi nước gì mà nó đen thế? Tôi nói thưa thầy, nước này là nước Coca. Thầy vẫn chưa hiểu rõ Coca là gì nên lại hỏi tiếp, thế Coca là cái gì? Tôi lại giải thích, thưa thầy, Coca là một loại nước giải khát thôi. Khi ấy, thầy rất ngạc nhiên, ủa ở đây lấy từ nước ngoài về à? Thật ra, trong bối cảnh chiến tranh, đối với người miền Bắc khi vào Nam như chúng tôi có nhiều thứ rất lạ lẫm. Sau đó, thầy dùng thử, không ngờ lại bị sặc do lần đầu uống nước có gas. Cả thầy và trò đều cười vui vẻ. Thầy nói đúng là thầy trò mình phải làm quen với những cái mới, Coca là một cái mới nên thôi tốt nhất là các cậu cứ cho tớ một cốc nước trà. Những tiết học của chúng tôi diễn ra trong không khí thân tình giữa thầy trò như thế.

Ngoài giờ học, chúng tôi còn sinh hoạt bên ngoài xã hội. Những hoạt động như bán báo, đi dọn vệ sinh, sửa chữa lại đường phố thu hút sinh viên tham gia đông đảo. Xa hơn nữa, chúng tôi đi về các vùng nông thôn để làm đồng. Chúng tôi thường đi theo nhóm, theo lớp bằng những chiếc xe đạp, xe lam để giúp đồng bào ở những vùng khó khăn như Phạm Văn Hai, Nhị Xuân,

Học Môn, Bà Điểm rồi lên tận vùng Củ Chi, Thủ Đức...

Tôi cho rằng vào đại học không chỉ học tập mà còn phải xây dựng những ước mơ, hoài bão. Chúng tôi rất muốn các bạn trẻ hiện nay phải có ước mơ lớn để trở thành những người thực sự có ích, cống hiến cho đất nước.

*** TS Trịnh Thanh Đèo - Trường phòng KT&ĐBCL, Trường ĐH KHTN ĐHQG-HCM**
Những buổi học một thầy một trò

Tôi là sinh viên Khoa Toán - Tin học, niên khóa 1993-1997 của Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM. Tôi nộp hồ sơ vào trường hơi trễ, phòng đào tạo gần như đóng sổ rồi tôi mới đăng ký do khi ấy tôi lưỡng lự giữa Trường Tổng Hợp và Trường ĐH Sư Phạm. Hồ sơ nhập học dành cho sinh viên được trường chuẩn bị rất chỉnh chu, chẳng hạn giấy báo nhập học hay những thông tin kèm theo đều được trường in bằng máy tính. Có thể nói, khi ấy Trường ĐH Tổng Hợp TP.HCM là trường đi đầu về tin học hóa. Dù đăng ký sát ngày, nhưng trước tôi chỉ có 7 sinh viên chọn vào khoa và khi chốt sổ, tất cả chỉ có 9 người theo học.

Do đăng ký nhập học trễ, lại là dân từ Cà Mau lên nên suất ở ký túc xá bên 135B, Trần Hưng Đạo không còn nữa. Khi đó, một người anh cùng quê đã giới thiệu tôi vào ở chung với học trò của anh đang ở khu ký túc xá này. Tôi mất gần như một học kỳ đầu của năm I để bắt nhịp với cuộc sống ở Sài Gòn. Qua đến học kỳ 2 năm I, tôi bắt đầu đi dạy kèm để trang trải phần nào chi phí sinh hoạt, học hành. Thời điểm đó, các trung tâm tìm kiếm việc làm phát triển mạnh nên tôi dễ tìm được nơi dạy. Sau 4 năm đại học, việc dạy học của tôi gần như

rải khắp các lớp của bậc phổ thông.

Vào học, những môn mà tôi chú ý nhất đều liên quan tới toán, nhất là môn Toán rời rạc. Môn học này khi đó chúng tôi học ở giảng đường 2, cơ sở Nguyễn Văn Cừ, do giáo sư Nguyễn Hữu Anh phụ trách. Khi giảng một bài toán nào đó, thầy đều cho cả lớp cùng làm. Lúc ấy là học kỳ 1 của năm I nên tôi còn rất rụt rè, tôi thường chọn ngồi ở dãy bàn cuối lớp. Nhưng giờ học của thầy hôm đó, tôi lại xung phong lên bảng giải bài. Giải xong, tôi quay về chỗ ngồi, đột nhiên cả lớp đều im lặng. Thầy bỏ micro xuống, rồi từ trên bục giảng đi đến chỗ của tôi chỉ hỏi một câu: "Em tên gì?". Đó là ấn tượng mà đến bây giờ tôi không thể quên được. Tôi của khi ấy vẫn chưa cảm nhận được cách giải của mình lại gây chú ý tới thầy như vậy. Từ đó, tôi bắt đầu tự tin hơn và việc học dần có những kết quả tốt đẹp. Sau này khi đi dạy, đối với những bạn có cách giải lạ, tôi luôn chú ý đến các bạn ấy.

Đến cuối năm I, trường thực hiện cơ chế mới, sinh viên có thể theo học hai trường cùng lúc. Các bạn trong khoa vốn chọn toán nên đã về lại những trường khác. Cuối cùng khoa của tôi chỉ còn lại 5 người. Đến năm II, một người bạn nữa lại rời đi do đuối sức vì bạn ấy cùng lúc theo học Tự Nhiên lẫn Bách Khoa. Bạn ấy đã chọn Bách Khoa.

Bước vào năm III, chúng tôi bắt đầu chọn chuyên ngành. Lúc đó khoa bắt buộc cả 4 người phải thống nhất chọn một chuyên ngành. Khóa trước tôi, cả 5 người đều phải chọn học chung chuyên ngành hướng hồ chúng tôi nay chỉ còn 4 người. Khi đó, tôi đề xuất với khoa: "Bây giờ bọn em có 4 đứa, 3 bạn này thích học giải tích, còn em thích học đại số hơn. Nhờ các thầy giúp để tránh tình trạng bắt chọn đồng loạt giống như khóa trước". May mắn cho tôi, lúc ấy thầy Nguyễn Xuân Hải cũng là người thầy hướng dẫn tôi cho đến nay và thầy Dương Minh Đức là hai người thầy có tiếng nói quan trọng trong khoa, các thầy đều đồng ý cho chúng tôi chọn theo nguyện vọng. Nhà trường có hỏi các thầy nếu như vậy thì làm sao chi trả thù lao được? Các thầy nói chúng tôi chấp nhận dạy không lương. Nhờ vậy, tôi đã được theo đuổi nguyện vọng của mình. Ngoài những môn học chung, tức cả 4 người cùng học, còn những môn chuyên ngành, riêng tôi học với các thầy. Những năm tháng ấy, hầu hết các buổi học đều là một thầy một trò làm việc với nhau ■

Sinh viên Trường ĐH KHXH&NV tại ngày hội chào đón tân sinh viên. Ảnh: HSV Trường ĐH KHXH&NV

Nhộn nhịp ngày chào đón THẾ HỆ Z Ở ĐHQG-HCM

Năm học mới đến, các trường đại học thành viên ĐHQG-HCM bắt đầu triển khai công tác chào đón tân sinh viên, chào đón một thế hệ mới - thế hệ Z- bước chân vào cánh cổng đại học. Tại đây, nhiều hoạt động vui chơi giải trí, chương trình giao lưu văn nghệ đã diễn ra, để lại ấn tượng, cảm xúc đặc biệt cho cả người tham gia lẫn người tổ chức.

Huỳnh Nhi - Cảnh An

Hoạt động chào đón tân sinh viên không chỉ diễn ra tại các trường đại học, mà tại các khoa, bộ môn cũng tổ chức hoạt động này.

Truyền lửa cho thế hệ tiếp nối

Với nhiều khoa, đây là hoạt động thường niên và mang tính truyền thống, bởi lẽ người tham gia không chỉ là các bạn tân sinh viên mà còn có sự hiện diện đông đủ của các thầy cô, các bạn cựu sinh viên qua các thế hệ.

Anh Nguyễn Huỳnh Minh Phúc, Bí thư đoàn Khoa Báo chí và Truyền thông, Trường ĐH KHXH&NV cho biết, buổi lễ chào đón tân sinh viên thật sự là một ngày hội của các thế hệ sinh viên báo chí với nhau, vì đơn giản: Báo chí là nhà.

Năm nay chủ đề lễ đón tân sinh viên của Khoa Báo chí và Truyền thông là *Vùng mây*. Lý giải về cái tên này, Minh Phúc chia sẻ, Vùng mây có hai hướng suy nghĩ: Thứ nhất là vùng tập hợp các bạn "công dân đám mây", những bạn trẻ sinh năm 2000, chính là thế hệ Z. Các bạn sẽ là người làm chủ cuộc sống số sắp tới trong xu thế

công nghiệp 4.0. Bên cạnh đó, *Vùng mây* còn là một thứ rất êm đềm, trong sáng.

"Khi nghĩ đến mây người ta sẽ nghĩ đến một bầu trời cao, rộng lớn và đẹp đẽ. Nhưng trước khi trở thành những vùng mây kỳ vĩ, nó đã phải lột xác bản thân và trải qua những giai đoạn rất khó khăn. Đó cũng chính là thông điệp của các anh chị sinh viên khóa trước muốn nhắn nhủ các em tân sinh viên của mình, những chủ nhân của thời đại công nghệ số đang đến" - Minh Phúc nói thêm.

Thỏa sức sáng tạo với các hoạt động, trò chơi

Điểm nhấn của các ngày hội, lễ đón tân sinh viên phải kể đến là sự sáng tạo về hình thức lẫn nội dung chương trình. Điều này được thể hiện rõ qua chủ đề của từng năm và các hoạt động diễn ra trong ngày hội.

Tại Trường ĐH CNTT (UIT), hoạt động chào đón tân sinh viên được tổ chức lần đầu tiên vào năm 2014 và từ đó đến nay đã trở thành một món ăn tinh thần không thể thiếu đối với sinh viên UIT vào mỗi dịp tháng 9 tựu trường. Ngày hội là nơi các khoa, câu lạc bộ, đội nhóm thỏa sức thể hiện bản sắc và tạo nên điểm nhấn cho chính tập thể của mình, trong đó có cuộc thi UIT Music Fest và các gian hàng.

Anh Chu Đức Thành, Ủy viên Ban chấp hành Đoàn Trường ĐH CNTT chia sẻ: "Hội mình tham gia lễ đón tân sinh viên, mỗi khoa có một gian hàng riêng đại diện cho các nước châu Á. Năm đó, Khoa Kỹ thuật Máy tính của mình chọn Nhật Bản và dùng gian hàng để bán thức ăn truyền thống đồng thời tổ chức cosplay (hóa trang) cho người tham gia".

Thành cho biết, khi còn là

sinh viên năm nhất, bạn đến dự ngày hội chào đón tân sinh viên chỉ vì tò mò. Thế mà năm sau, Thành đã không ngần ngại tham gia vào ban tổ chức ngày hội vì nhận thấy hoạt động này khá thú vị và luôn được đổi mới qua từng năm. "Mình muốn mang đến những trải nghiệm của bản thân cho các bạn tân sinh viên và gửi gắm chút tình cảm của mình vào các hoạt động. Vì khi nhìn các bạn, mình lại nhớ đến hình ảnh của bản thân ngày xưa" - Thành bộc bạch.

Hàng ngàn tân sinh viên tham gia mỗi năm

Với chủ đề *Vút bay*, ngày hội chào đón tân sinh viên tại Trường ĐH KHXH&NV đã thu hút hơn 2.000 lượt sinh viên tham gia. Và con số này luôn được duy trì liên tục trong nhiều năm qua.

Anh Trương Văn An - Phó Bí thư Đoàn, Chủ tịch Hội sinh viên Trường cho biết, để tổ chức hoạt động này, Đoàn, Hội sinh viên Trường đã chủ động tiếp cận với các bạn sinh viên không chỉ qua các kênh truyền thống như hoạt động Đoàn Hội mà còn thông qua các buổi sinh hoạt đầu khóa. "Chúng mình đã lập một website dành riêng cho tân sinh viên, trong đó có phần giới thiệu cụ thể về ngày hội chào đón tân sinh viên kèm theo thông tin đăng ký tham gia. Nhờ sự chủ động tiếp cận của người tổ chức và người tham gia mà chương trình đã nhận hơn 2.000 đơn đăng ký một cách tự nguyện" - An chia sẻ.

An cũng cho biết ngày hội chào đón tân sinh viên của Trường ĐH KHXH&NV đã thay đổi khung chương trình trong vòng hai năm trở lại đây, tập trung vào việc kết nối để tạo không gian cho các bạn tân sinh viên giao lưu, chia sẻ với nhau nhiều hơn bên cạnh các hoạt động về học thuật và kỹ năng ■

Sinh viên được tham gia nhiều trò chơi đồng đội gắn kết với nhau. Ảnh: HSV Trường ĐH KHXH&NV

Các tiết mục văn nghệ được đầu tư tỉ mỉ tạo nên sắc màu riêng cho ngày hội. Ảnh: Huỳnh Nhi

30 GIỜ GIẢI QUYẾT NẠN THẮT NGHIỆP

Chatbot Chatxam là sản phẩm dành riêng cho người lao động phổ thông không có kỹ năng xây dựng hồ sơ xin việc cũng như không hiểu rõ về bản thân. Sản phẩm này có thể phân tích ưu/nhược điểm của người lao động để gợi ý công việc phù hợp.

Đức Lộc

Ý tưởng này của đội Infection (nhóm sinh viên năm IV, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên ĐHQG-HCM) vừa giành giải Nhì tại cuộc thi lập trình nhanh trong 30 giờ KMS Hackathon 2018 từ 14-15/7.

Thách thức 30 giờ

KMS Hackathon 2018 có 500 thí sinh đăng ký dự thi, bao gồm các lập trình viên, kỹ sư công nghệ thông tin, trưởng nhóm quản lý các dự án sản phẩm phần mềm tại Việt Nam và sinh viên các trường đại học.

Sau vòng loại, 27 đội được Ban tổ chức KMS Hackathon 2018 chọn vào vòng chung kết. Điểm đặc biệt của KMS Hackathon 2018 chính là đề thi chính thức được công bố 30 phút trước khi bắt đầu với yêu cầu: Tạo dựng sản phẩm phần mềm cho website hoặc mobile hoàn chỉnh lấy chủ đề giải quyết vấn đề thất nghiệp chỉ trong 30 giờ.

Bạn Lê Tử Khiêm - Trưởng nhóm Infection cho rằng đây là một điểm thú vị của kỳ thi Hackathon: "Bởi nếu biết đề, chuẩn bị trước thì mất hay, hơn nữa thất nghiệp là một vấn đề thực tiễn, cần được giải quyết".

Bạn Ninh Văn Tú - thành viên của nhóm phân tích: "Vấn đề thất nghiệp không phải chỉ do một hay hai yếu tố gây nên mà là do vô vàn lý

Nhóm Infection nhận giải Nhì tại KMS Hackathon 2018.
Ảnh: KMS

do khác nhau như định hướng sai ngành nghề, số lượng cung không đủ cầu (sức lao động) cho một công việc, khả năng của người lao động chưa đạt chuẩn... Vì thế sẽ có rất nhiều hướng để giải quyết như tạo ra việc làm, giảm thiểu tình trạng thất nghiệp bằng cách nâng cao tri thức, mở những lớp đào tạo kỹ năng cho người lao động..."

Tuy nhiên, nạn thất nghiệp là một chủ đề rộng, nhiều góc nhìn. Khi đặt vào một cuộc thi chỉ diễn ra trong vòng 30 giờ thì mỗi đội phải phân tích và chọn một hướng đi độc đáo.

"Nhiều góc nhìn, nhiều khía cạnh vậy phải làm thế nào để đưa ra một biện pháp hữu hiệu nhất (mang tính ý tưởng) và có thể thực tế hóa (mang tính hiện thực) trong 30 giờ đồng hồ? Nhóm mình phải dành hơn ba giờ để thảo luận về vấn đề này" - Bạn Lê Tử Khiêm cho hay.

Cuối cùng, nhóm thống nhất tập trung vào lao động phổ thông, vì theo số liệu thống kê từ Google đây là thành phần có tỷ lệ thất nghiệp cao nhất tại Việt Nam.

Đơn giản với người dùng

Hướng đến lao động phổ thông do đó sản phẩm mà nhóm Infection đưa ra ngay từ đầu đã

Ninh Văn Tú, Lê Tử Khiêm (từ trái qua) với huy chương của KMS Hackathon 2018. Ảnh: Đức Lộc

gắn với tiêu chí "đơn giản nhất có thể".

Điều này khác với những website tìm việc làm hiện tại, ở đó yêu cầu người lao động phải có chút kiến thức về công nghệ thông tin hoặc hiểu rõ thể mạnh, kỹ năng của bản thân để tìm được việc làm.

Bạn Đào Tuấn An - thành viên của nhóm cho biết với chatbot Chatxam thì người lao động không biết nhiều về công nghệ thông tin hay ứng dụng số vẫn có thể sử dụng được: "Nhóm tập trung vào phần trải nghiệm người dùng, đơn giản hóa các quy trình, áp dụng một phần dữ liệu có sẵn trên Internet và sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để đưa ra những nhận xét, tư vấn về công việc cho những người lao động phổ thông".

Cụ thể, khi người lao động sử dụng chatbot Chatxam đưa ra những thông tin của bản thân thì chatbot Chatxam sẽ tự động phân tích, và cung cấp những gợi ý việc làm phù hợp. Bên cạnh đó, chatbot Chatxam cũng sẽ tư vấn cho người lao động phổ thông biết được điểm mạnh,

điểm yếu của bản thân để tìm kiếm việc làm phù hợp với tố chất.

"Để hoàn thành khối lượng công việc đó nhóm mình phải 'cày' liên tục đến 5g sáng. Trong quá trình này nhóm phải làm slide cũng như chuẩn bị tinh thần để trình bày trước ban giám khảo" - Trưởng nhóm Infection nhớ lại.

Tử Khiêm cũng chia sẻ thêm, KMS Hackathon 2018 sẽ chấm điểm trên nhiều tiêu chí như: khả năng tận dụng các công nghệ mới nhất như trí tuệ nhân tạo, xử lý ngôn ngữ tự nhiên chatbot, quy trình làm việc nhóm, tính sáng tạo, tiềm năng kinh doanh - ứng dụng. Việc nhóm giành giải Nhì là khá bất ngờ bởi 27 đội thi là những đối thủ xuất sắc.

Theo ban giám khảo cuộc thi này, chatbot Chatxam là dự án ứng dụng nhiều mô hình về AI để giải quyết bài toán với độ hoàn chỉnh cao chỉ trong thời gian 30 giờ.

Với việc giành giải Nhì tại KMS Hackathon 2018, nhóm Infection nhận được giải thưởng 2.000USD. Nhóm cũng cho biết thêm nếu chatbot Chatxam được cung cấp dữ liệu nhiều hơn, được đầu tư nhiều hơn thì sẽ trở thành một sản phẩm hữu dụng cho nhiều người, và giải quyết được phần nào nạn thất nghiệp ■

Bản demo của chatbot Chatxam. Ảnh: Infection

Sinh viên Trường ĐH Khoa học Tự nhiên "bội thu" giải thưởng

Bên cạnh giải Nhì của nhóm Infection, tại Cuộc thi KMS Hackathon 2018 sinh viên Trường ĐH Khoa học Tự nhiên còn giành thêm một giải Ba cùng hai giải Mentor Choice, Prospec dành cho sinh viên và sản phẩm được yêu thích nhất bình chọn trên Facebook.

Cụ thể, nhóm Helios (Khoa Công nghệ Thông tin) cho ra mắt một diễn đàn chia sẻ thông tin hỗ trợ học sinh THPT trong việc lựa chọn ngành học, trường học với tên gọi "We know we share". Sản phẩm này đã giành ba giải thưởng tại KMS Hackathon 2018.

Ông Trần Trọng Đại - Tổng Giám đốc công ty KMS Technology Việt Nam cho biết đây là sân chơi thực tế để các lập trình viên gặp gỡ, vận dụng công nghệ tạo ra những tác động có ý nghĩa tích cực cho xã hội. Đặc biệt, đây cũng có thể được xem là một bước luyện tập, cọ xát thực tế trước khi khởi nghiệp.

Phương Loan và Gia Hân hai "bóng hồng" của lớp Cơ Khí K17. Ảnh: NVCC

NHỮNG "BÓNG HỒNG" TRONG KHOA CƠ KHÍ

Nhắc tới ngành Cơ khí, người ta thường nghĩ rằng đó là ngành học dành cho nam giới bởi công việc liên quan đến máy móc và khá nặng nhọc. Nhưng không vì thế mà ngành học này thiếu đi những bóng hồng. Lớp Cơ khí K17 Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM là một ví dụ, khi ở đây có hai "bóng hồng" trên tổng số 82 sinh viên của lớp.

Phạm Phương - Yến Yến

Điều gì khiến các nữ sinh lựa chọn ngành học của phái mạnh này?

Con gái cũng làm được

Gia Hân và Phương Loan là hai nữ sinh hiếm hoi của lớp Cơ khí K17 Trường ĐH Bách Khoa ĐHQG-HCM. Nói về lý do chọn ngành học "khác người" này, cả hai đều cho biết rằng "tự bản thân có hứng thú về công nghệ và kỹ thuật từ những năm học cấp 3".

Nếu như Gia Hân được gia đình và bạn bè tuyệt đối ủng hộ thì Phương Loan lại vấp phải sự lo ngại từ người thân. Loan cho biết ngày cô chọn học ngành Cơ khí ai cũng khuyên can rằng cô nên đăng ký học những ngành phù hợp với nữ giới hơn như sư phạm, y khoa.

Tuy nhiên, chính sự quyết tâm của Phương Loan đã thuyết phục được mọi người. Phương Loan tâm sự: "Những gì con trai làm được thì con gái cũng làm được. Ngành nghề nào cũng có những thử thách của nó. Vấn đề là bạn có dám đối mặt, vượt qua thử thách và theo đuổi đam mê của mình hay không. Người ta thường nói 'muốn thì tìm cách, không muốn thì tìm lý do' mà".

Trước ngày bước vào lớp Cơ khí K17, cả hai "bóng hồng" đều hiểu "hoàn cảnh" học chung với 82 nam sinh. Tuy nhiên, cả hai đều cảm thấy... bình thường, bởi như Gia Hân chia sẻ những năm cấp 3, Gia Hân học chuyên vật lý nên bây giờ trong tình cảnh "đương thịnh âm suy" không có gì là lạ.

Còn Phương Loan thì quả quyết: "Mình đã chuẩn bị tinh thần học với một trường đa phần là các bạn nam chứ không phải một lớp".

Chính sự quyết tâm này đã khiến hai "bóng hồng" luôn trở thành tâm điểm của khoa Cơ khí, không chỉ vì "sự đặc biệt" mà còn ở những thành tích cao trong học tập lẫn hoạt động tình nguyện. Phương Loan vừa là Ủy viên BCH Đoàn Khoa Cơ Khí vừa là thành viên Đội Xung kích Khoa Cơ Khí - CK Gear Team, đồng thời Phương Loan là lớp trưởng năng nổ của lớp Cơ khí K17.

Không vui mà... rất vui

Ngày ngày làm việc với các thiết bị máy móc

từ cửa đến rào, từ tiện đến hàn rồi gia công áp lực, phay, đúc, mài... đòi hỏi tốn rất nhiều sức lực nên hai nữ sinh của lớp Cơ khí được giảng viên lẫn các nam sinh ưu ái, giúp đỡ rất nhiều.

Bên cạnh đó, Gia Hân và Phương Loan đều rất tự tin khi chia sẻ rằng, ngày nay với sự phát triển của cơ khí hiện đại, sức người được thay thế bằng máy móc, robot và các thiết bị điều khiển số. "Công việc này có thể ngồi lập trình điều khiển trên máy tính nên rất cần sự tỉ mỉ, khéo léo. Và rõ ràng điều này con gái không những không thua kém mà thậm chí còn thuận lợi hơn con trai" - Gia Hân nhấn mạnh.

Tuy nhiên, có duy nhất một điều gây khó với hai "bóng hồng" ở lớp Cơ khí này, mà theo Gia Hân tới giờ vẫn chưa có cách giải quyết, đó là... tìm chỗ ngủ trưa tại trường.

Gia Hân chia sẻ: "Trường mình có hai cơ sở, nhưng chỉ có một cơ sở có chỗ nghỉ trưa thôi. Các bạn nam trường mình dễ ăn dễ ngủ, nên nơi nào cũng là chỗ ngủ của các bạn đó hết trơn".

Nhưng bù lại, việc trở thành tâm điểm của lớp, của trường theo Gia Hân và Phương Loan đó không phải là vui mà... rất vui. Hai "bóng hồng" luôn nhận được những "ưu đãi" đặc biệt của các bạn nam cũng như thầy cô trong lớp. Vì thế với hai nữ sinh này không có ngày lễ nào đặc

biệt cả vì ngày nào cũng đặc biệt. "Tất nhiên, cũng hên xui lắm, nếu ngày đặc biệt trùng vào mùa thì thi hai đứa xác định ăn chắc 'cục lơ'" - Phương Loan tâm sự.

Nói về kỷ niệm đáng nhớ nhất trong lớp học đặc biệt này, Gia Hân hào hứng chia sẻ rằng: "Dịp sinh nhật mẹ mình vào đúng kỳ học quân sự nên mình nghĩ sẽ làm gì đó ý nghĩa tặng mẹ. Ý tưởng của mình là sẽ chụp một bức ảnh của cả đại đội 7 và mọi người đang cầm dòng chữ "HPBD MẸ". Lúc đầu mình sợ rằng mọi người sẽ không chịu chụp đâu, vì tập hợp cả đại đội giữa trời nắng thì khó lắm. Ai ngờ đầu mấy bạn còn 'sung' hơn cả mình nữa. Thế mới nói con trai Bách Khoa cũng tình cảm lắm".

Còn với Phương Loan, lớp trưởng của Cơ khí K17 được 82 nam sinh bảo vệ khỏi sự "dòm ngó" từ các nam sinh khoa khác. Phương Loan cười: "Đôi lúc một vài bạn nam lớp khác đến làm quen với mình thì tụi nó kêu 'tụi bây mà muốn làm quen với lớp trưởng thì phải bước qua xác 82 đứa tụi tao nha'".

Sự xuất hiện của những "bóng hồng" như Gia Hân và Phương Loan trong nhóm ngành kỹ thuật dường như đang khiến cho những thứ vốn khô khan trở nên nhẹ nhàng và dễ chịu hơn rất nhiều ■

Cả lớp Cơ khí K17 chụp hình với dòng chữ "HPBD Mẹ" để làm quà chúc mừng sinh nhật mẹ của Gia Hân. Ảnh: NVCC

Dáng vẻ ngoài nhỏ nhắn, đúng chuẩn "mọt sách", cô nàng 23 tuổi, cuồi con xe 50 phân khối đi khắp mọi miền Tổ quốc khiến tôi bất ngờ khi khám phá ra những nét ngoan cường, chững chạc.

Chuyến đi như... học đại học

Chuyến đi xuyên Việt của Trâm vào mùa hè năm thứ ba đại học. Duyên cớ là từ lần đi phượt Lý Sơn cùng một người bạn. Trong chuyến đi ấy, Trâm được bạn hướng dẫn cách làm sao để xin ngủ nhờ, làm sao để sửa xe hay biết các loại cây dại có thể ăn được... Trâm nhận ra những điều được học trong văn học dường như đều từ bản thân tưởng tượng ra. Nó chưa thật. Trâm lý giải: "Mọi người chỉ có hình tượng Bá Kiến trong đầu thôi chứ có biết nhà Bá Kiến ở đâu không? Mình chỉ có hình tượng về đỉnh Pha Luông trong đầu, chứ không biết được đỉnh Pha Luông cụ thể như thế nào. Lúc bấy giờ mình mới có một quyết định: 'Bây giờ hè mình cũng không làm gì thì mình đi một chuyến xuyên Việt vậy'".

Trâm lấy tiền học bổng và tiền dạy đàn piano

làm chi phí cho chuyến đi. Vật dụng cô nàng chuẩn bị đơn sơ chỉ gồm bốn bộ quần áo: hai bộ ở nhà, hai bộ mặc đi trên đường, đôi giày ba-ta loại cổ ngắn và loại cổ cao. "Khi mình bỏ đi gánh nặng vật dụng, mình cảm thấy rất tự do. Mình không lệ thuộc quần áo, không trang điểm, da đen thì kệ nó. Nhưng phải có kem chống nắng, vì mình rất sợ bị ung thư! Cái mà mình cho rằng phải mang theo bắt buộc là tinh thần lúc nào cũng muốn khám phá".

"Thân gái dặm trường" rong ruổi khắp các cung đường. Suốt chuyến đi, Trâm luôn ngủ nhờ nhà dân. Chân thành và thẳng thắn là bí quyết giúp cô nàng thuyết phục được người địa phương cho tá túc.

Nhưng hành trình nào cũng thế, trắc trở là điều khó tránh. Có lần, Bảo Trâm đi từ Cao Bằng đến Hà Giang. 120km quốc lộ nhưng không có lấy một cây xăng, không một ngôi nhà. Cô đang chạy giữa đường thì đến đoạn đèo bị sập, không còn đường đi nữa. Hỏi thăm người dân làm rẫy, họ chỉ cô nàng con đường độc đạo, rất dốc, toàn cây cối và đá tảng. Lúc bấy giờ có

Cuộc sống không như mong muốn, hãy đi bằng cách khác

Võ Bảo Trâm - nữ thủ khoa tốt nghiệp Khoa Văn học, Trường ĐH KHXH&NV ĐHQG-HCM, từng đi xuyên Việt hai tháng và giờ đang là một nhà nghiên cứu trẻ về giới.

Tất Đạt

Bảo Trâm dừng chân tại bản Pha Luông (Sơn La).
Nguồn: NVCC

Đại học là nơi đánh thức tinh thần khoa học

Trước thềm khai giảng năm học mới, Trâm chia sẻ thêm về khoảng thời gian còn ngồi trên ghế giảng đường. Trong bốn năm đại học, Bảo Trâm có ba nguyên tắc cho bản thân: 1 - không đi học trễ, 2 - không "tám" chuyện trong lớp, 3 - cần tự giác đọc thêm tài liệu và tự học. Trâm tham gia đầy đủ những tọa đàm, hội thảo ở trường và những buổi gặp mặt nhà nghiên cứu ở các trường đại học khác.

Bảo Trâm cho rằng: "Chúng ta có thể học kỹ năng xã hội, kỹ năng giao tiếp khi chúng ta đi làm. Chỉ có đại học mới cho chúng ta môi trường học tập và nghiên cứu đích thực. Khi tốt nghiệp rồi thì không có cơ hội để học những điều này nữa. Đại học không phải là nơi để học, mà là nơi đánh thức tinh thần khoa học trong bạn."

Về Bảo Trâm, Phan Luân, sinh viên Học viện Hành chính Quốc gia, người từng tham gia Trường hè khoa học và Hội thảo Kết nối Việt Nam cùng cô nàng, nhận xét: "Trâm là một người có thể truyền cảm hứng cho người khác trong công việc. Vì Trâm có một nguồn năng lượng rất dồi dào khiến cho những người làm việc cùng cũng cảm thấy hứng thú, vui vẻ và thoải mái".

Cùng làm về lĩnh vực giới, Võ Thanh Toàn, người sáng lập Hành động vì phát triển cộng đồng, chịu trách nhiệm cho dự án Trường học cầu vồng Tây Ninh, chia sẻ: "Với Toàn, chị Trâm là một người làm việc khá nguyên tắc và có thể gọi là chuyên nghiệp. Nhớ có lần chị nhận lời training một lớp về giới ở Tây Ninh do nhóm Toàn thực hiện, mặc dù chị bận vì buổi ôn thi Anh văn nhưng chị vẫn vui vẻ về Tây Ninh để training giúp bọn mình. Bọn mình thật sự rất trân quý điều đó".

Tất Đạt - Ánh Xuân ghi

Võ Bảo Trâm - Thủ khoa tốt nghiệp Khoa Văn học. Ảnh: Tất Đạt

thực chứng được những dữ liệu lịch sử tưởng như mãi nằm trên trang giấy. Trâm đúc kết ngắn gọn: "Chuyến đi đó là chuyến đi mà mình cảm thấy như được học đại học".

Lông bông trên con đường thành công

Chuyến xuyên Việt cũng đưa Trâm đến với con đường nghiên cứu về giới. Trước khi đi, cô nàng luôn nghĩ: "Mình được học đại học, được học đàn, học cái gì cũng được tự quyết định". Mẹ Bảo Trâm rất tôn trọng sự tự do của con mình, thậm chí trong cả trong chuyện yêu đương. Khi biết một người cô đang nghiên cứu về nữ quyền, Trâm đã nghĩ: "Phụ nữ bây giờ đầy quyền ra, cần gì phải nghiên cứu?".

Cho đến khi Bảo Trâm đi Đăk Nông tìm hiểu về văn học dân gian của người M'Nông. Cô nàng sống chung với một nữ trưởng tộc. Dù có địa vị như thế nhưng Trâm vẫn chứng kiến cô ấy bị đánh đập. Cô ấy không chỉ làm công tác xã hội mà còn phải làm việc đồng áng quần quật cả ngày. Lúc bấy giờ, Trâm thấy xã hội không còn màu hồng như mình nghĩ.

Từ văn học chuyển sang giới, nhiều người xung quanh nghĩ cô nàng đang phí hoài tấm bằng thủ khoa để làm một công việc không liên quan. Nhưng Trâm phủ nhận điều này: "Phụ nữ tham gia vào nhiều lĩnh vực nên ở đâu có phụ nữ là ở đó có vấn đề giới để nghiên cứu. Tìm hiểu văn học nữ quyền Việt Nam và thế giới, mình nhận ra một điều: Để nghiên cứu về

hai anh thanh niên vừa chạy xe đến. Chẳng cần hỏi han lai lịch, cô nàng leo lên xe họ, nhờ anh chàng còn lại chạy xe mình. "Lúc đó quá sợ rồi! Cả ba cùng nhau vượt qua được cái đường tránh đó, rừng rú kinh hoàng, rồi mới ra lại được đường lớn. Khi đến quốc lộ thì mình đã quá mệt, quá căng thẳng luôn!". Tình thế khó khăn, cô nàng chỉ biết đi theo hai anh chàng xa lạ. Đích đến là công trường nhà máy thủy điện Bảo Lâm trên dòng sông Nho Quế, Hà Giang. Vẫn vẹn nguyên cảm xúc, Trâm kể: "Đến nơi, mình cảm thấy chưa bao giờ hạnh phúc như vậy, bởi vì mình có một nơi để đến rồi. Vừa bước vào, mười anh công nhân nhìn mình, mình mở miệng nói giọng miền Nam, mấy anh kiểu như muốn té xỉu luôn á!".

Chuyến đi thật sự đã làm thay đổi Bảo Trâm. Mỗi vùng đất Trâm hòa nhập, cô học được cách cởi mở tư duy, hiểu rõ về công bằng và cân bằng,

vấn đề nữ quyền, mình phải có kiến thức nghiên cứu liên quan. Là một người nghiên cứu khoa học xã hội, mình cho rằng văn học và giới chẳng có gì xa cách".

Tham gia một lĩnh vực còn quá mới mẻ, Bảo Trâm phải đối mặt với ba khó khăn hằng ngày: việc làm, người hướng dẫn và tiền. "Mình từng cảm thấy rất nản. Nhưng mình nghĩ khi nghiên cứu, mình muốn cho phụ nữ hạnh phúc hơn. Mình theo đuổi điều đó. Nếu như con đường này còn xa thì mình làm công việc khác bổ trợ. Mình đi dạy piano, mất khoảng bốn tiếng/ngày là đủ sống. Còn lại, mình có thể tham gia các hoạt động không kiếm ra tiền nhưng nó thỏa mãn đam mê của mình. Khi cuộc sống không cho mình những điều mong muốn thì mình cứ hướng bản thân theo những giá trị đó, nhưng mình sẽ đi bằng cách khác".

Trâm gặp rất nhiều người trẻ dưới 25 tuổi, ai cũng cảm thấy bản thân đang lông bông trên con đường thành công. Khác với họ, Trâm cho rằng lông bông không phải vì bản thân không có năng lực. Lông bông là bởi điều mà bản thân muốn đạt được có một con đường khó đi. Và rồi mọi người phải đi đường tắt, đi đường vòng, đường vèo thì lông bông chính là quãng đường đó. Trâm cho việc mình đi dạy thêm piano cũng là lông bông. Nhưng cô nàng tin rằng: "Bạn trẻ bây giờ ai cũng có một hướng đi, tuy phải đi lông vòng nhưng rồi sẽ đến đích. Không phải lông bông hay không ổn định là không tốt".

Khi được hỏi về quan niệm thành công, Trâm đưa ra một câu hỏi: "Nếu anh lên kế hoạch để anh thất bại và rồi anh thất bại thật thì anh thành công hay thất bại? Mình đồng tình với câu nói: 'Cái ngu nhất là chia thành công hay thất bại'. Mỗi người không nhất thiết phải định nghĩa như thế nào là thành công. Mỗi cá nhân chỉ cần biết mình có cái gì và mất cái gì. Thế là được rồi!" ■

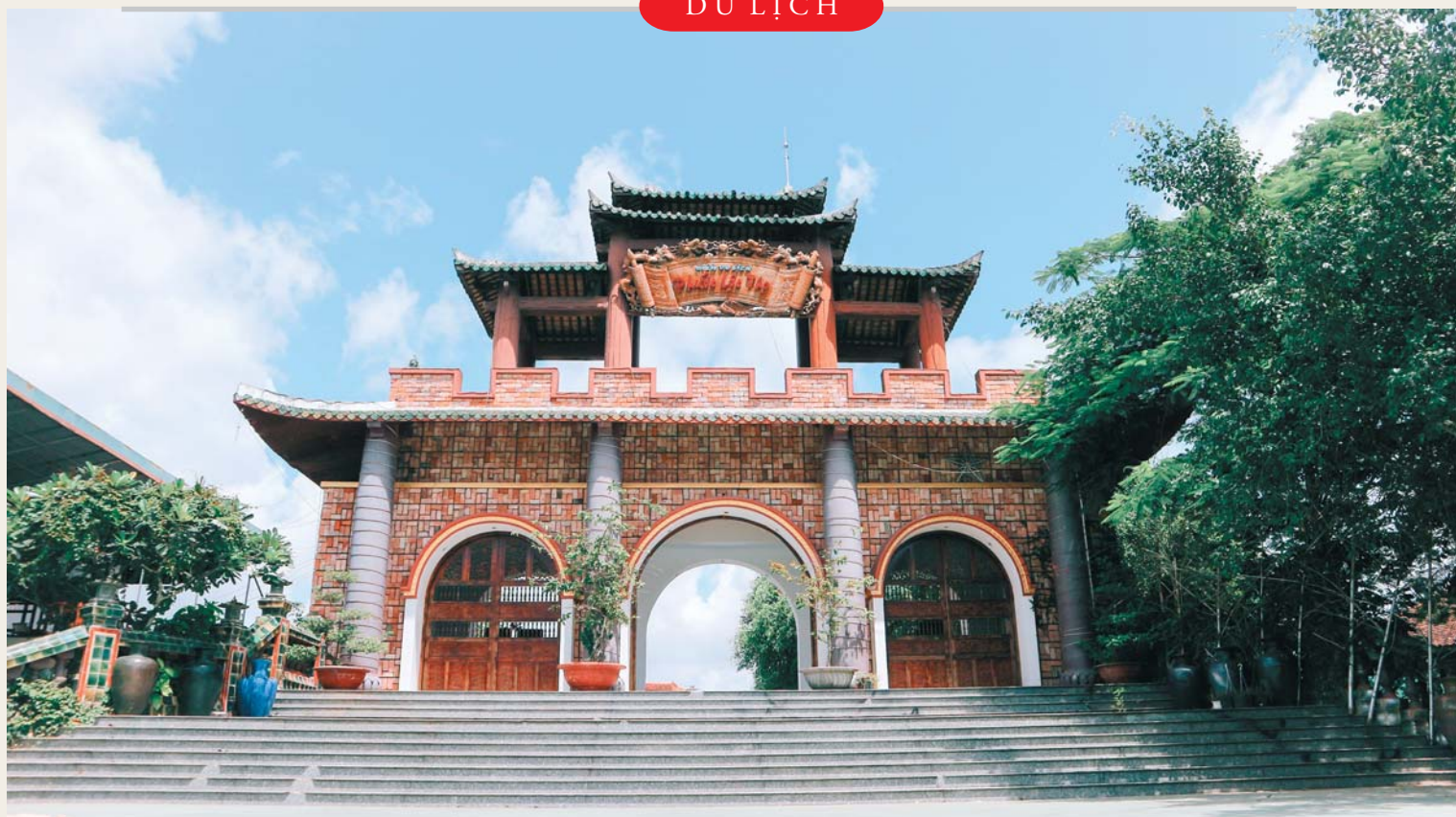

Quen vì tôi đã sống trong bầu không khí này, đã nhìn thấy những cảnh vật này rất nhiều lần nhưng lạ vì lần đầu tiên tôi thực sự chú ý đến từng xúc cảm trong lòng với quê hương mình...

Mười hai năm học chỉ gắn với con đường từ nhà đến trường, tôi luôn khát khao được đặt chân đến những vùng đất mới mẻ và xa lạ - càng xa quê hương lại càng khiến tôi tò mò và hứng thú. May mắn là khi lên đại học, tôi có nhiều cơ hội được tham gia tập huấn, đi học ngắn ngày ở các tỉnh thành từ Nam ra Bắc, từ Sài Gòn ra Hà Nội. Như "cá gặp nước", tôi rong ruổi từ khóa học này đến diễn đàn nọ, học được bao nhiêu kiến thức hay, gặp được bao nhiêu con người tài giỏi, đặc biệt nhất là tôi khám phá được rất nhiều vùng đất mới. Nhưng giữa những niềm vui ấy, tôi thường xuyên bắt gặp một câu hỏi từ các bạn học viên khác: "Ồ Long An quê cậu có gì?"

"Ồ quê mình chẳng có gì cả!" - Rất nhiều lần tôi đã định bật ra câu trả lời vô thường vô phạt đó. Bởi không chỉ tôi mà hầu hết những người bạn ở quê tôi thường cười phì và thốt ra câu ấy như một lẽ dĩ nhiên mỗi khi có ai hỏi chúng tôi về vùng đất Đức Hòa (Long An). Dẫu có suy nghĩ ấy trong đầu, tôi vẫn cảm thấy đau lòng và bối rối. Liệu có phải tôi đang trở thành nhân vật Nhị trong tác phẩm *Bên quê* của nhà văn Nguyễn Minh Châu - hững hờ với những nét đẹp quê hương bên cạnh mình để rồi về cuối đời mới nhận ra mà hối tiếc khôn nguôi? Mẹ tôi vẫn thường hay nhắc nhở, rằng trước khi chinh phục những vùng đất mới, hãy hiểu biết về nơi mình sinh ra trước đã.

Và thế là những ngày hè cuối cùng của năm ba đại học, tôi về Đức Hòa và dành nhiều thời gian để nhìn ngắm những cảnh vật vốn dĩ rất

Làng cổ Phước Lộc Thọ.

ĐỨC HÒA QUEN MÀ LẠ

Bài, ảnh: Anh Thy

thân quen để rồi nhận ra những nét đẹp mới mẻ trên chính mảnh đất mình đã gắn bó hơn hai mươi năm...

Không cần phải "cho tôi xin một vé đi tuổi thơ", Đức Hòa vẫn còn đó những khung cảnh an yên hệt như trong ký ức thuở bé của tôi.

Bên cạnh những cảnh vật đặc trưng của miền quê vẫn còn tồn tại gần như nguyên vẹn qua bao nhiêu năm, Đức Hòa đã mang trong mình một hơi thở hiện đại mà tôi không thể không nhận ra.

Cuối năm 2017, Khu đô thị du lịch sinh thái Cát Tường Phú Sinh bất ngờ thu hút rất nhiều khách đến tham quan và các cơ quan báo đài đưa tin, nổi bật nhất là công viên có mô hình thu nhỏ 7 kỳ quan thế giới. Lần đầu tiên, tôi được sống trong làn sóng "nổi tiếng" khi có nhiều người quan tâm đến quê hương mình như vậy.

Làng cổ Phước Lộc Thọ được khởi công xây dựng từ năm 2006, đến nay được xem như một địa điểm du lịch nên đến khi ghé thăm Đức Hòa.

Với 40 ngàn đồng, tôi đã được chiêm ngưỡng 22 căn nhà được phục dựng theo những căn nhà cổ từ 3 miền Bắc - Trung - Nam. Đối với một vùng đất chưa phát triển mạnh về du lịch, Làng cổ Phước Lộc Thọ là một bước tiến quan trọng.

Một địa điểm mới nữa ở quê hương mà tôi ấn tượng là Công viên nước Rio. Dù mới hoạt động từ năm 2017 nhưng Rio đã chiếm được niềm tin của người dân vì chất lượng hồ bơi đạt chuẩn và thái độ phục vụ khá tốt. Lần đầu tiên có một địa điểm mà tôi có thể tự tin giới thiệu nếu có bạn bè ghé thăm Đức Hòa.

Nếu có thể quay lại thời điểm trước khi tôi bước chân vào Sài Gòn học đại học, tôi muốn tìm hiểu thật nhiều về quê hương mình. Để khi bạn bè từ các vùng miền khác nhau trên đất nước hỏi về Đức Hòa, Long An, tôi sẽ có đủ nhiều những câu chuyện, những bức ảnh và những cảm xúc để sẻ chia ■

Nhặt lại tuổi 17

Phương Nam

1. Năm lúc nào cũng bận, nó chỉ tới ngày cắm đầu cắm cổ vào công việc, học hành. Ngoài việc kiếm tiền nó còn bận học để đứng đầu lớp, lấy học bổng. Vậy nên, hẹn gặp nó phải tập quen với việc đặt lịch trước và xếp hàng như gặp người nổi tiếng.

Một sáng đi làm về, tôi hoảng hốt thấy Năm ngồi gục đầu trước cửa phòng trọ của tôi sau tin nhắn cuối cùng và vô số cuộc hẹn bị bỏ dở. Khuôn mặt nó tím tái, phờ phạc vì làm việc và suy nghĩ quá nhiều.

"Sao? Có chuyện gì mà Tôm Hùm Lùn lại tìm đến nhà tép thế?"

Năm gạt đi: "Thì lâu lâu đến ăn bám mày dăm bữa nửa tháng được không? Không có tiền trợ, mới bị đuổi đi. Đồ hết cả đây nè". Nó chỉ vào giỏ đồ ngay bên cạnh rồi nhếch mép cười cay đắng.

Tôi vào nhà cất đồ, nấu cho nó mì rồi vội vàng dọn đồ đạc ném lung tung cả tuần không buồn dòm ngó tới. Nó vừa ăn vừa càu bần: "Đấy, sàn nhà dơ hèm, chần mùng không xếp. Mấy cái cây trên cửa sổ sắp chết héo rồi. Đúng là mấy đứa con trai lười chảy thây".

Nói rồi, nó lại đi dọn như mẹ tôi. Măng đầu rồi cũng vào đó, tự mắng tự đi dọn.

Đội người người vài bữa, tôi mới rón rén hỏi: "Chuyện gì làm Năm của tao ra nông nổi này? Sao cứ phải giả bộ mạnh mẽ cho ai xem?".

Nó phớt lờ đi: "Điều đó có thực sự quan trọng không?"

Tôi ậm ừ một hồi, phải, điều đó vốn chẳng quan trọng gì. Quan trọng là giờ nó đang cần tôi che chở. Và, nó ở ngay cạnh tôi lúc này, như những ngày hai đứa còn 17, quấn quýt bên nhau, vô lo vô nghĩ.

2. Bỏ mua rất nhiều đồ ăn cho buổi tối, cả strongbow nữa. Tôi đập vào vai nó: "Ê thằng kia, tiền đâu đã cho tao ăn bám rồi còn mua nhiều thứ vậy? Mà sao mày không mua bia, strongbow không đủ đồ với chị". Hai đứa phá lên cười đập tan cả không gian yên tĩnh trong căn gác xép của Bỏ.

Tôi tu ừng ực từng ngụm một, đúng là strongbow chẳng nghĩa lý gì với tính chất công việc suốt ngày phải đi tiếp khách cùng sếp của tôi. Đến chai thứ tư, tôi giả bộ say mềm, kiểm cố khóc bù lu. Bỏ chắc đã say khướt, nói lung tung thứ này nói tiếp thứ kia nghe chẳng hiểu gì. Thấy tôi khóc, nó ôm chặt tôi rồi xoa đầu dịu dàng: "Thôi nào, có gì thì khóc hết đi, có tao ở đây, mày cứ việc yếu đuối".

"Bữa thấy hai tấm hình mày gửi. Tao nhớ da diết cái thời mình còn đi học chung, cúp học chung. Cái thời quên không mang phù hiệu, bị ông thầy bắt nghỉ học ra cổng trường quét rác. Cái thời hai đứa chia nhau ổ bánh mì nhỏ tẹo, ăn một miếng cũng thấy rung rung. Cái thời cột hai tà áo dài đá banh, treo lên cây phượng bẻ hoa chụp hình bị bảo vệ bắt mời phụ huynh lên nói chuyện. Cái thời, hai đứa nghịch như rươi mỗi đứa lên nhận một danh hiệu thủ khoa đại học và thủ khoa tốt nghiệp của trường. Tao để quên tao ngày ấy mất rồi".

"20, tất cả đều chống lại tao. Bữa mày nhắn cũng là lúc tao vừa bị đuổi việc vì... không chiều lòng sếp. Học giỏi thì sao, chịu khó, tháo vát thì sao, rồi cũng chẳng bằng con ông này ông kia, rồi cũng chẳng bằng những đứa sinh ra đã có sẵn quyền cao chức trọng". Cứ thế, nước mắt nước giải tôi đầm đìa áo Bỏ. Mọi chuyện bộn bề, ảm ức như dội đi một ít.

"Thôi, mai về trường, tao nhặt lại 17 cho mày".

3. Chúng tôi bắt đầu hành trình từ tỉnh mơ sáng, từng làn gió mơn man trên khuôn mặt làm mờ tóc Năm rồi bời. Nó ôm chặt tôi ngủ ngon lành như con cún con lùn lùn, hiền lành chứ không láu cá như ngày trước.

Tôi dừng lại bờ kè gần trường, có dây phượng ở đấy đang khoe sắc vì chưa kịp bị lũ nhóc tàn phá. Từng tia nắng chiếu xuống mặt nước rồi lại hắt lên long lanh khuôn mặt Năm. Ngay khoảnh khắc ấy, tôi gặp chúng tôi của ngày xưa. Tôi gặp lại cô gái chỉ một mét bề đôi, tóc dài thơm thơm

(Xem tiếp trang 64)

Cố vấn học tập sinh viên: LẮNG NGHE LÀ CHƯA ĐỦ

Các thầy cô làm công tác cố vấn học tập (CVHT) không chỉ hướng dẫn sinh viên về học tập và nghiên cứu khoa học mà còn được các bạn trẻ kỳ vọng có nhiều hỗ trợ khác liên quan đến đời sống, định hướng nghề nghiệp, phát triển bản thân.

Huỳnh Nhi - Kim Xuyên thực hiện

► **Thạc sĩ Trần Duy Minh** - Bộ môn Du lịch, Trường ĐH KHXH&NV:

Là người bạn của sinh viên

Người ta thường hình dung CVHT là công việc khá phức tạp và vất vả vì thường xuyên cập nhật thông tin, gặp gỡ và lắng nghe sinh viên... Như thế không có nghĩa CVHT phải là một giảng viên tài giỏi, thành thạo nhiều kỹ năng mà điều quan trọng hơn hết là tấm lòng rộng mở, luôn sẵn sàng vì sinh viên.

Với kỹ năng lắng nghe tốt, thầy cô làm công tác này có thể hiểu được những suy nghĩ và cảm xúc của sinh viên. Một khi đã hiểu rõ những khó khăn mà các bạn đang gặp phải thì những định hướng, gợi mở mà thầy cô đưa ra sẽ phù hợp và

hữu ích hơn. Bên cạnh đó, nếu chỉ lắng nghe đôi khi vẫn chưa đủ, vì vẫn còn những khoảng cách khiến các bạn ngại chia sẻ.

Việc trở thành người bạn đồng hành với sinh viên tuy không dễ dàng nhưng lại là chìa khóa quan trọng ảnh hưởng đến sự thành công trong công tác CVHT. Bởi lẽ, khi thầy cô được sinh viên tin nhiệm như một người thân thiết, các em sẽ dễ dàng đặt niềm tin và không ngại bày tỏ những thắc mắc, trăn trở của mình.

► **Thạc sĩ Bùi Thị Như Ngọc** - Khoa Sinh học & Công nghệ Sinh học, Trường ĐH KHTN:

Để sinh viên tự tìm câu trả lời cho bản thân

Đa số sinh viên khi cần tư vấn học tập sẽ muốn tìm cho mình một lời giải đáp, nhưng cũng không ít bạn chỉ cần người tư vấn lắng nghe và thấu hiểu.

Khi tư vấn cho sinh viên, tôi chọn cách để các bạn tự giải quyết vấn đề của bản thân. Tôi thường hỏi lại các bạn tại sao, các bạn mong muốn điều gì ở việc này, mục tiêu của việc đó như thế nào... Tôi luôn muốn sinh viên là người đưa ra quyết định cho chính mình, không phải nghe cô rồi làm theo ý cô.

Chính việc tự tìm câu trả lời cho bản thân sẽ tập dần cho các bạn tính tự chủ, không bị lệ thuộc vào người khác. Tôi nghĩ các bạn sẽ biết

cách giải quyết, chỉ là các bạn chưa có người đặt câu hỏi đúng với vấn đề của mình.

Ngoài ra, thầy cô có thể là người tư vấn học tập cho sinh viên ngay khi giảng dạy trên giảng đường. Chỉ cần thầy cô dành từ 5 đến 10 phút để chia sẻ về định hướng nghề nghiệp, những điều thị trường đang cần... cũng đã có tác dụng rất lớn, rất tốt với sinh viên. Những chia sẻ này chỉ mang tính chất cung cấp thông tin, gợi mở tư duy nghề nghiệp tương lai cho các em.

Sinh viên hoàn toàn có thể kết hợp với giảng viên để tạo thành lực lượng CVHT cho những bạn khác. Bởi không gian hoạt động này là nơi đóng góp ý kiến, bày tỏ nguyện vọng, không chỉ của các bạn sinh viên mà còn là của thầy cô tư vấn. Thông qua đó, chúng ta sẽ có cái nhìn bao quát hơn. Mỗi sinh viên tham gia lực lượng CVHT sẽ là một đại sứ tư vấn vì không ai hiểu sinh viên bằng chính họ.

► **Thầy Lý Trọng Nhân** - Khoa Mạng máy tính & Truyền thông, Trường ĐH CNTT:

Tổ chức CVHT trên mạng

Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 ngày càng lan rộng, đa phần sinh viên sẽ tự tìm hiểu thông tin sẵn có về ngành học, chương trình học, làm bài trắc nghiệm tư vấn online trên Internet. Do đó, CVHT cho sinh viên không chỉ diễn ra bằng việc sinh viên tìm gặp trực tiếp giảng viên để nhờ tư vấn, mà việc này hoàn toàn có thể diễn ra trên Facebook, qua điện thoại, qua các bài viết hoặc bài chia sẻ của thầy cô.

Mỗi sinh viên có năng lực, niềm đam mê về những ngành nghề khác nhau. Các bạn nên tự lên kế hoạch học tập phù hợp cho mình dựa trên khung chương trình đào tạo của khoa và tham khảo ý kiến từ CVHT. Điều này giúp sinh viên rèn luyện tính tự lập và chủ động trong học tập cũng như lập kế hoạch cho tương lai của mình.

Có hai thứ quan trọng mà tân sinh viên nên chuẩn bị cho năm học mới là sức khỏe và niềm đam mê. Dựa trên sự đam mê của mình, sinh viên sẽ xây dựng kế hoạch, đặt ra những mục tiêu cho tương lai, từ đó nỗ lực học tập, rèn luyện để vượt qua khó khăn, trắc trở. Và tất nhiên, để hiện thực được ước mơ của mình, sức khỏe là điều kiện không thể thiếu ■

Nhật lại tuổi 17

(Tiếp theo trang 62)

mùi hoa bưởi, hai tà áo trắng thướt tha tối ngày tíu tít bên tôi như chim sẻ. Tôi gặp lại cô gái mạnh mẽ, nghịch ngợm, giỏi giang bên trong vẻ bề ngoài ủy mị, yếu mềm. Tôi thấy cái nắm tay bịn rịn ngày chia xa giữa một sáng tháng năm sân trường phượng rơi đỏ rực góc trời. Tôi gặp lại mình của ngày xưa.

"Ày, tao muốn vào trường xem lũ nhỏ có giống mình ngày xưa không?" - Câu nói của Nắm làm tôi quay về thực tại. Tôi ậm ừ rồi thất thần quay xe chở nó đi trong tiếc nuối.

Chúng tôi len lỏi giữa đám trò nhỏ vào trường. Trường chẳng có gì thay đổi, vẫn thương mến như những ngày xưa, chỉ có điều lòng người đã khác. Kỷ niệm là thứ có mà như không, vì đã

ra đi thì chẳng bao giờ quay về nữa, cũng chẳng thể nào chạm tới được. Kỷ niệm, cũng chẳng thể lớn lên như mình và chẳng bao giờ phải trải qua những điều chông chênh như 20 của chúng tôi chẳng hạn. Mùa xa, học trò ríu rít tìm nhau. Nhìn các em, chúng tôi thấy một phần cuộc đời mình mãi nằm lại nơi này, rất thực.

Nắm siết chặt tay tôi, cười lớn: "Rút cuộc, cũng nhạt được đồ bỏ quên". Tiếng cười giòn tan làm vỡ vụn cái nắng làm cháy sém đuôi tóc Nắm. Mọi thứ, với cả tôi và Nắm nhẹ bẫng.

Tôi và Nắm nhìn nhau một lúc lâu, im bặt. Đứa nào cũng hiểu, sau mùa hạ năm ấy, những mùa hạ sau này cũng chỉ là những mùa bình thường. Rằng, mùa hạ cuối cùng của chúng tôi vẫn vẹn nguyên ở đấy, trong lồng ngực trái vẫn đủ rạo rực, thiết tha. Dẫu bao mùa hạ nữa, rồi sẽ qua ■

T hăng Tài tần mần vớ lấy cái điều khiển ti vi, giống như mỗi ngày, nó mở ti vi và nghe, nghe bất cứ chương trình nào vô tình lọt thỏm vào lỗ tai. Đã hơn nửa năm, cha nó qua nhà bà ngoại nằm dưỡng bệnh. Cái căn bệnh khôn nạn bủa vây một người đàn ông đang tuổi trung niên.

Gia đình Tài có hai anh em, nó là út. Thằng anh nó tên Phúc, đang theo học lớp cao đẳng điện. Những ngày ba còn mạnh khỏe, Phúc hay tụ tập bạn bè cà phê tâm tình đến khuya. Về nhà, nó đập cửa ra hiệu cho cha mở, cuộc sống của một thằng đang tuổi trưởng thành cứ vậy mà tiếp diễn. Tài lúc nào cũng vô tư, mở miệng là "Cha cứ qua nhà nội chơi đi, Tài ở nhà trông nhà, không sao hết". Mà có sao đâu, Tài cũng đã 20 tuổi rồi chứ ít, cha nó cứ lo thừa, một bà dì nào đó vẫn thường thốt lên mỗi lần người ta nhắc về chuyện này.

Khởi bếp lạnh ngắt, vài cái chén chất chồng lên nhau một mớ dính đầy vết ố bẩn. Cái lò đầy tro, bụi bay tung tóe mỗi độ gió thổi vào nhà trái. Trên nóc nhà mạng nhện treo chằng chịt. Tài lò mò vịn cửa ra tới đằng sau, vớ lấy cái chén cơm anh hai bỏ sẵn trứng chiên, rồi ngồi luôn lên cái ghế gần đó. Ăn sáng. Tài bị mù bẩm sinh. Từ khi chào đời, mắt đã không có tròng. Vài người thân kể lại, hồi xưa đi xem bói, ông thầy bói phán kiếp trước Tài lỡ xô ngã một người xuống vực nên kiếp này phải mang thân thể mù lòa. Chẳng biết thực hư thế nào, nhưng tôi cảm nhận Tài có thể nhìn rõ mọi thứ, mặc dù đôi mắt nó

luôn díp lại, vô hồn.

Một buổi sáng nọ, tôi thấy nó khép nép bước đi trên đường, nghĩ bụng sao một thằng mù mà lại đi đứng điều luyện trên con đường đầy xe thể kia. Tôi ngờ vực dõi theo. Nó vẫn đi, tay mò mò như đang đợi chờ một cái nắm chặt. Nó đi gần đến cổng trường tiểu học, phụ huynh chạy ra chạy vào cổng trường tạo nên một khung cảnh hỗn loạn. Bất đắc dĩ, tôi ngừng công tác theo dõi Tài... Rồi bước lên ngang nó, tôi nắm lấy cánh tay gầy guộc, toàn xương. Chẳng đợi tôi nói gì, nó vọt lên:

"Chị ba phải không, chị ba hả?"

Quái, thằng này nó mù mà sao giỏi thế, mình chưa mở miệng mà nó đã biết danh tính mình rồi, ngộ thiệt nghen. Tôi ừ với nó rồi hỏi nó muốn đi đâu,

nó chìa ra tờ 20 ngàn:

- Em đi mua sì-tìng dâu uống.

- Ồ, mới sáng sớm mà mày uống nước ngọt rồi hả?

- Em mua thêm xôi ăn sáng nữa.

- Oầy, mày giàu hơn tao rồi, mày ăn sang quá!

Nói xong, tôi và nó cười phá lên. Tôi kéo nó bước vào cổng trường, bên trong có căn-tin nhỏ nhỏ, nơi nó muốn đến.

- Không phải đường này đâu chị ba, đi một khúc nữa, trên kia đường vô gần hơn, nhanh hơn.

- Ừ chao, mày mù mà rành đường phết, giỏi hơn cả tao.

- Hôm nào em chả qua đây ăn sáng.

Hai tiếng "ăn sáng" nó thốt lên tôi nghe oai lăm, oách lăm, cứ như bọn nhà giàu điểm tâm bằng hamburger gì đó. Nghĩ lại,

nhúm xôi nhỏ với chai nước ngọt với nó đã là một thức ăn thuộc hạng thượng lưu rồi chứ chẳng đùa. Dân quê mà, ăn sáng hết 20 ngàn đã là sang rồi.

Thằng Tài hay lắm. Nó còn biết xài điện thoại cảm ứng nữa. Một thằng mù xài điện thoại đã lạ, đằng này, nó xài luôn cảm ứng - cái thứ mà ở quê, mấy cô chú biết chữ, sáng mắt vẫn không xài được. Từ ngày nó lượm lại cái điện thoại đó từ anh hai, nó mừng lắm. Suốt ngày nó lướt lướt, rồi nghe nhạc, bật kịch xem, mà không nhìn thấy nhưng sao nó vẫn xem, ngộ lắm. Rồi có lúc tôi lại ngờ vực, nhưng dù vậy tôi không còn ý định điều tra nó nữa. Tôi nghĩ bụng, thằng này mà nó biết đến Facebook nhắm chừng nó cũng xài ra trò chứ chẳng đùa.

Tài có lương, một tháng bốn năm trăm ngàn gì đó. Có khi còn được người ta phát miễn phí sữa, bánh, gạo nữa. Tự dung, tôi thấy nó mù mà oách thật, nó chẳng phải làm gì cũng có tiền ăn sáng, có sữa uống. Thỉnh thoảng, nó cầu nhàu giận lấy vì cha nó đưa thiếu tiền ăn sáng. Hoặc có khi cha nó không kêu kịp gánh bún chạy ngang nhà, nó cũng giận.

Một buổi đẹp trời, chẳng biết bằng cách nào, nó có mặt tại nhà ngoại tôi từ rất sớm, ngoại tôi cũng chính là nội của nó. Nó cười nói hí hửng với mấy dì, điệu bộ vui vẻ. Góc trái nhà, trên giường, cha nó đang nằm ư ử mệt mỏi. Chắc nó cũng chẳng biết cha nó bệnh nặng như thế nào đâu, tôi nghĩ vậy. Mà có khi vậy lại tốt, nó không cần buồn rầu như thằng Phúc, nghỉ học cả tuần, chạy đôn chạy đáo lo thuốc men cho cha. Nhà nó khá, nhưng từ lúc cha bệnh, vụ mùa trúng cũng thành thất, bao

hiều tiền đổ dồn vào thuốc men, khám bệnh, mời thầy.

Nghe đâu ở miệt trên có ông thầy cúng giỏi lắm, chữa khỏi một người bị y chang như cha thằng Tài. Chỉ nghe có vậy, ngoại tất bật gọi cậu chớ đi liền, rồi cúng bái lễ chùa, thủ tất. Con thì mù, cha thì bị bệnh mất, oái ăm, ngoại than miết, nghe náo lòng. Bác sĩ kết luận bị viêm nhiễm do đi phun thuốc trừ sâu lâu ngày mà không cẩn thận. Ngoại rầy: Cái thằng, đã thân gà trống nuôi con lại còn có ôm việc, muốn người ta làm bót thì đâu đến nổi...

Mấy dì thở dài ra về. Ai cũng buồn. Qua khe cửa, ở nhà trước thằng Tài vẫn ung dung ngồi trước ti vi, nghe ca nhạc.

Mấy năm trước, người ta giục cha nó lấy vợ. Nhưng không, cha nó cứ ở vậy mà nuôi con. Thỉnh thoảng lại nghe đâu ngoại mới tìm được một mối mới cho cha nó, nhà cũng gần đây, góa chồng, con một. Từ ngày cha nó bệnh, những người thân thay phiên chăm nom, chỉ có ngoại là túc trực thường xuyên. Thỉnh thoảng, cha nó mếu máo rằng vừa mơ thấy mẹ thằng Tài, rủ về nơi nào đó để sum vầy. Ngoại đau lòng, nhẩn nhẩn nhìn thằng con trai tội nghiệp: Phải chi mày nghe tao, cưới đứa nữa thì mày đâu phải cực nhọc như vậy!

Tôi chẳng đủ lớn để hiểu mọi sự, nhưng tôi cảm nhận được cái tình yêu mà cha nó dành cho mẹ nó. Có gì đó sâu sắc, khó mờ phai. Và lại, đi bước nữa, rồi thằng con mù, rồi cái cảnh mẹ ghẻ con chồng... Nghe tới đã rầu cả ruột.

Ôn trời, ba nó khỏi. Mắt vẫn sưng phù một bên, mờ đục. May là một bên vẫn còn sáng. Mọi người cũng chỉ mong có thế. Cha nó trở lại nhà. Từ cửa sau,

đã nghe tiếng ti vi, chắc nó lại xem phim hay nghe nhạc gì đó.

Dạo trước, thỉnh thoảng gặp nó, tôi lại hỏi:

- Tài, mẹ mày đâu rồi?

Nó vô tư:

- Mẹ đi chùa rồi, mẹ ở đó luôn, Tài ở với ba và anh hai.

Nghe xót lắm mà nó cứ như một đứa trẻ, chẳng lo gì. Nhiều lúc tôi nghĩ chắc nó chỉ lo mỗi việc sáng ăn gì, trưa ăn gì, chiều tối ăn gì thôi. "Thằng Tài - nó sống hạnh phúc thật". Tôi hay nói như vậy với mẹ.

Khỏi bệnh, cha nó cũng chẳng đi bước nữa mà quyết định cưới vợ cho anh hai nó. Vậy là thằng Tài có chị dâu, chắc nó không cần đi mua đồ ăn sáng nữa rồi. À, vậy là nó hết ăn sáng rồi. Lâu lâu về quê ngó ngang tôi thấy căn bếp nhà nó được cất lại, thành vách thẳng tắp. Thoang thoang mùi khói, chắc chị dâu nó đang nấu cơm hay nấu canh cũng nên. Cái nhà đó giờ bếp núc cũng nóng bùng, cũng sạch sẽ, thơm mát hơn rồi, tôi thầm nghĩ.

Bữa nọ, tôi gọi về hỏi thăm sức khỏe gia đình, mẹ tôi hí hửng: Thằng Tài sắp được đi học đàn, ba nó đưa đi...

Trời theo những câu mẹ nói, suốt buổi hôm đó, cuộc trò chuyện xoay quanh hai tiếng "thằng Tài". Giờ ở quê có lẽ nó sướng lắm, sắp được đi học nghề, cái điều mà cả đời chắc nó cũng không bao giờ dám mơ đến. À mà có khi nó cũng chả có thời gian để mơ, vì cuộc sống với nó vốn dĩ đã quá nhiều việc hay ho lắm. Rảnh tí lướt điện thoại, rảnh nữa nghe ti vi nói chuyện, rảnh nữa thì đi mua đồ ăn sáng, rảnh nữa thì hờn ba nó vì đưa chỉ 17 ngàn trong khi chế độ ăn sáng của nó tới 20 ngàn mới đủ... ■

6 TRƯỜNG THÀNH VIÊN ĐHQG-HCM KHAI GIẢNG NĂM HỌC 2018-2019

Chủ thích ảnh: Trên xuống, trái qua

Nguyên Chủ tịch nước Trương Tấn Sang dự lễ khai giảng Trường ĐH KHXH&NV. Ảnh: **Phiên An**

Năm học 2018-2019, Trường ĐH Bách Khoa đón nhận 4.901 tân sinh viên nhập học, đưa tổng số sinh viên các hệ đào tạo Đại học - Cao đẳng của trường lên hơn 22.000. Ảnh: **Ban truyền thông Trường ĐH Bách Khoa.**

Trường ĐH Kinh tế - Luật khen thưởng thủ khoa năm 2018. Ảnh: **Minh Châu**

Sinh viên Nguyễn Thị Ngọc Trâm - thủ khoa Kỳ thi đánh giá năng lực Trường ĐH Khoa học Tự nhiên phát biểu tại lễ khai giảng. Ảnh: **Đức Lộc**

Trường ĐH CNTT đón hơn 1.400 tân sinh viên trong năm học 2018-2019. Ảnh: **Minh Nghĩa**

TS Trần Tiến Khoa, Hiệu trưởng Trường ĐH Quốc Tế nhận tài trợ từ Ngân hàng BIDV. Ảnh: **HCMIU**

BAN CÁN SỰ ĐOÀN ĐHQG-HCM

ĐƯỜNG CHẠY NGHỊ LỰC

FOUNDATION

06:30 - 11:30

23.12.2018

Khu đô thị ĐHQG-HCM

"Where there 's a will, there's a way..."

www.VNUWILL.vn

fb.com/VNUWILLRun

vnuwillrun.info@gmail.com